Adroddiad y Pwyllgor ar y Rheolau Sefydlog:

Rheolau Sefydlog Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Ionawr 2007

DEHONGLI

Yn y Rheolau Sefydlog hyn:

ystyr **"Aelod"** ("*Member*") yw Aelod o'r Cynulliad a etholwyd naill ai dros un o etholaethau'r Cynulliad neu dros un o ranbarthau etholiadol y Cynulliad;

ystyr **"aelod o'r llywodraeth"** ("*member of the government*") yw Prif Weinidog Cymru, un o Weinidogion Cymru, y Cwnsler Cyffredinol neu un o Ddirprwy Weinidogion Cymru;

ystyr **"Archwilydd Cyffredinol"** ("*Auditor General*") yw Archwilydd Cyffredinol Cymru a benodir o dan baragraff 1 o Atodlen 8 i'r Ddeddf;

ystyr **"blwyddyn Cynulliad"** ("*Assembly Year*") yw'r cyfnod rhwng 1 Mai yn y naill flwyddyn a 30 Ebrill yn y flwyddyn ganlynol;

ystyr **"Clerc"** ("*Clerk*") yw Clerc y Cynulliad a benodir o dan adran 26(1) o'r Ddeddf;

ystyr **"y Comisiwn"** ("*the Commission*") yw Comisiwn y Cynulliad fel y'i diffinnir yn adran 27 o'r Ddeddf;

ystyr **"Cwnsler Cyffredinol"** ("*Counsel General*") yw Cwnsler Cyffredinol y llywodraeth a benodir o dan adran 49 o'r Ddeddf;

ystyr **"Cynulliad"** ("*an Assembly*") yw'r cyfnod rhwng etholiad Cynulliad a diddymu'r Cynulliad;

ystyr **"Dirprwy"** ("*Deputy*") yw'r Dirprwy Lywydd a etholir o dan adran 25(1)(b) o'r Ddeddf;

ystyr **"diwrnod gwaith"** ("*working day*") yw unrhyw ddiwrnod ac eithrio:

(i) dydd Sadwrn neu ddydd Sul;

(ii) Noswyl Nadolig, Dydd Nadolig, Dydd Iau Cablyd neu Ddydd Gwener y Groglith;

(iii) diwrnod sy'n ŵyl banc yng Nghymru o dan Ddeddf Bancio a Thrafodion Ariannol 1971; neu

(iv) diwrnod sydd wedi'i neilltuo ar gyfer diolchgarwch neu alar cyhoeddus;

ystyr **"y Ddeddf"** ("*the Act*") yw Deddf Llywodraeth Cymru 2006;

ystyr **"etholiad Cynulliad"** ("*Assembly election*") yw etholiad cyffredinol a gynhelir o dan y Ddeddf neu etholiad cyffredin 2007 a gynhelir o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998;

ystyr **"gorchymyn cymhwysedd deddfwriaethol"** ("*legislative competence order*") yw un o Orchmynion y Cyfrin Gyngor o dan adran 95 o'r Ddeddf;

ystyr "**y Goruchaf Lys**" (*"the Supreme Court")* yw Goruchaf Lys y Deyrnas Unedig a sefydlwyd o dan adran 23(1) o Ddeddf Diwygio Cyfansoddiadol 2005, ond nes y daw adran 23(1) o'r Ddeddf i rym, dylid darllen y cyfeiriadau yn y Rheolau Sefydlog at "y Goruchaf Lys" fel cyfeiriadau at Bwyllgor Barnwrol y Cyfrin Gyngor;

mae **"Gweinidogion Cymru"** ("*the Welsh Ministers*") i'w ddehongli yn unol ag adran 45(2) o'r Ddeddf;

ystyr **"is-ddeddfwriaeth"** ("*subordinate legislation*") yw Gorchmynion y Cyfrin Gyngor, gorchmynion, rheolau, rheoliadau, cynlluniau, gwarantau, is-ddeddfau ac offerynnau eraill a wnaed neu sydd i'w gwneud o dan unrhyw un o Ddeddfau Senedd y DU neu Fesur Cynulliad, neu a wnaed neu sydd i'w gwneud o dan is-ddeddfwriaeth;

ystyr "**llywodraeth**" ("*government*") yw Llywodraeth Cynulliad Cymru, fel y'i diffinnir yn adran 45(1) o'r Ddeddf;

ystyr "**Ombwdsmon**" (*"Ombudsman"*) yw Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) a benodir o dan Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005;

ystyr **"Prif Weinidog Cymru"** ("*First Minister*") yw'r Aelod a benodir o dan adran 46(1) o'r Ddeddf;

ystyr **"trafodion y Cynulliad"** ("*Assembly proceedings*") yw unrhyw drafodion i'r Cynulliad, i unrhyw un o bwyllgorau'r Cynulliad neu i is-bwyllgor pwyllgor o'r fath;

ystyr **"un o Ddirprwy Weinidogion Cymru"** ("*Deputy Welsh Minister*") yw Aelod a benodir o dan adran 50(1) o'r Ddeddf;

ystyr **"un o Weinidogion Cymru"** ("*Welsh Minister*") yw unrhyw Aelod a benodir yn un o Weinidogion Cymru o dan adran 48(1) o'r Ddeddf;

ystyr **"wedi'u cyhoeddi"** ("*published"*) yw cyhoeddi ar wefan y Cynulliad o leiaf;

ystyr **"wedi'u gosod"** ("*laid"*) yw wedi'u gosod yn y Swyddfa Gyflwyno yn unol â Rheol Sefydlog 29;

ystyr **"wythnos eistedd"** ("*sitting week*") yw wythnos pryd y bydd y Cynulliad yn eistedd mewn cyfarfod llawn.

RHEOL SEFYDLOG 1 — Aelodau

Llw neu Gadarnhad Teyrngarwch

1.1 Pan dyngir y llw teyrngarwch, neu pan roddir y cadarnhad cyfatebol, o dan Adran 23 o'r Ddeddf, rhaid iddo gael ei dyngu neu ei roi gerbron y Clerc, yn gyhoeddus neu yn breifat.

1.2 Pan fydd aelod o'r llywodraeth:

(i) yn tyngu'r llw swyddogol, neu yn rhoi'r cadarnhad cyfatebol;

(i) yn tyngu'r llw teyrngarwch, neu yn rhoi'r cadarnhad cyfatebol,

o dan Adran 55 o'r Ddeddf, rhaid iddo neu iddi hysbysu'r Clerc yn ysgrifenedig, o fewn un diwrnod gwaith, ei fod wedi gwneud hynny.

Grwpiau Gwleidyddol

1.3 At ddibenion y Ddeddf, grŵp gwleidyddol yw:

(i) grŵp o Aelodau sy'n perthyn i'r un blaid wleidyddol gofrestredig a chanddo o leiaf dri Aelod yn y Cynulliad; neu

(ii) tri neu fwy o Aelodau sydd, a hwythau heb fod yn aelodau o blaid wleidyddol gofrestredig a gynhwysir yn Rheol Sefydlog 1.3(i), wedi hysbysu'r Llywydd eu bod yn dymuno cael eu trin fel grŵp gwleidyddol.

1.4 Y Llywydd sy'n gorfod penderfynu ar unrhyw gwestiwn a yw unrhyw Aelod yn perthyn i grŵp gwleidyddol neu i ba grŵp gwleidyddol y mae'n perthyn.

1.5 Rhaid i'r Cynulliad benderfynu o dro i dro, ar gynnig a wneir gan y Comisiwn, ar y taliadau sydd i'w rhoi i grwpiau gwleidyddol o dan Adran 24 o'r Ddeddf.

1.6 Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi:

(i) pob penderfyniad a wneir o dan Adran 24 o'r Ddeddf;

(ii) am bob blwyddyn ariannol, wybodaeth am y symiau a dalwyd i grwpiau gwleidyddol yn ystod y flwyddyn ariannol honno o dan Adran 24 o'r Ddeddf.

Cyflogau, Lwfansau a Phensiynau

1.7 Rhaid i'r Comisiwn benderfynu o dro i dro ar unrhyw gyflog, lwfans, pensiwn, rhodd neu daliad arall neu swm a grybwyllir yn adrannau 20, 21 neu 53 o'r Ddeddf neu yn unol â hwy, a'u talu.

1.8 Rhaid i'r Comisiwn osod gerbron y Cynulliad a chyhoeddi unrhyw benderfyniad a wneir o dan Reol Sefydlog 1.7 cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl i'r penderfyniad gael ei wneud.

1.9 Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi gwybodaeth am bob blwyddyn ariannol ynghylch y symiau a dalwyd ar ffurf cyflogau a lwfansau gan y Comisiwn i bob Aelod a chyn-Aelod, ac ynghylch y cyfanswm a dalwyd felly.

1.10 Ar gynnig a wneir gan y Comisiwn, rhaid i'r Cynulliad ethol Ymddiriedolwyr i Gynllun Pensiwn Aelodau Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn unol â Rheolau'r Cynllun.

Ymddiswyddiadau a Swyddi Gwag

1.11 Caiff Aelod ymddiswyddo o'i sedd yn y Cynulliad drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i'r Llywydd.

1.12 At ddibenion adran 10 o'r Ddeddf, mae swydd yn wag pan fydd y Llywydd yn cael hysbysiad o ymddiswyddiad yn unol â Rheol Sefydlog 1.11, neu fel arall pan fydd y Llywydd yn datgan bod y sedd wedi dod yn wag.

Rolau a Chyfrifoldebau Gwahanol Aelodau Etholaeth ac Aelodau Rhanbarthol

1.13 Rhaid i'r Cynulliad wneud cod neu brotocol, i'w ddrafftio gan y Pwyllgor Safonau Ymddygiad, yn unol ag adran 36(6) o'r Ddeddf, ynglŷn â rolau a chyfrifoldebau gwahanol Aelodau etholaeth ac Aelodau rhanbarthol. Rhaid i'r cod neu'r protocol gynnwys darpariaeth yn unol â'r pum egwyddor allweddol ganlynol a'r Atodiad i Reol Sefydlog 1:

(i) mae pob Aelod o dan ddyletswydd i fod yn hygyrch i bobl yr ardaloedd y maent wedi'u hethol i'w gwasanaethu ac i gynrychioli eu buddiannau yn gydwybodol;

(ii) wrth iddynt droi at eu dewis Aelod, dymuniadau'r etholwyr a/neu fuddiannau'r etholaeth neu'r ardal sydd o'r pwys pennaf;

(iii) mae gan bob Aelod statws cyfartal;

(iv) ni ddylai Aelodau gamliwio ar ba sail y maent wedi'u hethol na pha ardal y maent yn ei gwasanaethu; a

(v) ni ddylai Aelod ymdrin ag achos etholaeth neu fater etholaeth nad yw o fewn ei etholaeth neu ei ranbarth (yn ôl fel y digwydd), heblaw drwy gytuno ymlaen llaw.

RHEOL SEFYDLOG 1 – Aelodau: Atodiad

Y ddarpariaeth sydd i'w chynnwys yn y cod neu'r protocol a baratoir yn unol ag adran 36(6) o'r Ddeddf

Disgrifio'r Aelodau

1. Darpariaeth i'r Aelodau rhanbarthol a'r Aelodau etholaeth eu disgrifio'u hunain yn gywir ac ar gyfer gofynion ynglŷn â defnyddio adnoddau'r Cynulliad, er enghraifft, deunyddiau swyddfa.

Ymdrin â Materion Etholaeth/Rhanbarth

2. Darpariaeth i'r Aelodau ymgymryd â mater sy'n effeithio ar yr etholaeth neu'r rhanbarth y'u hetholwyd drosti neu drosto gan sicrhau moesgarwch ar yr un pryd ynglŷn â materion sy'n effeithio ar fwy nag un etholaeth.

Achosion Etholwyr Unigol

3. Darpariaeth i ddiogelu hawl etholwr i droi at ei Aelod etholaeth, a/neu unrhyw un o'r pedwar Aelod rhanbarthol a etholwyd yn rhanbarth yr etholwr.

Codi Materion gydag Aelod o'r Llywodraeth

4. Darpariaeth i sicrhau bod gan unrhyw Aelod hawl i godi mater gyda'r aelod perthnasol o'r llywodraeth ar ran etholwr yn yr ardal (yr etholaeth ynteu'r rhanbarth) y'i hetholwyd drosti.

Aelodau yn Gweithredu yn eu Hardaloedd

5. Darpariaeth yn adlewyrchu'r disgwyliad y bydd yr Aelodau yn gweithio ledled yr ardal (yr etholaeth ynteu'r rhanbarth) y'i hetholwyd drosti.

Ymweliadau Ysgolion

6. Darpariaeth ar gyfer hysbysu'r Aelodau ynglŷn ag ymweliadau swyddogol ysgolion â'r Cynulliad a drefnir gan y Comisiwn.

Ymholiadau Ffôn

7. Darpariaeth i lywio sut yr ymdrinnir ag ymholiadau ffôn i switsfwrdd y Cynulliad gan aelodau o'r cyhoedd sy'n ceisio cysylltu ag Aelod.

Staff yr Aelodau

8. Darpariaeth y dylai'r Aelodau sicrhau bod y staff sy'n gweithio iddynt, yn y Cynulliad ac yn lleol, gan gynnwys eraill sy'n gweithio ar eu rhan gydag etholwyr, yn ymwybodol o Reol Sefydlog 1.13 ac unrhyw god neu brotocol a lunnir o ganlyniad iddi a'u bod yn gweithredu yn unol â hwy.

Gorfodi

9. Darpariaeth i unrhyw gŵyn yn erbyn Aelod mewn perthynas â'r cod neu'r protocol gael ei chyfeirio at y Pwyllgor Safonau Ymddygiad.

RHEOL SEFYDLOG 2 — Y Llywydd a'r Dirprwy

Ethol y Llywydd a'r Dirprwy

2.1 Yn ei gyfarfod cyntaf ar ôl etholiad Cynulliad, rhaid i'r Cynulliad ethol Llywydd a Dirprwy o blith ei Aelodau.

2.2 Os daw swydd y Llywydd neu swydd y Dirprwy yn wag, rhaid i'r Cynulliad ethol Aelod cyn gynted ag y gellir i lenwi'r swydd wag. Mae ethol Llywydd yn cymryd blaenoriaeth dros bob busnes arall.

2.3 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 2.4, mae'r trafodion ar gyfer ethol Llywydd yn y cyfarfod cyntaf ar ôl etholiad Cynulliad i'w cadeirio gan y Llywydd a oedd yn dal y swydd yn union cyn yr etholiad Cynulliad ("y cyn-Lywydd"), ac eithrio bod rhaid i'r trafodion ar ôl etholiad Cynulliad 2007 gael eu cadeirio gan y Clerc.

2.4 Os bydd:

(i) y cyn-Lywydd yn anfodlon gweithredu neu'n methu gweithredu yn y cyfarfod cyntaf ar ôl etholiad Cynulliad; neu

(ii) y Dirprwy yn anfodlon gweithredu neu'n methu gweithredu mewn unrhyw etholiad ar gyfer Llywydd ar unrhyw adeg arall, neu os nad oes Dirprwy yn y swydd,

mae'r trafodion ar gyfer ethol Llywydd i gael eu cadeirio gan y Clerc.

2.5 Ni chaniateir i Aelod sy'n cadeirio trafodion ar gyfer ethol Llywydd gael ei enwebu i'w ethol yn Llywydd yn y trafodion hynny.

2.6 Wrth ethol Llywydd neu Ddirprwy, rhaid i'r cadeirydd wahodd enwebiadau. Yn y lle cyntaf ni fydd enwebiad yn ddilys oni chaiff ei eilio gan Aelod nad yw'n aelod o'r grŵp gwleidyddol y mae'r Aelod sy'n enwebu yn perthyn iddo.

2.7 Os yw'n ymddangos nad yw'r un Aelod yn debyg o gael ei enwebu a'i eilio gan aelodau o grwpiau gwleidyddol gwahanol, rhaid i'r cadeirydd ohirio'r trafodion, ac, wedi i'r trafodion ailddechrau, caiff y cadeirydd dderbyn enwebiadau sy'n cael eu heilio gan aelodau o'r un grŵp gwleidyddol â'r Aelod sy'n enwebu.

2.8 Os un enwebiad yn unig a geir, rhaid i'r cadeirydd gynnig bod yr Aelod a enwebwyd yn cael ei ethol yn Llywydd (neu'n Ddirprwy yn ôl fel y digwydd). Os gwrthwynebir hynny, neu os ceir dau neu ragor o enwebiadau, rhaid i'r cadeirydd drefnu bod yr etholiad yn cael ei gynnal drwy bleidlais gyfrinachol.

2.9 Os bydd dau Aelod wedi'u henwebu, rhaid i'r cadeirydd ddatgan mai'r Aelod sydd wedi sicrhau'r nifer mwyaf o'r pleidleisiau a fwriwyd yn y bleidlais gyfrinachol sydd wedi'i ethol.

2.10 Os bydd mwy na dau Aelod wedi'u henwebu ac na fydd yr un Aelod yn cael mwy na hanner y pleidleisiau a fwriwyd mewn pleidlais gyfrinachol, mae'r ymgeisydd sydd wedi cael y nifer lleiaf o bleidleisiau yn cael ei hepgor ac mae rhagor o bleidleisiau cyfrinachol yn cael eu cynnal hyd nes y bydd un ymgeisydd yn cael mwy na hanner y pleidleisiau a fwriwyd; ac os bydd nifer y pleidleisiau ar gyfer y ddau ymgeisydd sy'n weddill (neu'r unig ddau ymgeisydd) yn gyfartal, rhaid cynnal pleidlais gyfrinachol arall.

2.11 Rhaid i'r Aelod a etholir yn Llywydd gymryd y llw neu roi cadarnhad ar unwaith os nad yw wedi gwneud hynny eisoes, ac wedyn cymryd y gadair.

2.12 Rhaid i'r Cynulliad beidio ag ethol Llywydd a Dirprwy sy'n perthyn:

(i) i'r un grŵp gwleidyddol;

(ii) i grwpiau gwleidyddol gwahanol y mae gan y ddau ohonynt rôl weithredol; neu

(iii) i grwpiau gwleidyddol gwahanol nad oes gan y naill na'r llall ohonynt rôl weithredol.

2.13 Caniateir i Reol Sefydlog 2.12 gael ei datgymhwyso drwy benderfyniad gan y Cynulliad (ar yr amod, os caiff y cynnig ar gyfer y penderfyniad ei basio drwy bleidlais, nad yw'n dod i rym oni bai bod o leiaf ddwy ran o dair o'r rhai sy'n pleidleisio yn ei gefnogi); a chaiff unrhyw Aelod, heb roi rhybudd, wneud cynnig ar gyfer penderfyniad o'r fath yn union cyn i'r Cynulliad fwrw ymlaen i ethol Llywydd neu Ddirprwy.

2.14 Os bydd y Llywydd a'r Dirprwy, yn ystod Cynulliad, yn dod yn aelodau:

(i) o'r un grŵp gwleidyddol;

(ii) o grwpiau gwleidyddol gwahanol y mae gan y ddau ohonynt rôl weithredol; neu

(iii) o grwpiau gwleidyddol gwahanol nad oes gan y naill na'r llall ohonynt rôl weithredol,

ac na fydd y naill na'r llall yn ymddiswyddo, yna caiff unrhyw Aelod, heb roi rhybudd, wneud cynnig yn y cyfarfod llawn nesaf fod y Llywydd a'r Dirprwy yn parhau yn eu swyddi. Os na wneir cynnig o'r fath, neu os na chaiff y cynnig ei basio drwy bleidlais a gefnogir gan o

leiaf ddwy ran o dair o'r rhai sy'n pleidleisio, yna rhaid i'r Llywydd a'r Dirprwy ymddiswyddo.

Swyddogaethau'r Llywydd

2.15 Swyddogaethau'r Llywydd yw:

(i) cadeirio cyfarfodydd llawn;

(ii) penderfynu ar gwestiynau ynglŷn â dehongli'r Rheolau Sefydlog neu sut i'w cymhwyso; a

(iii) unrhyw swyddogaethau eraill a roddir gan unrhyw ddeddfiad, gan y Cynulliad neu gan y Rheolau Sefydlog hyn.

2.16 Mae penderfyniadau'r Llywydd ar ddehongli'r Rheolau Sefydlog neu sut i'w cymhwyso yn derfynol.

2.17 Ar ôl ymgynghori â'r Pwyllgor Busnes, caiff y Llywydd roi canllawiau ysgrifenedig i'r Aelodau ynglŷn â chynnal trafodion y Cynulliad yn y modd priodol. Dim ond os bydd y Cynulliad yn penderfynu felly y bydd canllawiau a roddir o dan Reol Sefydlog 2.17 yn dod i rym.

2.18 Yn absenoldeb y Llywydd neu yn unol â chais ganddo, rhaid i'r Dirprwy arfer swyddogaethau'r Llywydd, cyhyd ag y caniateir hynny gan y Ddeddf.

2.19 Wrth gyflawni swyddogaethau'r Llywydd, rhaid i'r Llywydd a'r Dirprwy amlygu diddueddwch bob amser.

2.20 Mewn cyfarfodydd llawn, dim ond wrth ddefnyddio pleidlais fwrw y caniateir i'r Llywydd neu'r Dirprwy bleidleisio. Os bydd nifer y pleidleisiau yn gyfartal, rhaid i bleidlais fwrw gael ei rhoi:

(i) yn gadarnhaol os oes rhagor o drafod ar y mater sydd gerbron y Cynulliad yn bosibl; a

(ii) yn negyddol os nad oes rhagor o drafod yn bosibl neu os ceir pleidlais ar welliant.

Cadeiryddion Dros Dro yn y Cyfarfodydd Llawn

2.21 Caiff unrhyw Aelod, heblaw aelod o'r llywodraeth, ar gais y Llywydd neu'r Dirprwy pan fo'r naill neu'r llall yn cadeirio cyfarfod llawn o'r Cynulliad, gadeirio dros dro am ddim mwy na 15 munud ar unrhyw un achlysur.

2.22 Rhaid i Aelod sy'n gweithredu fel cadeirydd beidio ag arfer yr un o swyddogaethau'r Llywydd ac eithrio'r rhai a gynhwysir yn Rheol

Sefydlog 8 ac eithrio, os yw'r Aelod o'r farn bod ymddygiad Aelod yn cyfiawnhau ymneilltuo, fod rhaid i'r Aelod ohirio'r cyfarfod hyd nes y bydd y Llywydd neu'r Dirprwy wedi dychwelyd.

Llywydd Dros Dro

2.23 Bob tro y bydd y Llywydd a'r Dirprwy ill dau yn methu gweithredu (heblaw o dan Reol Sefydlog 2.21), rhaid i'r Clerc gymryd y gadair a hynny dim ond er mwyn trefnu bod Aelod yn cael ei ethol i weithredu fel Llywydd dros dro, a rhaid i Aelod a etholir felly arfer swyddogaethau'r Llywydd hyd nes y bydd naill ai'r Llywydd neu'r Dirprwy yn gallu gweithredu.

Ymddiswyddiad neu Ddiswyddiad y Llywydd neu'r Dirprwy

2.24 Caiff y Llywydd neu'r Dirprwy ymddiswyddo drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i'r Clerc.

2.25 Os bydd y Cynulliad yn penderfynu diswyddo'r Llywydd neu'r Dirprwy, mae swydd y Llywydd neu'r Dirprwy, yn ôl fel y digwydd, yn wag ar unwaith.

RHEOL SEFYDLOG 3 — Comisiwn y Cynulliad

Penodi'r Aelodau

3.1 Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl etholiad Cynulliad, ond heb fod yn fwy na 10 diwrnod ar ôl penodi aelodau'r Pwyllgor Busnes, rhaid i'r Cynulliad ystyried cynnig a gyflwynir gan y Pwyllgor Busnes i gynnig enwau'r pedwar Aelod sydd i'w penodi'n aelodau o'r Comisiwn o dan Adran 27(2)(b) o'r Ddeddf.

3.2 Cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, ni chaiff mwy nag un o aelodau'r Comisiwn (heblaw'r Llywydd) berthyn i unrhyw un grŵp gwleidyddol.

3.3 Os oes pedwar neu fwy o grwpiau gwleidyddol yn y Cynulliad, mater i arweinydd pob un o'r pedwar grŵp gwleidyddol mwyaf yw cyfleu i'r Pwyllgor Busnes enw aelod o'i grŵp gwleidyddol sydd i'w gynnwys yn y cynnig a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 3.1.

3.4 Os oes llai na phedwar grŵp gwleidyddol yn y Cynulliad:

(i) mater i arweinydd pob un o'r grwpiau gwleidyddol yw cyfleu i'r Pwyllgor Busnes enw aelod o'i grŵp gwleidyddol; a

(ii) mater i'r Pwyllgor Busnes yw penderfynu ar enw unrhyw Aelod neu Aelodau ychwanegol,

sydd i'w cynnwys yn y cynnig a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 3.1.

3.5 At ddibenion Rheol Sefydlog 3.3, os oes dau neu fwy o grwpiau gwleidyddol a chanddynt yr un nifer o aelodau, rhaid i'r Llywydd benderfynu pa un o'r grwpiau gwleidyddol hynny sydd i'w gyfrif fel y mwyaf, a hynny drwy roi sylw i lefel y gefnogaeth etholiadol i bob un o'r grwpiau gwleidyddol o dan sylw.

3.6 Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i gynnig o dan Reol Sefydlog 3.1.

Ymddiswyddo neu Ddiswyddo

3.7 Mae aelod o'r Comisiwn yn ymddiswyddo o'r Comisiwn drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i'r Clerc. Ni chaniateir i'r Llywydd ymddiswyddo o'r Comisiwn.

3.8 Caiff unrhyw Aelod gyflwyno cynnig y dylai Aelod penodol (heblaw'r Llywydd) gael ei ddiswyddo o'r Comisiwn ac, os cytunir ar unrhyw gynnig o'r fath yn y cyfarfod llawn, mae'r Aelod hwnnw yn cael ei ddiswyddo o'r Comisiwn ar unwaith.

3.9 Pan fydd aelod o'r Comisiwn yn peidio â bod yn Aelod (heblaw drwy ddiddymu'r Cynulliad), neu'n ymddiswyddo neu'n cael ei ddiswyddo o'r Comisiwn, rhaid i'r Cynulliad ystyried cynnig a gyflwynir gan y Pwyllgor Busnes i gynnig enw Aelod i gymryd lle'r Aelod hwnnw fel aelod o'r Comisiwn.

Cyfarwyddiadau Arbennig neu Gyffredinol i'r Comisiwn

3.10 Caiff unrhyw Aelod gyflwyno cynnig i roi cyfarwyddiadau arbennig neu gyffredinol i'r Comisiwn. Rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyflwyno adroddiad ynghylch a ddylid trefnu bod amser ar gael i drafod cynnig o'r fath.

RHEOL SEFYDLOG 4 — Gweinidogion Cymru a Dirprwy Weinidogion Cymru

Enwebu Prif Weinidog Cymru

4.1 Yn ddarostyngedig i adran 47(3) o'r Ddeddf, o fewn 28 diwrnod ar ôl digwyddiad a bennwyd yn Adran 47(2) o'r Ddeddf, rhaid i'r Cynulliad enwebu Aelod i'w benodi'n Brif Weinidog Cymru ("yr enwebai").

4.2 Rhaid i'r Llywydd wahodd enwebiadau. Os un enwebiad yn unig a wneir, rhaid i'r Llywydd ddatgan mai'r Aelod hwnnw yw'r enwebai. Os gwneir mwy nag un enwebiad, rhaid i'r Llywydd, drwy alw cofrestr yr Aelodau yn nhrefn yr wyddor, wahodd pob Aelod sy'n bresennol i bleidleisio dros ymgeisydd (ac eithrio na chaiff y Llywydd na'r Dirprwy bleidleisio). Os bydd dau Aelod wedi'u henwebu, rhaid i'r Llywydd ddatgan mai'r ymgeisydd a gafodd y nifer mwyaf o'r pleidleisiau a fwriwyd yw'r enwebai. Os bydd nifer y pleidleisiau ar gyfer y ddau ymgeisydd yn gyfartal, rhaid cynnal pleidlais arall drwy alw'r gofrestr.

4.3 Os bydd mwy na dau Aelod wedi'u henwebu ac na fydd yr un Aelod yn cael mwy na hanner y pleidleisiau a fwriwyd drwy alw'r gofrestr, rhaid i'r ymgeisydd sydd wedi cael y nifer lleiaf o bleidleisiau gael ei hepgor a rhaid cynnal rhagor o bleidleisiau drwy alw'r gofrestr hyd nes y bydd un ymgeisydd yn cael mwy na hanner y pleidleisiau a fwriwyd; a rhaid i'r Llywydd ddatgan mai'r Aelod hwnnw yw'r enwebai. Os bydd nifer y pleidleisiau ar gyfer y ddau ymgeisydd sy'n weddill yn gyfartal, rhaid cynnal pleidlais arall drwy alw'r gofrestr.

Ymddiswyddiad etc. Prif Weinidog Cymru neu Aelod arall o'r Llywodraeth

4.4 Pan hysbysir y Llywydd fod Prif Weinidog Cymru wedi cynnig ei ymddiswyddiad i'w Mawrhydi, os caiff yr ymddiswyddiad ei dderbyn, rhaid i'r Llywydd hysbysu'r Cynulliad.

4.5 Pan hysbysir y Llywydd fod unrhyw aelod arall o'r llywodraeth wedi ymddiswyddo, rhaid i'r Llywydd hysbysu'r Cynulliad.

4.6 Os bydd y Llywydd yn dynodi person i arfer swyddogaethau Prif Weinidog Cymru o dan adran 46 o'r Ddeddf, rhaid i'r Llywydd hysbysu'r Cynulliad.

RHEOL SEFYDLOG 5 — Cwnsler Cyffredinol Llywodraeth Cynulliad Cymru

Penodi

5.1 Rhaid i gytundeb y Cynulliad ag argymhelliad Prif Weinidog Cymru i'w Mawrhydi ynglŷn â pherson i'w benodi'n Gwnsler Cyffredinol gael ei ddynodi drwy benderfyniad gan y Cynulliad.

5.2 Rhaid i unrhyw gynnig ar gyfer penderfyniad o'r fath gael ei wneud gan Brif Weinidog Cymru. Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i'r cynnig.

Cyfranogiad

5.3 Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Ddeddf, caiff y Cwnsler Cyffredinol wneud unrhyw beth o dan y Rheolau Sefydlog hyn y caniateir iddo gael ei wneud gan un o Weinidogion Cymru.

5.4 Os nad yw'r Cwnsler Cyffredinol yn Aelod, mae'r Rheolau Sefydlog yn gymwys i'r Cwnsler Cyffredinol fel y maent yn gymwys i Aelodau a chaiff y Cwnsler Cyffredinol gymryd rhan yn nhrafodion y Cynulliad ond ni chaiff bleidleisio.

Diswyddiad neu Ymddiswyddiad

5.5 Rhaid i gytundeb y Cynulliad ag argymhelliad Prif Weinidog Cymru i'w Mawrhydi y dylid diswyddo person o swydd y Cwnsler Cyffredinol gael ei ddynodi drwy benderfyniad gan y Cynulliad.

5.6 Rhaid i unrhyw gynnig ar gyfer penderfyniad o'r fath gael ei wneud gan Brif Weinidog Cymru. Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i'r cynnig.

5.7 Pan hysbysir y Llywydd fod y Cwnsler Cyffredinol wedi cynnig ei ymddiswyddiad i'w Mawrhydi, os caiff yr ymddiswyddiad ei dderbyn, rhaid i'r Llywydd hysbysu'r Cynulliad.

5.8 Mae'r Cwnsler Cyffredinol yn peidio â dal ei swydd os enwebir Aelod i'w benodi'n Brif Weinidog Cymru o dan Adran 47(1) o'r Ddeddf.

Arfer Swyddogaethau Dros Dro

5.9 Pan hysbysir y Llywydd:

(i) bod person wedi'i ddynodi gan Brif Weinidog Cymru o dan Adran 49(6) o'r Ddeddf i arfer swyddogaethau'r Cwnsler Cyffredinol; neu

(ii) bod dynodiad o'r fath wedi dod i ben,

rhaid i'r Llywydd hysbysu'r Cynulliad.

RHEOL SEFYDLOG 6 — Trefn Busnes

Amserlen Gyfnodol

6.1 O dro i dro, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyflwyno cynnig ynglŷn â'r canlynol, am gyfnodau heb fod yn llai na chwe mis:

(i) amserlenni amlinellol y cyfarfodydd llawn;

(ii) yr amserau a fydd ar gael ar gyfer cyfarfodydd pwyllgor;

(iii) cyfarfodydd y grwpiau gwleidyddol;

(iv) toriadau; a

(v) dyddiadau ar gyfer cwestiynau i'w hateb ar lafar gan Brif Weinidog Cymru, Gweinidogion Cymru, y Cwnsler Cyffredinol a'r Comisiwn.

6.2 Rhaid i gynigion o dan Reol Sefydlog 6.1 roi sylw i gyfrifoldebau'r Aelodau tuag at y teulu a'r etholaeth neu'r rhanbarth etholiadol, ac i'w trefniadau teithio tebygol; ac fel rheol dylent geisio osgoi amserlennu busnes cyn 9.00am neu ar ôl 5.30pm ar unrhyw ddiwrnod gwaith.

Busnes Wythnosol

6.3 Ym mhob wythnos y bydd y Cynulliad yn cynnal cyfarfod llawn, rhaid i'r Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth:

(i) gwneud datganiad ynghylch trefn busnes y llywodraeth yn y cyfarfodydd llawn; a

(ii) ar yr un pryd, cyhoeddi trefn busnes heblaw busnes y llywodraeth a busnes y Cynulliad yn y cyfarfodydd llawn,

am yr wythnos gyntaf ar ôl yr wythnos y gwneir y datganiad, ynghyd â threfn amodol busnes y ddwy wythnos ddilynol.

6.4 Rhaid i drefn busnes y llywodraeth yn y cyfarfodydd llawn gael ei phennu gan y llywodraeth.

6.5 Rhaid i drefn busnes heblaw busnes y llywodraeth yn y cyfarfodydd llawn gael ei phennu gan y Pwyllgor Busnes, yn unol â Rheol Sefydlog 11.7(ii).

6.6 Rhaid i drefn busnes y Cynulliad yn y cyfarfodydd llawn gael ei phennu gan y Pwyllgor Busnes, yn unol â Rheol Sefydlog 11.7(iii).

6.7 Rhaid dyrannu amser penodedig i bob eitem o fusnes y cyfeirir ati yn y datganiad a'r cyhoeddiad.

6.8 Caniateir i eitem o fusnes y cyfeirir ati yn y datganiad neu'r cyhoeddiad (heblaw unrhyw eitem o fusnes pan fydd gwelliannau i ddeddfwriaeth i gael eu hystyried) gael ei dynodi (gan y llywodraeth yn achos busnes y llywodraeth neu gan y Pwyllgor Busnes yn achos busnes y Cynulliad neu busnes heblaw busnes y llywodraeth) fel eitem o fusnes lle mae unrhyw bleidlais sy'n angenrheidiol er mwyn cwblhau'r busnes i gael ei gohirio tan amser penodedig yn nes ymlaen ar yr un diwrnod.

6.9 Caiff y Llywydd ganiatáu i gwestiynau gael eu gofyn i'r Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth am ddim mwy na 30 munud ar ôl i'r datganiad gael ei wneud, ond ni chaniateir cynnal pleidlais ar y datganiad na'r cyhoeddiad.

6.10 Y datganiad a'r cyhoeddiad yw'r amserlen ar gyfer busnes yn y cyfarfodydd llawn am yr wythnos gyntaf ar ôl yr wythnos y gwnaed y datganiad a'r cyhoeddiad.

Hysbysiad Busnes

6.11 Cyn gynted ag y gellir ar ôl pob cyfarfod llawn, rhaid i'r Clerc gyhoeddi hysbysiad busnes y mae'n rhaid iddo gynnwys yr hysbysiad ynglŷn ag agendâu'r cyfarfodydd llawn a'r pwyllgorau, ynghyd â gwybodaeth am unrhyw rai o'r canlynol sydd wedi'u cyflwyno neu wedi'u gosod gerbron y Cynulliad ers yr hysbysiad busnes diwethaf:

(i) cwestiynau llafar ac ysgrifenedig;

(ii) cynigion a gwelliannau i gynigion;

(iii) gorchmynion cymhwysedd deddfwriaethol arfaethedig a drafft;

(iv) Mesurau arfaethedig a gwelliannau i Fesurau arfaethedig;

(v) is-ddeddfwriaeth neu is-ddeddfwriaeth ddrafft; a

(vi) unrhyw ddogfennau a osodwyd gerbron y Cynulliad.

RHEOL SEFYDLOG 7 — Busnes yn y Cyfarfodydd Llawn

Cyfarfodydd Llawn

7.1. Rhaid i gyfarfodydd llawn y Cynulliad gael eu cynnal yn gyhoeddus a rhaid caniatáu mynediad ar gyfer darlledu yn unol â'r trefniadau y bydd y Comisiwn yn cytuno arnynt o bryd i'w gilydd.

7.2 Rhaid i'r Cynulliad gyfarfod yn llawn yn unol â Rheolau Sefydlog 6 a 7.

7.3 Os na fydd cyfarfod wedi'i amserlennu ar gyfer dyddiad neu amser penodol caiff y Llywydd, ar gais Prif Weinidog Cymru, gynnull y Cynulliad i ystyried mater sydd o bwys cyhoeddus brys.

7.4 Cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, rhaid trefnu bod unrhyw ddogfen a ddarperir ar gyfer busnes yr ymdrinnir ag ef yn y cyfarfodydd llawn ar gael yn gyhoeddus.

7.5 Rhaid trefnu bod unrhyw ddogfennau y cyfeirir atynt yn Rheol Sefydlog 7.4 ar gael i Ysgrifennydd Gwladol Cymru ar yr un pryd ag y byddant ar gael i'r Aelodau.

Categoriau a Threfn Busnes y Cyfarfodydd Llawn

7.6 Rhaid i gyfanswm yr amser a ddyrennir rhwng busnes y llywodraeth a busnes heblaw busnes y llywodraeth yn y cyfarfodydd llawn mewn blwyddyn Cynulliad, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, fod yn y cyfrannedd 3:2.

7.7 Mae cyfarfodydd llawn i'w cynnal fel rheol ar ddydd Mawrth a dydd Mercher pryd y mae'n rhaid i ddyraniad yr amser eistedd fod yn unol â Rheolau Sefydlog 7.8 a 7.9.

7.8 Rhaid i gyfarfodydd llawn dydd Mawrth:

(i) dechrau fel arfer am 2pm;

(ii) ystyried busnes y Cynulliad o dan Reol Sefydlog 7.10(i) i 7.10(vii) a busnes y llywodraeth yn unig; a

(iii) yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 7.16 neu unrhyw gynnig trefniadol o dan Reol Sefydlog 7.28, gorffen heb fod yn hwyrach na 5.30pm.

7.9 Rhaid i gyfarfodydd llawn dydd Mercher:

(i) dechrau fel arfer am 12.30pm;

(ii) ystyried busnes y llywodraeth rhwng 12.30pm a 2pm, a busnes y Cynulliad a busnes heblaw busnes y llywodraeth o 2pm ymlaen; a

(iii) yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 7.16 neu unrhyw gynnig trefniadol o dan Reol Sefydlog 7.28, gorffen heb fod yn hwyrach na 5.30pm.

7.10 At ddibenion Rheolau Sefydlog 6, 7 ac 11, mae busnes y Cynulliad yn cynnwys trafodion ar y canlynol:

(i) cynigion o dan Reol Sefydlog 7.42 neu 7.43;

(ii) datganiadau gan y Llywydd;

(iii) cyflwyno Aelodau newydd;

(iv) teyrngedau coffa i gyn-Aelodau ac eraill;

(v) etholiadau, enwebiadau neu benodiadau gan y Cynulliad;

(vi) datganiadau personol;

(vii) cynigion i ail-wneud y Rheolau Sefydlog neu i'w diwygio;

(viii) unrhyw ddadl frys a gynigir gan aelod o'r Comisiwn, sy'n ymwneud â swyddogaethau'r Comisiwn, o dan Reol Sefydlog 7.58;

(ix) cwestiynau llafar i'r Comisiwn;

(x) datganiadau gan y Comisiwn am unrhyw fater sy'n dod o fewn cyfrifoldebau'r Comisiwn;

(xi) unrhyw fater o dan Reol Sefydlog 7.61; a

(xii) dadleuon ar adroddiadau a gyflwynir gan y Pwyllgor Safonau Ymddygiad.

7.11 At ddibenion Rheolau Sefydlog 6, 7 ac 11, mae busnes y llywodraeth yn cynnwys trafodion ar y canlynol:

(i) cwestiynau llafar (heblaw cwestiynau llafar i'r Comisiwn);

(ii) unrhyw ddadl frys a gynigir gan aelod o'r llywodraeth o dan Reol Sefydlog 7.58;

(iii) datganiadau gan aelod o'r llywodraeth;

(iv) unrhyw gynnig cyllideb;

(v) deddfwriaeth lle mae'r Aelod sy'n gyfrifol am y ddeddfwriaeth yn aelod o'r llywodraeth;

(vi) unrhyw gynnig o dan Reol Sefydlog 24.4;

(vii) unrhyw fater o dan Reol Sefydlog 7.62;

(viii) cynnig cydsyniad deddfwriaethol o dan Reol Sefydlog 26.4; a

(ix) unrhyw gynnig arall a gynigir gan aelod o'r llywodraeth (heblaw cynnig sy'n ymwneud â busnes y Cynulliad neu fusnes heblaw busnes y llywodraeth).

7.12 At ddibenion Rheolau Sefydlog 6, 7 ac 11, mae busnes heblaw busnes y llywodraeth yn cynnwys trafodion ar y canlynol:

(i) unrhyw ddadl frys a gynigir gan Aelod, nad yw'n aelod o'r llywodraeth, o dan Reol Sefydlog 7.58;

(ii) deddfwriaeth lle nad yw'r Aelod sy'n gyfrifol am y ddeddfwriaeth yn aelod o'r llywodraeth;

(iii) unrhyw gynnig o dan Reol Sefydlog 24.2;

(iv) unrhyw faterion o dan Reol Sefydlog 7.63;

(v) Dadleuon Byr o dan Reol Sefydlog 7.64; a

(vi) unrhyw gynnig arall a gynigir gan Aelod nad yw'n aelod o'r llywodraeth (heblaw cynnig sy'n ymwneud â busnes y Cynulliad neu fusnes y llywodraeth).

7.13 Rhaid i'r Llywydd benderfynu ar unrhyw gwestiwn ai busnes y Cynulliad, busnes y llywodraeth neu fusnes heblaw busnes y llywodraeth yw mater.

7.14 Rhaid i fusnes gael ei alw gan y Llywydd a rhaid ymdrin ag ef yn y drefn y mae'n ymddangos ar agenda'r cyfarfod llawn, yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 7.15.

7.15 Mae'r categorïau o fusnes y caniateir ymdrin â hwy mewn cyfarfod llawn heb hysbysiad yn cynnwys:

(i) busnes o dan Reolau Sefydlog 7.10(ii), (iii), (iv), (vi), (viii), (x);

(ii) busnes o dan Reolau Sefydlog 7.11(ii), (iii);

(iii) busnes o dan Reol Sefydlog 7.12(i);

(iv) cynigion trefniadol o dan Reol Sefydlog 7.25; a

(v) pwyntiau trefn sy'n ymwneud â chynnal busnes.

7.16 Os ymdrinnir ag eitem o fusnes heb hysbysiad, caiff y Llywydd wneud unrhyw drefniadau angenrheidiol i addasu'r amserlen ar gyfer busnes ar y diwrnod hwnnw (gan gynnwys ymestyn hyd yr eisteddiad).

Cynigion

7.17 Rhaid i'r busnes yn y cyfarfodydd llawn fynd yn ei flaen ar sail y cynigion a wneir, ac eithrio'r canlynol:

(i) datganiadau gan y Llywydd;

(ii) cyflwyno Aelodau newydd;

(iii) teyrngedau coffa i gyn-Aelodau ac eraill;

(iii) cwestiynau llafar;

(iv) materion y mae'r Cynulliad yn penderfynu eu hystyried o dan Reol Sefydlog 7.58; a

(vi) pan fydd Aelod yn cynnig pwnc ar gyfer Dadl Fer o dan Reol Sefydlog 7.64.

7.18 Ac eithrio lle mae'r Rheolau Sefydlog yn darparu fel arall:

(i) rhaid i gynnig gael ei gyflwyno o leiaf bum diwrnod gwaith cyn ei fod i gael ei drafod; a

(ii) caniateir iddo gael ei gynnig gan unrhyw Aelod.

7.19 Ac eithrio lle mae'r Rheolau Sefydlog yn darparu fel arall, caniateir i welliannau gael eu cynnig i unrhyw gynnig a rhaid iddynt gael eu cyflwyno o leiaf dri diwrnod gwaith cyn bod y cynnig i gael ei drafod; ond caiff y Llywydd:

(i) grwpio gwelliannau cysylltiedig, a'i gwneud yn ofynnol iddynt gael eu cynnig fel grŵp;

(ii) penderfynu ym mha drefn yr ymdrinnir â gwelliannau sy'n codi yn yr un lle yn y cynnig; a

(iii) gwrthod dewis gwelliant pan fydd o'r farn bod y dull priodol o gynnal busnes yn ei gwneud yn briodol gwrthod.

7.20 Caiff y Llywydd gynnig bod cynigion yn cael eu trafod gyda'i gilydd, ond os bydd unrhyw Aelod yn gwrthwynebu'r cynnig, rhaid i'r cynigion gael eu trafod ar wahân.

7.21 Ni chaniateir cyflwyno cynnig neu welliant sy'n cyfeirio at unrhyw ddogfen oni bai bod y ddogfen ar gael i bob Aelod.

7.22 Os yw'n ymddangos i'r Llywydd fod cynnig neu welliant wedi'i gyflwyno yn groes i ofynion Rheol Sefydlog 7.21, rhaid i'r Llywydd beidio â chaniatáu iddo gael ei drafod hyd nes y trefnwyd bod y ddogfen ar gael i bob Aelod a hyd nes y bydd unrhyw amser pellach y mae'r Llywydd yn barnu ei fod yn briodol wedi mynd heibio.

Cynigion Trefniadol

7.23 Mae cynigion trefniadol yn cymryd blaenoriaeth dros fusnes arall ac nid yw darpariaethau Rheol Sefydlog 7.18 sy'n ymwneud â'r cyfnod hysbysu ar gyfer cyflwyno cynigion yn gymwys.

7.24 Caiff y Llywydd ganiatáu i Aelod siarad yn fyr o blaid unrhyw gynnig trefniadol, ac i Aelod arall siarad yn fyr yn ei erbyn, ac yna rhaid i'r Llywydd gynnal pleidlais ar y cynnig.

7.25 Caniateir i'r materion canlynol gael eu cynnig mewn cynigion trefniadol:

(i) gohirio eitem o fusnes yn unol â Rheol Sefydlog 7.26;

(ii) cyfeirio mater at bwyllgor;

(iii) dod â dadl i ben yn unol â Rheol Sefydlog 7.27;

(iv) ymestyn yr amser a ddyrannwyd ar gyfer eitem o fusnes, yn unol â Rheol Sefydlog 7.28;

(v) gohirio eitem o fusnes yn unol â Rheol Sefydlog 7.29; a

(vi) unrhyw faterion eraill sy'n briodol ym marn y Llywydd.

7.26 Caniateir i gynnig i atal eitem o fusnes gael ei wneud gan y canlynol:

(i) yr Aelod sy'n gyfrifol am yr eitem o fusnes;

(ii) Aelod arall a enwebir i'r Llywydd ymlaen llaw gan yr Aelod sy'n gyfrifol am yr eitem o fusnes; neu

(iii) yn achos busnes y llywodraeth, aelod o'r llywodraeth.

Os cytunir â'r cynnig, rhaid i'r Llywydd drefnu addasu'r amserlen busnes fel y gwêl yn dda.

7.27 Ar unrhyw adeg ar ôl i gynnig neu welliant gael ei gynnig, caiff Aelod gynnig y dylid pleidleisio arno ar unwaith; ond rhaid i'r Llywydd beidio â chynnal pleidlais ar y cynnig hwnnw oni fydd o leiaf ddeg Aelod yn mynegi eu cefnogaeth ac os yw'r Llywydd yn fodlon na fyddai gwneud hynny yn camddefnyddio gweithdrefnau'r Cynulliad neu'n amharu ar hawliau lleiafrifoedd yn y Cynulliad.

7.28 Caniateir i gynnig i ymestyn yr amser a ddyrennir i eitem o fusnes yn ôl cyfnod penodedig gael ei wneud gan y canlynol:

(i) yr Aelod sy'n gyfrifol am yr eitem o fusnes;

(ii) Aelod arall a enwebir i'r Llywydd ymlaen llaw gan yr Aelod sy'n gyfrifol am yr eitem o fusnes; neu

(iii) yn achos busnes y llywodraeth, aelod o'r llywodraeth.

Os cytunir â'r cynnig, bernir bod y cyfan o'r diwrnod busnes wedi'i ymestyn yn ôl y cyfnod penodedig o amser.

7.29 Caniateir i gynnig i ohirio eitem o fusnes (naill ai tan ddiwrnod penodedig neu tan ddiwrnod sydd heb ei enwi) gael ei wneud gan y canlynol:

(i) yr Aelod sy'n gyfrifol am yr eitem o fusnes;

(ii) Aelod arall a enwebir i'r Llywydd ymlaen llaw gan yr Aelod sy'n gyfrifol am yr eitem o fusnes; neu

(iii) yn achos busnes y llywodraeth, aelod o'r llywodraeth.

Penderfynu ar Gynigion a Gwelliannau

7.30 Ar ddiwedd yr amser a ddyrannwyd ar gyfer unrhyw eitem o fusnes, rhaid i'r Llywydd dorri ar draws y busnes ac:

(i) os yw'r busnes wedi'i ddynodi o dan Reol Sefydlog 6.8, symud ymlaen i'r eitem nesaf o fusnes; neu

(ii) mewn unrhyw achos arall, gwahodd y Cynulliad i bleidleisio ar unrhyw gwestiynau y mae eu hangen er mwyn cwblhau'r busnes.

7.31 Os oes busnes wedi'i ddynodi yn ystod eisteddiad unrhyw ddiwrnod o dan Reol Sefydlog 6.8, ar yr adeg benodedig (neu'r adegau penodedig) rhaid i'r Llywydd dorri ar draws y busnes a gwahodd y

Cynulliad i bleidleisio ar unrhyw gwestiynau y mae eu hangen er mwyn cwblhau'r busnes a ddynodwyd felly.

7.32 Os bydd y Llywydd yn torri ar draws y busnes ar adeg benodedig o dan Reol Sefydlog 7.31, nid yw'r amser a gymerir i bleidleisio ar y cwestiynau angenrheidiol ar yr adeg benodedig honno yn cyfrif yn erbyn yr amser a ddyrannwyd ar gyfer y busnes y torrwyd ar ei draws.

7.33 Os daw'r trafodion ar eitem o fusnes i ben cyn diwedd yr amser a ddyrannwyd ar ei chyfer, yna rhaid ymdrin â'r busnes nesaf (os oes busnes nesaf).

7.34 Rhaid i'r Aelodau fwrw eu pleidlais yn unigol ac yn bersonol (ond nid yw'n ofynnol iddynt bleidleisio).

7.35 Os yw'r Llywydd yn fodlon nad oes yr un Aelod am i bleidlais wedi'i chofnodi gael ei chynnal ar unrhyw gynnig neu welliant, caiff gyhoeddi penderfyniad dros dro mewn perthynas â'r cynnig hwnnw neu'r gwelliant hwnnw. Os bydd unrhyw Aelod yn gwrthwynebu, rhaid cynnal pleidlais wedi'i chofnodi yn unol â Rheol Sefydlog 7.36. Os na fydd Aelod yn gwrthwynebu, daw'r penderfyniad dros dro yn benderfyniad y Cynulliad ar y cynnig hwnnw neu'r gwelliant hwnnw.

7.36 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 7.35, rhaid i'r Llywydd gynnal pleidlais ar gynnig neu ar welliant trwy gyfrwng electronig; neu yn niffyg hynny, naill ai:

(i) os bydd y Llywydd yn penderfynu felly, trwy godi dwylo, ar yr amod na fydd mwy na dau Aelod yn gwrthwynebu penderfyniad y Llywydd; neu

(ii) trwy alw cofrestr yr Aelodau, yn nhrefn yr wyddor.

7.37 Pan fydd o leiaf dri Aelod, cyn i bleidlais gael ei chynnal, yn gofyn am hynny, rhaid canu'r gloch. Os oes pleidleisiau i'w cynnal y naill yn union ar ôl y llall, ni fydd angen canu'r gloch fwy nag unwaith. Bum munud ar ôl i'r gloch ddechrau canu, rhaid cynnal y bleidlais neu'r pleidleisiau.

7.38 Ni fydd pleidlais yn ddilys oni fydd o leiaf ddeg Aelod yn cymryd rhan. Os bydd llai na deg Aelod yn cymryd rhan, rhaid cadw'r busnes hwnnw tan y cyfarfod llawn nesaf (a rhaid i'r Llywydd drefnu addasu'r amserlen ar gyfer busnes fel y gwêl yn dda) a rhaid i'r Cynulliad symud ymlaen i'r eitem nesaf o fusnes.

7.39 Wrth benderfynu nifer yr Aelodau sy'n cymryd rhan mewn pleidlais, rhaid cymryd bod y rhai sy'n nodi eu bod yn ymatal yn cymryd rhan.

7.40 Rhaid cynnwys enwau'r Aelodau sy'n pleidleisio, gan gynnwys y rhai sy'n nodi eu bod yn ymatal, yn y cofnod o drafodion y cyfarfodydd llawn.

7.41 Rhaid trefnu bod adroddiad ar y bleidlais ar gael cyn gynted ag y gellir ar ôl i'r bleidlais gael ei chynnal.

Cynigion Diffyg Hyder etc.

7.42 Os caiff cynnig:

(i) y dylid diswyddo'r Llywydd; neu

(ii) y dylid diswyddo'r Dirprwy,

ei gyflwyno gan o leiaf chwe Aelod, rhaid trefnu bod amser ar gael cyn gynted ag y gellir i'r cynnig gael ei drafod; a rhaid i'r ddadl honno gael ei chynnal beth bynnag o fewn pum diwrnod gwaith ar ôl i'r cynnig gael ei gyflwyno.

7.43 Os caiff cynnig ei gyflwyno gan o leiaf chwe Aelod nad oes gan Weinidogion Cymru hyder y Cynulliad mwyach, rhaid trefnu bod amser ar gael cyn gynted ag y gellir i'r cynnig gael ei drafod; a rhaid i'r ddadl honno gael ei chynnal beth bynnag o fewn pum diwrnod gwaith ar ôl i'r cynnig gael ei gyflwyno.

Datganiadau Personol

7.44 Caiff y Llywydd ganiatáu i Aelod wneud datganiad personol, yn sgîl hysbysiad ysgrifenedig i'r Llywydd.

7.45 Rhaid i ddatganiad personol fod yn fyr ac yn ffeithiol a rhaid iddo beidio â bod yn destun dadl.

Cwestiynau Llafar

7.46 Caiff yr Aelodau gyflwyno cwestiynau llafar i Brif Weinidog Cymru, i bob un o Weinidogion Cymru neu i'r Cwnsler Cyffredinol, am unrhyw faterion sy'n ymwneud â chyfrifoldebau'r Gweinidog neu'r Cwnsler (ac eithrio mai dim ond cwestiynau llafar am faterion sy'n ymwneud â'i gyfrifoldebau (os oes rhai) heblaw am fusnes y llywodraeth y caniateir eu cyflwyno i'r Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth).

7.47 Caiff yr Aelodau gyflwyno cwestiynau llafar i'r Comisiwn am unrhyw fater sy'n ymwneud â chyfrifoldebau'r Comisiwn.

7.48 Rhaid trefnu bod amser ar gael yn y cyfarfodydd llawn er mwyn:

(i) i Brif Weinidog Cymru ateb cwestiynau llafar unwaith, am hyd at 45 munud, ym mhob wythnos y bydd y Cynulliad yn cynnal cyfarfod llawn;

(ii) i bob un o Weinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol ateb cwestiynau llafar ynglŷn â'u cyfrifoldebau, o leiaf unwaith, am hyd at 30 munud, ym mhob pedair wythnos y bydd y Cynulliad yn cynnal cyfarfod llawn (ac eithrio mai dim ond os oes ganddo gyfrifoldebau am faterion heblaw busnes y llywodraeth y caniateir i'r Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth ateb cwestiynau o dan Reol Sefydlog 7.48(ii); a

(iii) i'r Comisiwn ateb cwestiynau llafar o leiaf unwaith, am hyd at 30 munud, ym mhob pedair wythnos y bydd y Cynulliad yn cynnal cyfarfod llawn.

7.49 Ar gais Prif Weinidog Cymru, un o Weinidogion Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol, caiff un o Ddirprwy Weinidogion Cymru ateb unrhyw gwestiwn llafar am unrhyw fater y mae'n cynorthwyo Prif Weinidog Cymru, un o Weinidogion Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol (yn ôl fel y digwydd) ynglŷn ag ef.

7.50 Os nad yw'n rhesymol ymarferol i Brif Weinidog Cymru, un o Weinidogion Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol ateb cwestiynau llafar ar ddiwrnod pan fyddai'n gwneud hynny fel rheol, caiff un arall o Weinidogion Cymru ateb y cwestiynau hynny, ar ôl hysbysu'r Llywydd ymlaen llaw.

7.51 Rhaid i gwestiynau gael eu cyflwyno o leiaf bump ond heb fod yn fwy na deg diwrnod gwaith cyn eu bod i gael eu hateb.

7.52 Derbynnir cwestiynau yn ôl disgresiwn y Llywydd, y mae'n rhaid iddo roi sylw i unrhyw ganllawiau ysgrifenedig a fabwysiedir gan y Cynulliad.

7.53 Caiff pob Aelod gyflwyno dim mwy na dau gwestiwn llafar i un penodol o Weinidogion Cymru neu i'r Cwnsler Cyffredinol (neu, yn achos cwestiynau i Brif Weinidog Cymru neu'r Comisiwn, dim mwy nag un cwestiwn) i'w hateb mewn unrhyw gyfarfod llawn.

7.54 Rhaid penderfynu ar drefn cwestiynau llafar fel a ganlyn:

(i) yn achos cwestiynau a dderbynnir cyn yr amser cau y cytunir arno gan y Pwyllgor Busnes ar y diwrnod cyntaf y caniateir iddynt gael eu cyflwyno, drwy hapddull;

(ii) yn achos cwestiynau a dderbynnir ar ôl yr amser cau y cytunir arno gan y Pwyllgor Busnes ar y diwrnod cyntaf y

caniateir iddynt gael eu cyflwyno, yn y drefn y deuant i law.

7.55 Rhaid i'r Llywydd alw ar yr Aelod sy'n gofyn y cwestiwn i ofyn cwestiwn llafar atodol ac wedyn caiff alw ar Aelodau eraill i ofyn cwestiynau llafar atodol cysylltiedig.

7.56 Ar ddiwedd y cyfnod a ddyrennir ar gyfer cwestiynau llafar neu ar unrhyw adeg arall y penderfynir arno gan y Llywydd, caiff y Llywydd alw ar Aelod i ofyn cwestiwn na roddwyd hysbysiad amdano o dan Reol Sefydlog 7.51:

(i) os yw'r Llywydd a'r aelod o'r llywodraeth o dan sylw, neu'r Comisiwn, yn ôl fel y digwydd, wedi cael o leiaf ddwy awr o rybudd ymlaen llaw cyn bod y cwestiwn i gael ei ofyn; a

(ii) os yw'r Llywydd yn fodlon bod y cwestiwn yn un o bwys cyhoeddus brys.

7.57 Pan na chyrhaeddir unrhyw gwestiwn llafar, rhaid i'r Aelod gael ateb ysgrifenedig ar yr un diwrnod. Rhaid i'r ateb ysgrifenedig gael ei gyhoeddi yn y cofnod o drafodion y cyfarfod llawn.

Dadleuon Brys

7.58 Mewn unrhyw gyfarfod llawn, caiff Aelod gynnig mewn araith heb fod yn fwy na thair munud y dylai'r Cynulliad ystyried mater penodol, ar yr amod:

(i) bod yr Aelod wedi hysbysu'r Llywydd ei fod yn dymuno gwneud hynny ac wedi'i hysbysu am y mater o leiaf awr cyn dechrau'r cyfarfod;

(ii) os nad yw'r mater yn ymwneud â swyddogaethau'r Comisiwn, os Aelod heblaw aelod o'r llywodraeth sydd wedi rhoi'r hysbysiad, bod y Llywydd wedi rhoi cyfle i aelod o'r llywodraeth gyflwyno sylwadau iddo neu iddi am y mater yn breifat;

(iii) os yw'r mater yn ymwneud â swyddogaethau'r Comisiwn, os Aelod heblaw aelod o'r Comisiwn sydd wedi rhoi'r hysbysiad, bod y Llywydd wedi rhoi cyfle i'r Comisiwn gyflwyno sylwadau iddo neu iddi am y mater yn breifat; a

(iv) bod y Llywydd yn fodlon bod y mater yn un o bwys cyhoeddus brys, a'i fod wedi hysbysu'r Aelod (ac, os oes angen hynny, yr aelod o'r llywodraeth neu'r Comisiwn, fel y bo'n briodol) yn unol â hynny.

7.59 Os nad yw'r mater yn ymwneud â swyddogaethau'r Comisiwn, os Aelod heblaw aelod o'r llywodraeth sy'n gwneud y cynnig, rhaid i'r Llywydd ganiatáu i aelod o'r llywodraeth ateb mewn araith heb fod yn fwy na thair munud. Rhaid i'r Llywydd gynnal pleidlais ar y cynnig ar unwaith ar ôl iddo gael ei wneud neu, os bydd aelod o'r llywodraeth yn ateb, ar ôl yr ateb hwnnw. Os bydd y Cynulliad yn penderfynu ystyried y mater, rhaid iddo wneud hynny yn y cyfarfod hwnnw neu (os bydd y Llywydd yn penderfynu hynny) yn y cyfarfod yn union ar ei ôl, a rhaid i'r Llywydd drefnu addasu'r amserlen ar gyfer busnes fel y gwêl yn dda.

7.60 Os yw'r mater yn ymwneud â swyddogaethau'r Comisiwn, os Aelod heblaw aelod o'r Comisiwn sy'n gwneud y cynnig, rhaid i'r Llywydd ganiatáu i aelod o'r Comisiwn ateb mewn araith heb fod yn fwy na thair munud. Rhaid i'r Llywydd gynnal pleidlais ar y cynnig ar unwaith ar ôl iddo gael ei wneud neu, os bydd aelod o'r Comisiwn yn ateb, ar ôl yr ateb hwnnw. Os bydd y Cynulliad yn penderfynu ystyried y mater, rhaid iddo wneud hynny yn y cyfarfod hwnnw neu (os bydd y Llywydd yn penderfynu hynny) yn y cyfarfod yn union ar ei ôl a rhaid i'r Llywydd drefnu addasu'r amserlen ar gyfer busnes fel y gwêl yn dda.

Darpariaethau Ynglŷn â Busnes y Cyfarfodydd Llawn

7.61 Rhaid trefnu bod amser ar gael ym mhob blwyddyn Cynulliad ar gyfer dadleuon ar yr eitemau canlynol o fusnes y Cynulliad:

(i) rhaglen ddeddfu Llywodraeth y DU (yn unol ag adran 33 o'r Ddeddf);

(ii) adroddiad blynyddol y Comisiwn;

(iii) adroddiad blynyddol y Pwyllgor Safonau Ymddygiad;

(iv) adroddiad blynyddol y Comisiwn Cyfle Cyfartal;

(v) adroddiad blynyddol y Comisiwn Cydraddoldeb Hiliol;

(vi) adroddiad blynyddol y Comisiwn Hawliau Anabledd; a

(vii) adroddiad blynyddol yr Ombwdsmon.

7.62 Rhaid trefnu bod amser ar gael ym mhob blwyddyn Cynulliad ar gyfer dadleuon ar yr eitemau canlynol o fusnes y llywodraeth:

(i) amcanion polisi a rhaglen ddeddfu'r llywodraeth; a

(ii) adroddiad blynyddol Comisiynydd Plant Cymru.

7.63 Rhaid trefnu bod amser ar gael ym mhob blwyddyn Cynulliad ar gyfer yr eitemau canlynol o fusnes heblaw busnes y llywodraeth:

(i) cynigion a wneir ar ran grwpiau gwleidyddol nad ydynt yn grwpiau gwleidyddol a chanddynt rôl weithredol (a chyn belled ag y gellir rhaid i'r amser a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol ar gyfer cynigion a wneir ganddo fod mewn cyfrannedd â chynrychiolaeth y grŵp yn y Cynulliad);

(ii) dadleuon ar adroddiadau a gyflwynir gan unrhyw bwyllgor, heblaw pwyllgor a sefydlir o ganlyniad i Reolau Sefydlog 22.16(i), 22.18, 23.22 neu 23.31(ii), neu'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad; a

(iii) deddfwriaeth lle nad yw'r Aelod sy'n gyfrifol am y ddeddfwriaeth yn aelod o'r llywodraeth.

Dadleuon Byr

7.64 Rhaid i'r Llywydd gynnal balot i benderfynu ar enw Aelod, heblaw aelod o'r llywodraeth, a gaiff gynnig pwnc ar gyfer Dadl Fer na fydd yn para mwy na 30 munud ym mhob wythnos y bydd y Cynulliad yn cynnal cyfarfod llawn.

7.65 Rhaid i'r Aelod sydd wedi llwyddo yn y balot hysbysu'r Llywydd am y pwnc o leiaf bum diwrnod gwaith cyn ei fod i gael ei drafod.

7.66 Yn y ddadl:

(i) caiff yr Aelod a lwyddodd yn y balot siarad;

(ii) caiff aelod o'r llywodraeth (neu, os yw'r mater o fewn cyfrifoldebau'r Comisiwn, aelod o'r Comisiwn) ymateb; a

(iii) ni chaiff yr un Aelod arall siarad oni bai bod ganddo ganiatâd yr Aelod a lwyddodd yn y balot neu oni chaniateir ymyrryd gan yr Aelod sy'n ymateb.

RHEOL SEFYDLOG 8 — Y Drefn yn y Cyfarfodydd Llawn

Rheolau'r Dadleuon

8.1 Rhaid i'r Aelodau sy'n cael eu galw i siarad gan y Llywydd annerch y cadeirydd.

8.2 Caiff yr Aelodau siarad yn Gymraeg neu yn Saesneg a rhaid darparu cyfleusterau cyfieithu ar y pryd ar gyfer areithiau a draddodir yn Gymraeg.

8.3 Mae gan Ysgrifennydd Gwladol Cymru hawl i gymryd rhan mewn cyfarfodydd llawn ond nid i bleidleisio. Caiff y Llywydd alw ar yr Ysgrifennydd Gwladol i siarad mewn unrhyw ddadl y mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn cymryd rhan ynddi.

8.4 Rhaid i'r areithiau fod yn berthnasol i'r busnes sydd gerbron y Cynulliad, ac osgoi ailadrodd diflas.

8.5 Caiff y Llywydd gyhoeddi terfyn amser ar areithiau'r Aelodau a chaiff gyfarwyddo Aelod sydd wedi siarad yn rhy hir i roi'r gorau i siarad.

8.6 Heblaw'r sawl sy'n gwneud cynnig neu'n cynnig gwelliant ac sy'n arfer hawl i ateb, ni chaiff Aelod siarad fwy nag unwaith ar unrhyw fater ac eithrio, gyda chaniatâd y Llywydd, er mwyn esbonio yn fyr ryw bwynt perthnasol yn ei araith wreiddiol.

8.7 Caiff Aelod sy'n siarad ganiatáu i Aelodau eraill ymyrryd er mwyn egluro cyn ailddechrau ar ei araith.

8.8 Ni chaiff Aelod siarad ar ôl i'r sawl sy'n gwneud y cynnig arfer ei hawl i ateb.

Cadw Trefn

8.9 Y Llywydd sydd i gadw trefn yn y cyfarfodydd llawn a rhaid galw i drefn unrhyw Aelod:

(i) sy'n ymddwyn mewn ffordd a fyddai, ym marn y Llywydd, yn gyfystyr â thramgwydd troseddol neu ddirmyg llys;

(ii) sy'n rhwystro busnes y Cynulliad;

(iii) sy'n ceisio codi mater sydd y tu hwnt i gwmpas y ddadl neu'r cynnig;

(iv) sy'n euog o ymddygiad anghwrtais neu amhriodol;

(v) sy'n defnyddio iaith sy'n groes i'r drefn, iaith sy'n gwahaniaethu neu sy'n peri tramgwydd, neu iaith sy'n amharu ar urddas y Cynulliad;

(vi) sy'n gwrthod cydymffurfio ag unrhyw Reol Sefydlog neu ag unrhyw ofyniad arall ynglŷn ag ymddygiad Aelodau; neu

(vii) sy'n anwybyddu awdurdod y cadeirydd.

8.10 Rhaid i Aelod gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddiadau a roddir gan y Llywydd ynghylch unrhyw ymddygiad sydd wedi peri ei alw i drefn.

8.11 Caiff y Llywydd ei gwneud yn ofynnol i Aelod ymneilltuo o drafodion y Cynulliad am weddill y dydd os yw'r Llywydd o'r farn bod yr ymddygiad yn cyfiawnhau ymneilltuo.

8.12 Pan fydd y Llywydd wedi'i gwneud yn ofynnol i Aelod ymneilltuo o drafodion y Cynulliad ac nad yw'r Aelod wedi gwneud hynny, rhaid i gynnig i wahardd yr Aelod o drafodion y Cynulliad gael ei wneud gan y Llywydd a rhaid pleidleisio arno ar unwaith.

8.13 Mae gwaharddiad Aelod o dan Reol Sefydlog 8.12 yn dod i rym ar unwaith a rhaid i'r gwaharddiad hwnnw bara:

(i) y tro cyntaf yn ystod unrhyw gyfnod o 12 mis, tan ddiwedd y diwrnod gwaith yn union ar ôl diwrnod y gwaharddiad;

(ii) yr ail dro yn ystod yr un cyfnod o 12 mis, am bum diwrnod gwaith yn union ar ôl diwrnod y gwaharddiad; a

(iii) y trydydd tro neu ar unrhyw dro wedi hynny yn ystod yr un cyfnod o 12 mis, am 20 diwrnod gwaith yn union ar ôl diwrnod y gwaharddiad.

8.14 Yn ystod cyfnod gwaharddiad Aelod o dan Reolau Sefydlog 8.12 ac 8.13, ni fydd gan yr Aelod hawl i gael dim cyflog gan y Cynulliad ac ni chaniateir i'r Aelod fynychu unrhyw un o drafodion y Cynulliad.

8.15 Os bydd anhrefn difrifol yn codi yn y cyfarfodydd llawn, neu o dan unrhyw amgylchiad arall lle bydd y Llywydd yn credu bod hynny'n briodol, caiff y Llywydd ohirio'r trafodion heb gynnal pleidlais ar unrhyw gynnig, neu caiff ohirio'r trafodion am gyfnod penodedig.

Sub judice

8.16 Yn ddarostyngedig i hawl y Cynulliad i ddeddfu ar unrhyw fater neu i drafod is-ddeddfwriaeth, rhaid i Aelod beidio â chodi unrhyw fater na mynd ar drywydd unrhyw fater yn y cyfarfodydd llawn os bydd achos llys wedi'i gychwyn, neu os bydd hysbysiad apêl wedi'i roi yn y

Deyrnas Unedig, neu os bydd Comisiynydd Plant Cymru neu Gomisiynydd Pobl Hŷn Cymru wedi penderfynu cynnal archwiliad o achos, tan yr adeg pan fydd dyfarniad wedi'i roi neu pan fydd adroddiad wedi'i wneud gan y naill Gomisiynydd neu'r llall, oni bai bod y Llywydd yn fodlon:

(i) bod gan y mater berthynas glir â mater o bwys cyhoeddus cyffredinol neu fod penderfyniad gan un o'r Gweinidogion o dan sylw;

(ii) nad yw'r mater yn ymwneud ag achos sydd i'w wrando, neu sy'n cael ei wrando, gerbron llys troseddau neu gerbron rheithgor neu ag achos sydd i'w wrando, neu sy'n cael ei wrando, mewn achos teuluol; a

(iii) nad yw'r Aelod, yn ei sylwadau, yn creu risg real a sylweddol o ragfarnu achos llys, naill ai'n gyffredinol neu mewn perthynas ag achos penodol.

Cysylltiadau â'r Farnwriaeth

8.17 Oni bai bod y mater yn destun cynnig gwreiddiol, rhaid i'r Aelodau beidio yn y cyfarfodydd llawn â beirniadu ymddygiad barnwyr llysoedd y Deyrnas Unedig wrth iddynt gyflawni eu swyddogaeth farnwrol; ac yn Rheol Sefydlog 8.17 mae "barnwr" yn cynnwys personau sy'n dal swydd barnwr, yn amser llawn ynteu'n rhan-amser.

8.18 Rhaid i'r Cynulliad beidio â thrafod penodiadau barnwrol unigol.

RHEOL SEFYDLOG 9 — Cwestiynau Ysgrifenedig, Datganiadau Ysgrifenedig a Datganiadau Barn

Cwestiynau Ysgrifenedig

9.1 Caiff Aelodau gyflwyno cwestiynau i'w hateb yn ysgrifenedig gan y canlynol:

(i) Prif Weinidog Cymru, un o Weinidogion Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol, am unrhyw fater sy'n ymwneud â'i gyfrifoldebau; neu

(ii) y Comisiwn, am unrhyw fater sy'n ymwneud â chyfrifoldebau'r Comisiwn.

9.2 Ar gais Prif Weinidog Cymru, un o Weinidogion Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol, caiff un o Ddirprwy Weinidogion Cymru ateb unrhyw gwestiwn ysgrifenedig am unrhyw fater y mae'n cynorthwyo Prif Weinidog Cymru, un o Weinidogion Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol (yn ôl fel y digwydd) ynglŷn ag ef.

9.3 Rhaid i gwestiwn gael ei gyflwyno o leiaf bum diwrnod gwaith cyn ei fod i gael ei ateb.

9.4 Derbynnir cwestiynau yn ôl disgresiwn y Llywydd, y mae'n rhaid iddo neu iddi roi sylw i unrhyw ganllawiau ysgrifenedig a fabwysiedir gan y Cynulliad.

9.5 Rhaid i'r atebion i'r cwestiynau sydd wedi'u derbyn gael eu cyhoeddi yn y cofnod o drafodion y cyfarfodydd llawn.

Datganiadau Ysgrifenedig

9.6 Caiff Prif Weinidog Cymru, un o Weinidogion Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol wneud datganiad ysgrifenedig am unrhyw fater sy'n ymwneud â'i gyfrifoldebau.

9.7 Caiff y Comisiwn wneud datganiad ysgrifenedig am unrhyw fater sy'n ymwneud â chyfrifoldebau'r Comisiwn.

9.8 Rhaid i unrhyw ddatganiad ysgrifenedig gael ei gyhoeddi yn y cofnod o drafodion y cyfarfodydd llawn.

Datganiadau Barn

9.9 Caniateir i Ddatganiad Barn heb fod yn fwy na 100 o eiriau am fater sy'n effeithio ar Gymru gael ei gyflwyno gan unrhyw Aelod heblaw aelod o'r llywodraeth; a chaniateir i unrhyw Ddatganiad o'r fath gael ei ategu, ei wrthwynebu neu fel arall fod yn destun sylwadau ysgrifenedig gan unrhyw Aelod arall.

9.10 Os yw'r Llywydd o'r farn bod Datganiad Barn yn ddilys, rhaid iddo gael ei gyhoeddi, ynghyd ag unrhyw air o gefnogaeth neu wrthwynebiad a gyflwynwyd gan unrhyw Aelod arall.

RHEOL SEFYDLOG 10 – Pwyllgorau

Cyffredinol

10.1 Mae Rheol Sefydlog 10 yn gymwys i bob un o bwyllgorau'r Cynulliad heblaw pan fydd wedi'i datgymhwyso gan Reol Sefydlog arall.

10.2 Caiff unrhyw Aelod gyflwyno cynnig i roi cyfarwyddiadau penodol neu gyffredinol i unrhyw bwyllgor.

Aelodaeth Pwyllgorau

10.3 Rhaid i'r Cynulliad ystyried cynnig a gyflwynir gan y Pwyllgor Busnes i bennu aelodaeth pob pwyllgor a sefydlir gan unrhyw Reol Sefydlog neu drwy benderfyniad gan y Cynulliad.

10.4 Ni chaniateir cyflwyno gwelliannau i gynnig o dan Reol Sefydlog 10.3.

10.5 Ni chaniateir i gynnig i bennu aelodaeth pwyllgor o dan Reol Sefydlog 10.3 gael ei basio oni bai:

(i) bod yr aelodaeth (cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol) yn adlewyrchu cydbwysedd y grwpiau gwleidyddol y mae'r Aelodau yn perthyn iddynt; a

(ii) (os caiff y cynnig ei basio drwy bleidlais), bod o leiaf ddwy ran o dair o'r Aelodau sy'n pleidleisio yn ei gefnogi.

10.6 Os nad yw cynnig i bennu aelodaeth pwyllgor o dan Reol Sefydlog 10.3 yn cael ei basio:

(i) rhaid i'r Cynulliad ystyried cynnig a gyflwynir gan y Pwyllgor Busnes i bennu maint y pwyllgor; a

(ii) rhaid i'r lleoedd ar y pwyllgor hwnnw gael eu dyrannu yn unol â gweithredu adran 29(3) i (7) o'r Ddeddf fel y'i diwygiwyd yn unol â Rheol Sefydlog 10.7.

10.7 Mewn perthynas ag unrhyw le sydd i'w ddyrannu ar bwyllgor yn unol ag adran 29(3) i (7) o'r Ddeddf:

(i) os yw nifer yr Aelodau sy'n perthyn i ddau neu fwy o grwpiau gwleidyddol yr un fath a'i fod yn fwy na'r nifer sy'n perthyn i unrhyw grŵp gwleidyddol arall; neu

(ii) os yw'r nifer a geir drwy ddefnyddio adran 29(6) o'r Ddeddf yr un fath ar gyfer dau neu fwy o grwpiau gwleidyddol a'i fod yn fwy na'r nifer a geir fel hyn ar gyfer unrhyw grŵp gwleidyddol arall,

rhaid i'r Llywydd benderfynu i ba grŵp gwleidyddol y mae'r lle hwnnw i'w ddyrannu.

10.8 Os yw'r lleoedd ar unrhyw bwyllgor i'w dyrannu i grŵp gwleidyddol yn unol â Rheol Sefydlog 10.3 neu 10.6, mater i arweinydd y grŵp gwleidyddol hwnnw yw pennu enwau'r Aelodau a ddyrennir o'i grŵp.

10.9 Rhaid i unrhyw gynnig o dan Reol Sefydlog 10.3 neu 10.6 (cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, o roi sylw i gyfanswm y lleoedd ar bwyllgorau) sicrhau:

(i) bod pob Aelod nad yw'n perthyn i grŵp gwleidyddol yn cael cynnig lle ar un pwyllgor o leiaf; a

(ii) bod cyfanswm y lleoedd ar bwyllgorau a ddyrennir i aelodau sy'n perthyn i bob grŵp gwleidyddol o leiaf yr un mor fawr â nifer yr Aelodau sy'n perthyn i'r grŵp gwleidyddol.

10.10 Mae swydd wag yn codi ar bwyllgor pan fydd Aelod:

(i) yn ymddiswyddo o'r pwyllgor drwy hysbysu'r Pwyllgor Busnes;

(ii) yn cael ei ddiswyddo o'r pwyllgor drwy benderfyniad gan y Cynulliad;

(iii) yn peidio â bod yn Aelod; neu

(iv) yn peidio â bod yn aelod o'r pwyllgor yn unol â Rheol Sefydlog 10.11.

10.11 Mae Aelod yn peidio â bod yn aelod o bwyllgor os yw'n ymuno â grŵp gwleidyddol neu'n ymadael ag ef.

10.12 Pan fydd swydd wag yn codi ar bwyllgor, mae'r Pwyllgor Busnes:

(i) yn gorfod ystyried effaith y swydd wag honno ar aelodaeth y pwyllgor hwnnw ac unrhyw bwyllgor arall;

(ii) o roi sylw i'r ystyriaeth honno, yn gorfod cyflwyno cynnig o dan Reol Sefydlog 10.3 i gynnig aelodaeth y pwyllgor y cododd y swydd wag arno; a

(iii) o roi sylw i'r ystyriaeth honno, yn cael cyflwyno hefyd un neu fwy o gynigion o dan Reol Sefydlog 10.3 i gynnig aelodaeth unrhyw bwyllgor arall.

10.13 Os llenwi'r swydd wag ag Aelod o'r un grŵp gwleidyddol yw unig effaith cynnig y cyfeirir ato yn Rheol Sefydlog 10.12(ii), yna nid yw Rheol Sefydlog 10.5(ii) yn gymwys.

10.14 Rhaid i unrhyw gwestiwn sy'n codi o dan Reolau Sefydlog 10.5 a 10.9 gael ei benderfynu gan y Llywydd.

Is-bwyllgorau

10.15 Caiff unrhyw bwyllgor benderfynu sefydlu un neu fwy o is-bwyllgorau. Rhaid i benderfyniad i sefydlu is-bwyllgor nodi ei aelodaeth, ei gylch gorchwyl a'i barhad.

10.16 Ni chaiff yr un is-bwyllgor gynnwys dim ond Aelodau o'r grŵp neu'r grwpiau gwleidyddol sydd â rôl weithredol a rhaid i bob is-bwyllgor gynnwys o leiaf un Aelod o grŵp gwleidyddol sydd â rôl weithredol.

10.17 Mae is-bwyllgor yn cael ei reoleiddio, fel y bo'n briodol, gan y Rheolau Sefydlog sy'n ymwneud â'r pwyllgor y mae'n is-bwyllgor iddo.

Cadeiryddion

10.18 Rhaid i bob pwyllgor ethol cadeirydd. Wrth wneud hynny, rhaid i'r pwyllgor roi sylw i'r angen i sicrhau bod cydbwysedd y cadeiryddion ar draws y pwyllgorau yn adlewyrchu'r grwpiau gwleidyddol y mae'r Aelodau yn perthyn iddynt.

10. 19 Mae gan bob pwyllgor y pŵer i benodi cadeirydd dros dro yn absenoldeb cadeirydd y pwyllgor.

10.20 Ac eithrio lle mae'r Rheolau Sefydlog yn darparu fel arall, rhaid i gadeirydd pwyllgor benderfynu ar weithdrefnau'r pwyllgor, gan roi sylw i unrhyw ganllawiau ysgrifenedig a all gael eu cyhoeddi gan y Llywydd ar ôl ymgynghori â'r Pwyllgor Busnes a chadeiryddion y pwyllgorau.

10.21 O ran busnes is-bwyllgor, mae gan gadeirydd yr is-bwyllgor bwerau cadeirydd y pwyllgor y mae'n is-bwyllgor iddo.

Ymddygiad mewn Pwyllgorau

10.22 Rhaid i'r cadeirydd gadw trefn mewn cyfarfodydd pwyllgor a rhaid galw i drefn unrhyw Aelod:

(i) sy'n ymddwyn mewn ffordd a fyddai, ym marn y cadeirydd, yn gyfystyr â thramgwydd troseddol neu ddirmyg llys;

(ii) sy'n rhwystro busnes y Cynulliad;

(iii) sy'n ceisio codi mater sydd y tu hwnt i gwmpas y mater sydd gerbron y pwyllgor;

(iv) sy'n euog o ymddygiad anghwrtais neu amhriodol;

(v) sy'n defnyddio iaith sy'n groes i'r drefn, iaith sy'n gwahaniaethu neu sy'n peri tramgwydd, neu iaith sy'n amharu ar urddas y Cynulliad;

(vi) sy'n gwrthod cydymffurfio ag unrhyw Reol Sefydlog neu ag unrhyw ofyniad arall ynglŷn ag ymddygiad Aelodau; neu

(vii) sy'n anwybyddu awdurdod y cadeirydd.

10.23 Rhaid i Aelod gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddiadau a roddir gan y cadeirydd ynghylch unrhyw ymddygiad sydd wedi peri ei alw i drefn.

10.24 Caiff y cadeirydd ei gwneud yn ofynnol i Aelod ymneilltuo o weddill y cyfarfod os yw'r cadeirydd o'r farn bod yr ymddygiad yn cyfiawnhau ymneilltuo. Os bydd Aelod yn gwrthod ymneilltuo pan ofynnir iddo neu iddi wneud hynny, caiff y cadeirydd ohirio'r cyfarfod a chyflwyno adroddiad am y mater i'r Llywydd; ac, wedi sicrhau caniatâd y Llywydd ymlaen llaw, caiff Aelod gynnig bod yr Aelod hwnnw'n cael ei wahardd o drafodion y Cynulliad am gyfnod yn unol â Rheol Sefydlog 8.13.

10.25 Os bydd anhrefn difrifol yn codi mewn cyfarfodydd pwyllgor, neu o dan unrhyw amgylchiad arall lle bydd y cadeirydd yn credu bod hynny'n briodol, caiff y cadeirydd ohirio cyfarfod neu atal y cyfarfod am gyfnod penodedig.

Sub judice

10.26 Yn ddarostyngedig i hawl y Cynulliad i ddeddfu ar unrhyw fater neu i drafod is-ddeddfwriaeth, rhaid i Aelod beidio â chodi unrhyw fater na mynd ar drywydd unrhyw fater mewn cyfarfodydd pwyllgor os bydd achos llys wedi'i gychwyn, neu os bydd hysbysiad apêl wedi'i roi yn y Deyrnas Unedig, neu os bydd Comisiynydd Plant Cymru neu Gomisiynydd Pobl Hŷn Cymru wedi penderfynu cynnal archwiliad o achos, tan yr adeg pan fydd dyfarniad wedi'i roi neu pan fydd adroddiad wedi'i wneud gan y naill Gomisiynydd neu'r llall, oni bai bod y cadeirydd yn fodlon:

(i) bod gan y mater berthynas glir â mater o bwys cyhoeddus cyffredinol neu fod penderfyniad gan un o'r Gweinidogion o dan sylw;

(ii) nad yw'r mater yn ymwneud ag achos sydd i'w wrando, neu sy'n cael ei wrando, gerbron llys troseddau neu

gerbron rheithgor neu ag achos sydd i'w wrando, neu sy'n cael ei wrando, mewn achos teuluol;

(iii) nad yw'r Aelod, yn ei sylwadau, yn creu risg real a sylweddol o ragfarnu achos llys, naill ai'n gyffredinol neu mewn perthynas ag achos penodol.

Cysylltiadau â'r Farnwriaeth

10.27 Oni bai bod y mater yn destun cynnig gwreiddiol, rhaid i'r Aelodau beidio, mewn cyfarfodydd pwyllgor, â beirniadu ymddygiad barnwyr llysoedd y Deyrnas Unedig wrth iddynt gyflawni eu swyddogaeth farnwrol; ac yn Rheol Sefydlog 10.27 mae "barnwr" yn cynnwys personau sy'n dal swydd barnwr, yn amser llawn ynteu'n rhan-amser

10.28 Rhaid i bwyllgorau beidio â thrafod penodiadau barnwrol unigol.

Cworwm

10.29 Rhaid datgan nad oes cworwm i gyfarfod pwyllgor os bydd llai na thri Aelod neu lai na thraean o nifer aelodau'r pwyllgor, p'un bynnag yw'r mwyaf, yn bresennol.

10.30 Rhaid datgan nad oes cworwm i gyfarfod pwyllgor os un grŵp gwleidyddol yn unig a gynrychiolir gan yr Aelodau sy'n bresennol ar ddechrau'r cyfarfod.

10.31 Wrth ddatgan nad oes cworwm i gyfarfod o dan Reol Sefydlog 10.29 neu 10.30, rhaid i'r cadeirydd neu, yn absenoldeb y cadeirydd, rhaid i glerc y pwyllgor, atal y cyfarfod nes bod cworwm yn bresennol. Ond os nad oes cworwm yn bresennol cyn pen 20 munud, bydd y cyfarfod yn parhau i fod wedi'i ohirio.

Pleidleisio

10.32 Pleidleisir mewn pwyllgorau drwy godi dwylo, a phan fydd unrhyw un o aelodau'r pwyllgor yn gofyn i'r bleidlais gael ei chofnodi, rhaid i enwau'r rhai sy'n pleidleisio (gan gynnwys y rhai sy'n ymatal) gael eu cofnodi yng nghofnodion trafodion y pwyllgor.

10.33 Caiff cadeiryddion pwyllgorau bleidleisio. Os bydd nifer y pleidleisiau yn gyfartal, rhaid i'r cadeirydd ddyfarnu ynglŷn â chwblhau'r busnes yn unol â Rheol Sefydlog 2.20.

10.34 Ni fydd yr un bleidlais mewn unrhyw bwyllgor yn ddilys os bydd llai na thraean o'i aelodau wedi pleidleisio. Rhaid ystyried bod aelodau sy'n ymatal wedi pleidleisio.

10.35 Os nad yw pleidlais yn ddilys o dan Reol Sefydlog 10.34, rhaid i'r cadeirydd ohirio'r eitem o fusnes yr oedd yn rhan ohoni tan gyfarfod

nesaf y pwyllgor.

Natur Agored y Pwyllgorau

10.36 Yn ddarostyngedig i Reolau Sefydlog 10.37 ac 11.9, rhaid i bwyllgorau gyfarfod yn gyhoeddus, a rhaid caniatáu mynediad ar gyfer darlledu cyfarfodydd cyhoeddus yn unol â'r trefniadau y bydd y Comisiwn yn cytuno arnynt o bryd i'w gilydd.

10.37 Caiff pwyllgor benderfynu gwahardd y cyhoedd o gyfarfod neu unrhyw ran o gyfarfod:

(i) lle mae cysylltiadau rhyngwladol, diogelwch gwladol, ymchwiliad i anghyfreithlondeb honedig, effeithiolrwydd gwaith gorfodi'r gyfraith neu weinyddu cyfiawnder yn briodol yn ei gwneud yn ofynnol i'r trafodion gael eu cynnal yn breifat;

(ii) lle nad oes modd trafod eitem benodol o fusnes heb ddatgelu gwybodaeth bersonol ynglŷn ag unigolion penodol sydd wedi'u hadnabod neu y gellir eu hadnabod ac na ddylid ei datgelu;

(iii) lle byddai trafod eitem benodol o fusnes yn gyhoeddus yn debyg o achosi niwed i fuddiannau masnachol neu economaidd;

(iv) lle byddai trafod eitem benodol o fusnes yn gyhoeddus yn debyg o achosi niwed i iechyd neu ddiogelwch unigolyn, y cyhoedd, neu'r amgylchedd;

(v) lle nad oes modd trafod eitem benodol o fusnes heb gyfeirio at ddeunydd a fyddai, yn ôl pob tebyg, yn cael ei ystyried yn ddeunydd sy'n difenwi unrhyw berson;

(vi) lle mae'r pwyllgor yn cyd-drafod cynnwys, casgliadau neu argymhellion adroddiad y mae'n bwriadu ei gyhoeddi; neu'n ymbaratoi i gael tystiolaeth gan unrhyw berson;

(vii) lle nad oes modd trafod eitem benodol o fusnes heb ddatgelu naill ai cyngor cyfreithiol a roddwyd yn gyfrinachol, neu wybodaeth a roddwyd yn gyfrinachol gan berson neu gorff (gan gynnwys awdurdod cyhoeddus) neu mewn gohebiaeth gyfrinachol ag ef nad oedd o dan unrhyw rwymedigaeth gyfreithiol i ddatgelu'r wybodaeth honno ac nad yw wedi cydsynio i'w datgelu i'r cyhoedd;

(viii) lle nad oes modd trafod eitem benodol o fusnes heb gyfeirio at ddogfen neu ddogfennau a gâi eu gwahardd

neu eu hesemptio rhag cael eu datgelu o dan ddeddfwriaeth; neu

(ix) lle mae unrhyw fater sy'n ymwneud â busnes mewnol y pwyllgor, neu fusnes mewnol y Cynulliad, i gael ei drafod.

10.38 Rhaid i gynnig a wneir o dan Reol Sefydlog 10.37 nodi ar ba sail y mae'r Aelod sy'n ei wneud yn credu y dylai arwain at wahardd y cyhoedd.

10.39 Cyn belled ag y bo'n briodol o dan yr amgylchiadau ac yn rhesymol ymarferol, rhaid trefnu bod hysbysiadau ynglŷn â chynigion a dogfennau sy'n ymwneud â busnes y bwriedir ymdrin ag ef mewn unrhyw bwyllgor ar gael i holl aelodau'r pwyllgor hwnnw yn Gymraeg a Saesneg o leiaf ddau ddiwrnod gwaith cyn y cyfarfod y maent yn berthnasol iddo.

10.40 Caiff aelodau pwyllgorau a phersonau eraill sy'n annerch pwyllgorau, siarad Cymraeg neu Saesneg a rhaid bod cyfleusterau cyfieithu ar y pryd ar gael ar gyfer trafodion Cymraeg. Caiff personau heblaw Aelodau annerch pwyllgorau mewn ieithoedd eraill drwy gytuno ymlaen llaw gyda'r cadeirydd.

Cyfarfodydd

10.41 Ar ôl ymgynghori â'r Llywydd, caiff cadeirydd pwyllgor alw cyfarfod o'r pwyllgor mewn wythnos nad yw'n wythnos eistedd.

Dirprwyon mewn Cyfarfodydd

10.42 Caniateir i aelod o bwyllgor sydd wedi rhoi hysbysiad ymlaen llaw i'r cadeirydd gael ei gynrychioli mewn cyfarfod, neu ran o gyfarfod, gan Aelod arall o'r un grŵp gwleidyddol sydd wedi'i enwi ymlaen llaw. Caiff y cynrychiolydd a enwebwyd gymryd rhan yng nghyfarfod y pwyllgor ym mhob ffordd fel pe bai'n aelod ohono. Ni chaniateir i Aelod gynrychioli mwy nag un aelod o bwyllgor mewn cyfarfod.

Presenoldeb mewn Cyfarfodydd

10.43 Gyda chaniatâd y cadeirydd, caiff Aelodau nad ydynt yn aelodau o bwyllgor gymryd rhan mewn cyfarfod pwyllgor ond ni chânt bleidleisio.

10.44 Caiff pwyllgorau wahodd unrhyw berson i fod yn bresennol mewn cyfarfodydd er mwyn rhoi tystiolaeth, neu roi cyngor a chânt wahodd unrhyw berson neu gorff o'r fath i gyflwyno tystiolaeth a dangos dogfennau.

10.45 Yn ddarostyngedig i adrannau 38 a 40 o'r Ddeddf, caiff unrhyw bwyllgor arfer y pwerau yn adran 37 o'r Ddeddf, i'w gwneud yn

ofynnol i bersonau fod yn bresennol yn eu trafodion neu ddangos dogfennau.

10.46 Caiff cadeiryddion ei gwneud yn ofynnol i berson y gofynnwyd iddo neu iddi fod yn bresennol mewn pwyllgor dyngu llw (neu roi cadarnhad), sydd i'w weinyddu gan glerc y pwyllgor.

Cyfarfodydd â Phwyllgorau Eraill

10.47 Caiff pwyllgorau gyfarfod ar y cyd â phwyllgorau eraill y Cynulliad.

10.48 Caiff pwyllgorau gyfarfod ar y cyd ag unrhyw bwyllgor i'r naill Dŷ neu'r llall yn Senedd y Deyrnas Unedig neu ag unrhyw gyd-bwyllgor i'r ddau Dŷ.

Cynghorwyr Pwyllgorau

10.49 Caiff pwyllgorau benodi cynghorwyr yn unol â chanllawiau a gyhoeddir gan y Comisiwn er mwyn iddynt roi cyngor arbenigol.

Adroddiadau Pwyllgorau

10.50 Caiff unrhyw bwyllgor gyflwyno adroddiad i'r Cynulliad ar faterion o fewn ei gylch gorchwyl.

Parhad Pwyllgorau

10.51 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 12.3, rhaid i bwyllgorau a sefydlir gan Reolau Sefydlog 11 i 19 gael eu sefydlu i barhau drwy gydol y Cynulliad.

10.52 Rhaid i'r Cynulliad, drwy gynnig a gyflwynir gan y Pwyllgor Busnes, benderfynu pa mor hir y bydd unrhyw bwyllgor arall yn parhau.

RHEOL SEFYDLOG 11 — Y Pwyllgor Busnes

11.1 Bydd Pwyllgor Busnes.

11.2 Nid yw Rheolau Sefydlog 10.3 i 10.5 yn gymwys i'r Pwyllgor.

11.3 Cyn gynted ag y gellir ar ôl etholiad Cynulliad, rhaid i'r Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth gyflwyno cynnig i benodi yn aelodau o'r Pwyllgor, y Llywydd, un Aelod a enwebir gan arweinydd pob grŵp gwleidyddol a gynrychiolir yn y Cynulliad ac (os bydd unrhyw dri neu fwy o Aelodau nad ydynt yn aelodau o grŵp gwleidyddol yn penderfynu ffurfio grwpiad at ddibenion Rheol Sefydlog 11) Aelod a enwebir gan bob grwpiad o Aelodau. Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i gynnig o dan Reol Sefydlog 11.3.

11.4 Ni chaniateir pasio cynnig o dan Reol Sefydlog 11.3 (os yw'r cynnig yn cael ei basio drwy bleidlais) oni bai bod o leiaf ddwy ran o dair o'r Aelodau sy'n pleidleisio yn ei gefnogi.

11.5 Os caiff cynnig o dan Reol Sefydlog 11.3 ei basio:

(i) rhaid i'r Pwyllgor gael ei gadeirio gan y Llywydd (nad yw'n cael pleidleisio heblaw i arfer pleidlais fwrw);

(ii) bydd gan bob aelod arall o'r Pwyllgor un bleidlais am bob aelod o'r grŵp gwleidyddol (neu'r grwpiad gwleidyddol, yn ôl fel y digwydd) y mae'n ei gynrychioli (gan gynnwys ei hun a'r Llywydd a'r Dirprwy os ydynt hwythau'n aelodau o'i grŵp neu ei grwpiad gwleidyddol);

(iii) os yw nifer yr Aelodau nad ydynt yn aelodau o grŵp gwleidyddol yn golygu (am y rheswm hwnnw yn unig) nad os modd iddynt ffurfio grŵp neu grwpiad gwleidyddol, bydd gan bob Aelod o'r fath hawl i fod yn bresennol yn nhrafodion y Pwyllgor a chaiff bleidleisio;

(iv) yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 11.5(v), caiff aelod o'r Pwyllgor sy'n cynrychioli grŵp gwleidyddol sydd â rôl weithredol ddefnyddio'r pleidleisiau sydd ganddo o dan Reol Sefydlog 11.5(ii) wrth benderfynu ar drefn busnes heblaw busnes y llywodraeth yn y cyfarfodydd llawn o dan Reol Sefydlog 11.7(ii);

(v) rhaid gostwng nifer y pleidleisiau sydd gan aelod o'r Pwyllgor, y cyfeirir ato yn Rheol Sefydlog 11.5(iv), yn ôl nifer sy'n gyfartal â nifer yr Aelodau sy'n aelodau o'r llywodraeth ac sy'n aelodau o'r grŵp gwleidyddol y mae'r aelod hwnnw'n perthyn iddo; a

(vi) nid yw Rheolau Sefydlog 10.18, 10.19 a 10.32 i 10.35 yn gymwys i'r Pwyllgor.

11.6 Os caiff cynnig o dan Reol Sefydlog 11.3 ei gynnig ond nid ei basio, yna mae Rheolau Sefydlog 10.6 i 10.9 yn gymwys i'r Pwyllgor gan osod y geiriau "o dan Reol Sefydlog 11.3 i benodi aelodau'r Pwyllgor Busnes" yn 10.6 yn lle'r geiriau "i bennu aelodaeth pwyllgor o dan Reol Sefydlog 10.3", a'r geiriau "Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth" yn lle "Pwyllgor Busnes".

11.7 Swyddogaethau'r Pwyllgor yw:

(i) cyflwyno sylwadau ar gynigion ar gyfer trefn busnes y llywodraeth (y mae'n rhaid penderfynu arni o dan Reolau Sefydlog 6.4) a busnes heblaw busnes y llywodraeth yn y cyfarfodydd llawn;

(ii) penderfynu ar drefn busnes heblaw busnes y llywodraeth yn y cyfarfodydd llawn, yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 11.5(iv);

(iii) penderfynu ar drefn busnes y Cynulliad yn y cyfarfodydd llawn

(iv) gwneud argymhellion ar arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Cynulliad wrth gynnal ei fusnes (gan gynnwys unrhyw gynigion ar gyfer ail-wneud y Rheolau Sefydlog, neu unrhyw ran ohonynt, neu eu diwygio);

(v) y swyddogaethau a ddyrennir i'r Pwyllgor yn y Rheolau Sefydlog.

11.8 Rhaid i'r Pwyllgor gyfarfod o leiaf unwaith bob dwy wythnos eistedd.

11.9 Caiff y Pwyllgor gyfarfod yn breifat i drafod materion sy'n codi o dan 11.7(i) i (iii) ac 11.7(v).

RHEOL SEFYDLOG 12 – Pwyllgorau Craffu

12.1 Rhaid cael pwyllgorau craffu a chanddynt bŵer yn eu cylch gorchwyl i archwilio gwariant, gweinyddiaeth a pholisi y llywodraeth a'r cyrff cyhoeddus sy'n gysylltiedig â hi.

12.2 Cyn gynted ag y gellir ar ôl pob etholiad Cynulliad, rhaid i'r Pwyllgor Busnes benderfynu ar deitlau a meysydd cyfrifioldeb y pwyllgorau craffu.

12.3 Os yw'n ymddangos i'r Pwyllgor Busnes yn ystod Cynulliad fod angen newid nifer, teitl neu gylch gorchwyl un neu fwy o bwyllgorau craffu (gan gynnwys drwy ddarparu y dylai unrhyw bwyllgor craffu presennol ddod i ben), caiff y Pwyllgor Busnes gyflwyno cynnig bod y newid yn digwydd. Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i'r cynnig. Os cytunir ar y cynnig, bydd y penderfyniad yn benderfyniad i sefydlu pwyllgor at ddibenion Rheol Sefydlog 10.3.

12.4 Wrth wneud penderfyniadau o dan Reol Sefydlog 12.2, neu wrth gyflwyno unrhyw gynnig o dan Reol Sefydlog 12.3, rhaid i'r Pwyllgor Busnes sicrhau bod pob un o feysydd cyfrifoldeb y llywodraeth a'r cyrff cyhoeddus sy'n gysylltiedig â hi yn dod o dan lygad pwyllgor craffu.

RHEOL SEFYDLOG 13 — Y Pwyllgor Archwilio

Cyfrifoldebau

13.1 Bydd Pwyllgor Archwilio er mwyn:

(i) arfer y swyddogaethau a nodir ym mharagraff 12 o atodlen 8 i'r Ddeddf ynglŷn â'r prif amcangyfrif o incwm a threuliau a gyflwynir gan yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer pob blwyddyn ariannol;

(ii) ystyried unrhyw gynigion cyllideb atodol a gyflwynir o dan adran 126 o'r Ddeddf ac sy'n ceisio diwygio symiau a awdurdodwyd o'r blaen drwy benderfyniad cyllideb neu benderfyniad cyllideb atodol mewn perthynas â'r Archwilydd Cyffredinol;

(iii) cynghori'r Cynulliad wrth iddo arfer ei swyddogaethau o dan baragraff 14 o atodlen 8 i'r Ddeddf sy'n ymwneud â phenodi archwilydd cyfrifon yr Archwilydd Cyffredinol;

(iv) cyflwyno sylwadau i'r Archwilydd Cyffredinol o dro i dro ar sut mae'r Archwilydd Cyffredinol yn arfer ei bwerau i gynnal ymchwiliadau i ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd;

(v) ystyried unrhyw ddefnydd ar adnoddau y tu hwnt i'r hyn a awdurdodwyd neu y bernir ei fod wedi'i awdurdodi ac a gofnodwyd yng nghyfrifon archwiliedig Gweinidogion Cymru, y Comisiwn, yr Archwilydd Cyffredinol neu'r Ombwdsmon, a chyflwyno adroddiad i'r Cynulliad ar y defnydd hwnnw, gan argymell a ddylai'r Cynulliad awdurdodi'r gormodeddau yn ôl-syllol drwy gyfrwng penderfyniad cyllideb atodol; a

(vi) cyflwyno adroddiad blynyddol i'r Cynulliad ar waith y Pwyllgor.

13.2 Caiff y Pwyllgor:

(i) ystyried dogfennau a osodir gerbron y Cynulliad gan yr Archwilydd Cyffredinol neu gan archwilydd y swyddog hwnnw a chyflwyno adroddiadau i'r Cynulliad ar y dogfennau hynny yn unol ag adran 143(1) o'r Ddeddf; a

(ii) cymryd tystiolaeth a chyflwyno adroddiadau i Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Tŷ'r Cyffredin os bydd y Pwyllgor hwnnw yn gofyn iddo wneud hynny.

13.3 Wrth gyflawni ei gyfrifoldebau o dan Reol Sefydlog 13.1(i), rhaid i'r Pwyllgor beidio ag amau rhagoriaethau amcanion polisi y llywodraeth, nac amcanion polisi unrhyw gorff neu berson arall sy'n destun adroddiad y Pwyllgor.

Aelodaeth

13.4 Mae Rheol Sefydlog 10.3 yn gymwys i'r Pwyllgor, ac eithrio bod rhaid iddo gynnwys 10 aelod ac na chaniateir i'r un person a bennir yn adran 30(3) o'r Ddeddf gael ei gynnig fel aelod o'r Pwyllgor.

13.5 Mae Rheol Sefydlog 10.18 yn gymwys i'r Pwyllgor, ac eithrio bod rhaid iddo beidio â chael ei gadeirio gan Aelod sy'n aelod o grŵp gwleidyddol a chanddo rôl weithredol.

13.6 Mae Rheol Sefydlog 10.42 yn gymwys i'r Pwyllgor, ac eithrio na chaniateir i'r un person a bennir yn adran 30(3) o'r Ddeddf gael ei enwebu fel cynrychiolydd.

13.7 Ni chaiff aelod o'r Pwyllgor gymryd rhan yn ystyriaeth y Pwyllgor ar unrhyw fater os oedd yr aelod ar yr adeg berthnasol yn aelod o'r llywodraeth.

13.8 Ni chaiff aelod o'r Pwyllgor gymryd rhan yn ystyriaeth y Pwyllgor ar unrhyw fater a oedd o fewn cyfrifoldeb Pwyllgor y Tŷ (fel yr oedd wedi'i gyfansoddi rhwng 18 Rhagfyr 2002 a 2 Mai 2007), neu sydd o fewn cyfrifoldeb y Comisiwn, os oedd yr aelod ar yr adeg berthnasol yn aelod o Bwyllgor y Tŷ neu o'r Comisiwn.

Yr Archwilydd Cyffredinol

13.9 Caiff yr Archwilydd Cyffredinol fod yn bresennol yng nghyfarfodydd preifat y Pwyllgor, gyda chaniatâd y cadeirydd neu ar gais y Cadeirydd.

13.10 Mae'r Pwyllgor i bennu ei raglen waith drwy ymgynghori â'r Archwilydd Cyffredinol.

RHEOL SEFYDLOG 14 – Y Pwyllgor Cyllid

14.1 Bydd Pwyllgor Cyllid i ystyried y canlynol a chyflwyno adroddiadau arnynt:

(i) unrhyw adroddiad neu ddogfen arall sydd wedi'u gosod gerbron y Cynulliad gan Weinidogion Cymru neu'r Comisiwn ac sy'n cynnwys cynigion ar gyfer defnyddio adnoddau, gan gynnwys cynigion cyllideb a chynigion cyllideb atodol a baratoir o dan adrannau 125 a 126 o'r Ddeddf;

(ii) yr amcangyfrifon o incwm a threuliau sydd wedi'u paratoi gan yr Ombwdsmon o dan baragraff 15 o atodlen 1 i Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005; a

(iii) defnyddio'r adnoddau a'r taliadau o Gronfa Gyfunol Cymru y cyflwynwyd adroddiad arnynt i'r Cynulliad gan Weinidogion Cymru o dan adran 128 o'r Ddeddf;

14.2 Caiff y Pwyllgor hefyd ystyried y canlynol ac, os yw'n gweld yn dda, gyflwyno adroddiadau arnynt:

(i) gwybodaeth ariannol yn y memoranda esboniadol sy'n cyd-fynd â Mesurau Cynulliad arfaethedig;

(ii) yr amserlen ar gyfer ystyried awgrymiadau cyllideb a chynigion cyllideb ac ar drin a thrafod busnes ariannol; a

(iii) unrhyw fater arall sy'n ymwneud â gwariant y llywodraeth neu wariant arall o Gronfa Gyfunol Cymru neu sy'n effeithio ar y gwariant hwnnw.

14.3 Mae cyfeiriad at ddefnyddio adnoddau yn gyfeiriad at eu gwario, eu defnyddio neu eu lleihau o ran eu gwerth ac mae'n cynnwys gwariant sy'n daladwy o Gronfa Gyfunol Cymru ac unrhyw wariant arall sy'n cael ei dalu o drethi, taliadau a ffynonellau refeniw eraill.

RHEOL SEFYDLOG 15 — Y Pwyllgor Is-ddeddfwriaeth

15.1 Bydd Pwyllgor Is-ddeddfwriaeth.

15.2 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 15.7, rhaid i'r Pwyllgor ystyried pob offeryn statudol neu offeryn statudol drafft y mae unrhyw ddeddfiad yn ei gwneud yn ofynnol iddo gael ei osod gerbron y Cynulliad a chyflwyno adroddiad ar a ddylai'r Cynulliad roi sylw arbennig i'r offeryn neu'r drafft ar unrhyw un o'r seiliau canlynol:

(i) ei bod yn ymddangos bod amheuaeth a yw *intra vires*;

(ii) ei bod yn ymddangos ei fod yn gwneud defnydd anarferol neu annisgwyl ar y pwerau a roddwyd gan y deddfiad y mae wedi'i wneud neu y mae i'w wneud odano;

(iii) bod y deddfiad sy'n rhoi'r pŵer i'w wneud yn cynnwys darpariaethau penodol sy'n ei eithrio rhag cael ei herio yn y llysoedd;

(iv) ei bod yn ymddangos bod iddo effaith ôl-weithredol lle nad yw'r deddfiad sy'n ei awdurdodi yn rhoi awdurdod pendant ar gyfer hyn;

(v) bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol;

(vi) ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol;

(vii) ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft;

(viii) bod yr offeryn neu'r drafft yn defnyddio iaith ryw-benodol;

(ix) nad yw wedi'i wneud neu i'w wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg;

(x) ei bod yn ymddangos bod oedi na ellir ei gyfiawnhau wedi bod wrth ei gyhoeddi neu wrth ei osod gerbron y Cynulliad; neu

(xi) ei bod yn ymddangos bod oedi na ellir ei gyfiawnhau wedi bod wrth anfon hysbysiad o dan adran 4(1) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, (fel y'i haddaswyd).

15.3 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 15.7, caiff y Pwyllgor ystyried a chyflwyno adroddiad ar a ddylai'r Cynulliad roi sylw arbennig i

unrhyw offeryn statudol neu offeryn statudol drafft y mae unrhyw ddeddfiad yn ei gwneud yn ofynnol iddo gael ei osod gerbron y Cynulliad ar unrhyw un o'r seiliau canlynol:

(i) ei fod yn codi tâl ar Gronfa Gyfunol Cymru neu ei fod yn cynnwys darpariaethau sy'n ei gwneud yn ofynnol i daliadau gael eu gwneud i'r Gronfa honno neu i unrhyw ran o'r llywodraeth neu i unrhyw awdurdod lleol neu gyhoeddus yn gydnabyddiaeth am unrhyw drwydded neu gydsyniad neu am unrhyw wasanaethau sydd i'w rhoi, neu ei fod yn rhagnodi swm unrhyw dâl neu daliad o'r fath;

(ii) ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad;

(iii) ei fod yn amhriodol oherwydd newid yn yr amgylchiadau ers i'r deddfiad y mae wedi'i wneud neu y mae i'w wneud odano gael ei basio neu ei wneud ei hun;

(iv) ei fod yn rhoi deddfwriaeth yr Undeb Ewropeaidd ar waith yn amhriodol; neu

(v) nad yw'n gwireddu ei amcanion polisi yn berffaith.

15.4 Rhaid i'r Pwyllgor gyflwyno unrhyw adroddiad o dan Reol Sefydlog 15.2 neu 15.3 mewn perthynas ag unrhyw offeryn statudol neu offeryn statudol drafft heb fod yn fwy nag 20 diwrnod ar ôl i'r offeryn neu'r drafft gael ei osod.

15.5 Wrth gyfrifo unrhyw gyfnod o ddyddiau at ddibenion Rheol Sefydlog 15.4, rhaid peidio â chymryd i ystyriaeth unrhyw amser pryd y bydd y Cynulliad wedi'i ddiddymu neu ar doriad am fwy na 4 diwrnod.

15.6 Yn ddarostyngedig i 15.7, caiff y Pwyllgor ystyried y canlynol hefyd a chyflwyno adroddiadau arnynt:

(i) unrhyw is-ddeddfwriaeth arall a osodir gerbron y Cynulliad;

(ii) pa mor briodol yw darpariaethau mewn Mesurau Cynulliad arfaethedig ac mewn Mesurau ar gyfer Deddfau Senedd y Deyrnas Unedig sy'n rhoi pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth i Weinidogion Cymru, Prif Weinidog Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol;

(iii) canlyniadau gorchmynion drafft o dan Ran 1 o Ddeddf Diwygio Deddfwriaeth a Rheoliadau 2006 ar gyfer deddfwriaeth sy'n ddarostyngedig i ystyriaeth yn y Cynulliad;

(iv) defnydd Gweinidogion Cymru ar bwerau cychwyn; neu

(v) unrhyw fater deddfwriaethol gyffredinol ei natur sy'n ymwneud â chymhwysedd y Cynulliad neu gymhwysedd Gweinidogion Cymru.

15.7 Ni chaiff y Pwyllgor ystyried:

(i) unrhyw orchymyn cymhwysedd deddfwriaethol drafft; na

(ii) unrhyw offeryn statudol neu offeryn statudol drafft y mae'n ofynnol ei osod gerbron Senedd y Deyrnas Unedig.

RHEOL SEFYDLOG 16 – Y Pwyllgor Safonau Ymddygiad

Teitl a Chylch Gorchwyl

16.1 Bydd Pwyllgor Safonau Ymddygiad, y mae'n rhaid iddo:

(i) ymchwilio i unrhyw gŵyn a gyfeirir ato gan y Comisiynydd Safonau bod Aelod heb gydymffurfio:

(a) â Rheol Sefydlog 31;

(b) ag unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad ynglŷn â buddiannau ariannol neu fuddiannau eraill yr Aelodau;

(c) â Rheol Sefydlog 32;

(ch) ag unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad ynglŷn â safonau ymddygiad yr Aelodau; neu

(d) ag unrhyw god neu brotocol a wnaed o dan Reol Sefydlog 1.13 ac yn unol ag adran 36(6) o'r Ddeddf;

cyflwyno adroddiad ar y gŵyn honno ac, os yw'n briodol, argymell camau mewn perthynas â'r gŵyn honno;

(ii) ystyried unrhyw faterion o egwyddor ynglŷn ag ymddygiad yr Aelodau yn gyffredinol;

(iii) goruchwylio'r trefniadau ar gyfer llunio Cofrestr Buddiannau'r Aelodau a'r Cofnod o Aelodaeth o Gymdeithasau, a ffurf a chynnwys y Gofrestr a'r Cofnod, a'r trefniadau ar gyfer cadw'r Gofrestr a'r Cofnod a sicrhau eu bod yn hygyrch;

(iv) cyflwyno adroddiad blynyddol i'r Cynulliad ar y cwynion a wnaed o dan Reol Sefydlog 16.1(i), a'r camau a gymerwyd o ganlyniad iddynt, ac ar gasgliadau'r Pwyllgor ynglŷn â safonau moesegol wrth gynnal busnes y Cynulliad; a

(v) sefydlu a gosod gerbron y Cynulliad weithdrefnau ar gyfer ymchwilio i gwynion o dan Reol Sefydlog 16.1(i).

Aelodaeth

16.2 Rhaid i'r Llywydd beidio â bod yn aelod o'r Pwyllgor, ond mae gan y Llywydd hawl i gyflwyno papurau iddo, er mwyn tynnu sylw'r Pwyllgor at unrhyw ystyriaethau y mae'r Llywydd yn credu eu bod yn briodol.

16.3 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 16.4, ni fydd Rheol Sefydlog 10.42 yn gymwys i'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad.

16.4 Os bydd aelod o'r Pwyllgor yn destun cwyn o dan Reol Sefydlog 16.1(i), ni chaiff gymryd rhan yn ystyriaeth y Pwyllgor ar y gŵyn. O dan amgylchiadau o'r fath, ac mewn perthynas â'r ystyriaeth ar y gŵyn o dan sylw yn unig, caiff Aelod arall o'r un grŵp gwleidyddol, sydd wedi'i enwebu ymlaen llawn gan arweinydd y grŵp hwnnw, gymryd lle'r aelod hwnnw. Caiff yr Aelod a enwebwyd gymryd rhan yng nghyfarfodydd y Pwyllgor i ystyried y gŵyn fel pe bai'n aelod o'r Pwyllgor. Ni chaiff Aelod gymryd lle mwy nag un aelod o'r Pwyllgor mewn cyfarfod.

Cyfarfodydd

16.5 Rhaid i'r Pwyllgor gyfarfod cyn gynted ag y gellir ar ôl i gŵyn gael ei chyfeirio ato gan y Comisiynydd Safonau; ac ar adegau eraill fel y bydd y cadeirydd yn ei gynnull.

16.6 Caiff y Pwyllgor gyfarfod yn gyhoeddus neu'n breifat, ond wrth ystyried cwyn, rhaid i'r Pwyllgor gyfarfod yn breifat oni bai ei fod yn penderfynu fel arall.

16.7 Rhaid caniatáu i unrhyw Aelod sy'n destun ymchwiliad gan y Pwyllgor gyflwyno sylwadau i'r Pwyllgor ar lafar neu mewn ysgrifen a chaniateir i'r Aelod gael cwmni person arall mewn gwrandawiadau llafar (a gaiff gymryd rhan yn y trafodion gyda chaniatâd y cadeirydd, ond ni chaiff bleidleisio).

Adroddiadau

16.8 Os yw'r Pwyllgor wedi ymchwilio i gŵyn a gyfeiriwyd ato gan y Comisiynydd Safonau, rhaid iddo gyflwyno adroddiad i'r Cynulliad cyn gynted ag y bo modd ar ôl cwblhau'r ymchwiliad.

16.9 Caiff adroddiad o dan Reol Sefydlog 16.8 gynnwys argymhelliad i geryddu Aelod am fethu â chydymffurfio ag unrhyw un o'r materion a gynhwysir yn Rheol Sefydlog 16.1(i).

16.10 Os caiff cynnig i ystyried adroddiad o dan Reol Sefydlog 16.8 ei gyflwyno gan aelod o'r Pwyllgor, rhaid trefnu bod amser ar gael cyn gynted ag y bo modd i'r cynnig gael ei drafod. Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i gynnig o'r fath.

RHEOL SEFYDLOG 17 — Y Pwyllgor Cyfle Cyfartal

17.1 Bydd Pwyllgor Cyfle Cyfartal i ystyried y dyletswyddau perthnasol a gynhwyswyd yn y Ddeddf ac a osodwyd ar y Cynulliad, Prif Weinidog Cymru, Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn ac i gyflwyno adroddiadau ar y dyletswyddau perthnasol hynny.

RHEOL SEFYDLOG 18 — Y Pwyllgor Materion Ewropeaidd ac Allanol

18.1 Bydd Pwyllgor Materion Ewropeaidd ac Allanol i ystyried unrhyw faterion sy'n berthnasol i'r ffordd y mae Prif Weinidog Cymru, Gweinidogion Cymru, y Cwnsler Cyffredinol neu'r Cynulliad yn arfer unrhyw rai o'u swyddogaethau sy'n ymwneud â'r Undeb Ewropeaidd neu faterion allanol ac i gyflwyno adroddiadau ar y materion hynny.

18.2 Caniateir i Aelodau Senedd Ewrop sy'n cynrychioli Cymru a chynrychiolwyr y Cynulliad ar Bwyllgor y Rhanbarthau fod yn bresennol, a chyda chaniatâd y cadeirydd, cânt siarad yng nghyfarfodydd y Pwyllgor, ond ni chânt bleidleisio.

RHEOL SEFYDLOG 19 – Pwyllgor Craffu ar Waith Prif Weinidog Cymru

19.1 Bydd Pwyllgor Craffu ar Waith Prif Weinidog Cymru y bydd rhaid iddo gymryd tystiolaeth Prif Weinidog Cymru ar unrhyw fater sy'n berthnasol i'r ffordd y mae Gweinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol yn arfer unrhyw rai o'u swyddogaethau (heblaw mewn perthynas â threfn busnes y llywodraeth yn y cyfarfodydd llawn).

Cyfarfodydd

19.2 Er mwyn cymryd tystiolaeth Prif Weinidog Cymru nid yw'r Pwyllgor i gyfarfod mwy na dwywaith fel rheol mewn blwyddyn Cynulliad.

Cadeirydd

19.3 Mae Rheol Sefydlog 10.18 yn gymwys i'r Pwyllgor, ac eithrio bod rhaid iddo beidio â chael ei gadeirio gan Aelod sy'n aelod o grŵp gwleidyddol sydd â rôl weithredol.

Y Weithdrefn yn y Pwyllgor

19.4 Nid yw darpariaethau Rheolau Sefydlog 10.15, 10.44 a 10.49 yn gymwys i'r Pwyllgor.

RHEOL SEFYDLOG 20 – Pwyllgorau Rhanbarth

20.1 Os bydd y mwyafrif o'r Aelodau etholaeth a'r Aelodau rhanbarthol sy'n cynrychioli rhanbarth etholiadol yn rhoi hysbysiad i'r Swyddfa Gyflwyno eu bod yn dymuno i Bwyllgor Rhanbarth gael ei sefydlu i'r rhanbarth etholiadol, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyflwyno cynnig i sefydlu pwyllgor at ddibenion Rheol Sefydlog 10.3 a fydd yn cynnwys yr Aelodau sy'n cynrychioli'r rhanbarth hwnnw a'r etholaethau ynddo.

20.2 Ni chaniateir pasio cynnig a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 20.1 oni bai (os yw'r cynnig yn cael ei basio drwy bleidlais) bod o leiaf ddwy ran o dair o'r Aelodau sy'n pleidleisio yn ei gefnogi.

RHEOL SEFYDLOG 21 – Pwyllgorau Eraill

21.1 Caiff y Cynulliad sefydlu unrhyw bwyllgor, heblaw'r rhai a sefydlwyd o dan y Rheolau Sefydlog, drwy gynnig a gyflwynir gan unrhyw Aelod.

21.2 Rhaid i gynnig i sefydlu pwyllgor o'r fath gynnig cylch gorchwyl y pwyllgor.

RHEOL SEFYDLOG 22 – Gorchmynion Cymhwysedd Deddfwriaethol

22.1 Mae Rheol Sefydlog 22 yn gymwys i Orchmynion Cyfrin Gyngor o fewn ystyr Adran 95 o'r Ddeddf yn unig.

22.2 Mae "Gorchymyn arfaethedig" yn gynnig ar gyfer Gorchymyn Cyfrin Gyngor sydd i fod yn destun gwaith craffu cyn deddfu o dan Reolau Sefydlog 22.13 i 22.21.

22.3 Mae "Gorchymyn drafft" yn Orchymyn Cyfrin Gyngor drafft sydd i fod yn destun cymeradwyaeth y Cynulliad o dan Reol Sefydlog 22.34.

<u>Gorchymyn Arfaethedig</u>

Yr Aelod sy'n Gyfrifol am Orchymyn Arfaethedig

22.4 Cyfeirir at Orchymyn arfaethedig a osodir gan aelod o'r llywodraeth fel "Gorchymyn arfaethedig llywodraeth".

22.5 Yr "Aelod sy'n gyfrifol" am Orchymyn arfaethedig llywodraeth yw:

(i) yr aelod o'r llywodraeth a osododd y Gorchymyn arfaethedig; neu

(ii) aelod o'r llywodraeth sydd wedi'i awdurdodi gan Brif Weinidog Cymru.

22.6 Cyfeirir ar Orchymyn arfaethedig a osodir gan bwyllgor fel "Gorchymyn arfaethedig pwyllgor".

22.7 Yr "Aelod sy'n gyfrifol" am Orchymyn arfaethedig pwyllgor yw:

(i) yr aelod o'r pwyllgor sydd wedi'i awdurdodi gan y pwyllgor a osododd y Gorchymyn arfaethedig; neu

(ii) os nad yw'r pwyllgor hwnnw yn bodoli mwyach a bod pwyllgor arall, at ddibenion Rheol Sefydlog 22, wedi'i bennu gan y Pwyllgor Busnes, aelod o'r pwyllgor arall hwnnw sydd wedi'i awdurdodi gan y pwyllgor arall hwnnw.

22.8 Cyfeirir at Orchymyn arfaethedig a osodir gan Aelod, nad yw'n Orchymyn arfaethedig llywodraeth nac yn Orchymyn arfaethedig pwyllgor, fel "Gorchymyn arfaethedig Aelod".

22.9 Yr "Aelod sy'n gyfrifol" am Orchymyn arfaethedig Aelod yw:

(i) yr Aelod a osododd y Gorchymyn arfaethedig;

(ii) Aelod arall sydd wedi'i awdurdodi gan yr Aelod hwnnw; neu

(iii) os nad oes awdurdodiad o'r fath wedi'i roi, unrhyw Aelod sydd wedi'i awdurdodi gan y Cynulliad.

22.10 Ni chaiff aelod o'r llywodraeth fod yn Aelod sy'n gyfrifol am Orchymyn arfaethedig pwyllgor neu Orchymyn arfaethedig Aelod.

22.11 Ni chaiff Aelod sy'n peidio â bod yn aelod o'r llywodraeth barhau yn Aelod sy'n gyfrifol am Orchymyn arfaethedig llywodraeth.

22.12 Nid yw awdurdodiad o dan Reol Sefydlog 22.7 mewn grym mwyach os yw'r Aelod a awdurdodwyd felly yn peidio â bod yn aelod o'r pwyllgor.

Ffurf Gorchmynion Arfaethedig a Sut i'w Gosod

22.13 Yn ddarostyngedig i Reolau Sefydlog 22.42 i 22.54, caniateir i Orchymyn arfaethedig gael ei osod ar unrhyw ddiwrnod gwaith yn ystod wythnos eistedd.

22.14 Ar yr un pryd ag y bydd Aelod yn cyflwyno Gorchymyn arfaethedig o dan Reol Sefydlog 22.13, rhaid gosod Memorandwm Esboniadol hefyd.

22.15 Rhaid peidio â gosod Gorchymyn arfaethedig oni bai ei fod ar y ffurf briodol yn unol ag unrhyw benderfyniadau a wnaed gan y Llywydd.

Ystyriaeth Fanwl ar Orchymyn Arfaethedig

22.16 Rhaid i'r Pwyllgor Busnes naill ai:

(i) cyfeirio'r Gorchymyn arfaethedig i gael ei ystyried yn fanwl at bwyllgor sydd i'w sefydlu yn unol â Rheol Sefydlog 21; neu

(ii) cynnig yn y cyfarfod llawn na ddylid cael ystyriaeth fanwl ar y Gorchymyn arfaethedig.

22.17 Os cytunir ar gynnig o dan Reol Sefydlog 22.16(ii), caiff yr Aelod sy'n gyfrifol am Orchymyn arfaethedig gyflwyno Gorchymyn drafft, sy'n cyfeirio at y Gorchymyn arfaethedig, o dan Reol Sefydlog 22.31.

22.18 Os gwneir cynnig o dan Reol Sefydlog 22.16(ii) ond na chytunir arno, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyfeirio'r Gorchymyn arfaethedig i gael ei ystyried yn fanwl at bwyllgor sydd i'w sefydlu yn unol â Rheol Sefydlog 21.

22.19 Rhaid i bwyllgor a sefydlir o ganlyniad i Reol Sefydlog 22.16(i) neu 22.18 ystyried y Gorchymyn arfaethedig a chyflwyno adroddiad arno.

22.20 Rhaid i'r Pwyllgor Busnes sefydlu amserlen ar gyfer ystyriaeth y pwyllgor ar Orchymyn arfaethedig a chaiff wneud newidiadau wedyn yn yr amserlen honno fel y gwêl yn dda ond rhaid iddo roi rhesymau dros y newidiadau hynny.

22.21 Wrth baratoi ei adroddiad ar y Gorchymyn arfaethedig, rhaid i'r pwyllgor gymryd y canlynol i ystyriaeth, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol:

(i) unrhyw argymhelliad ar y Gorchymyn arfaethedig sydd wedi'i wneud gan unrhyw un arall o bwyllgorau'r Cynulliad; a

(ii) unrhyw argymhelliad ar y Gorchymyn arfaethedig sydd wedi'i wneud gan unrhyw un o bwyllgorau Tŷ'r Cyffredin neu Dŷ'r Arglwyddi neu unrhyw gyd-bwyllgor i'r ddau Dŷ Seneddol.

Gorchmynion Drafft

Yr Aelod sy'n Gyfrifol am Orchymyn Drafft

22.22 Cyfeirir at Orchymyn drafft a gyflwynir gan aelod o'r llywodraeth fel "Gorchymyn drafft llywodraeth".

22.23 Yr "Aelod sy'n gyfrifol" am Orchymyn drafft llywodraeth yw:

(i) yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am y Gorchymyn arfaethedig y mae'r Gorchymyn drafft yn ymwneud ag ef; neu

(ii) aelod o'r llywodraeth sydd wedi'i awdurdodi gan Brif Weinidog Cymru.

22.24 Cyfeirir at Orchymyn drafft a gyflwynir gan bwyllgor fel "Gorchymyn drafft pwyllgor."

22.25 Yr "Aelod sy'n gyfrifol" am Orchymyn drafft pwyllgor yw:

(i) yr aelod o'r pwyllgor sydd wedi'i awdurdodi gan y pwyllgor a osododd y Gorchymyn arfaethedig y mae'r Gorchymyn drafft yn ymwneud ag ef; neu

(ii) os nad yw'r pwyllgor hwnnw yn bodoli mwyach a bod pwyllgor arall, at ddibenion Rheol Sefydlog 22, wedi'i bennu gan y Pwyllgor Busnes, aelod o'r pwyllgor arall hwnnw sydd wedi'i awdurdodi gan y pwyllgor arall hwnnw.

22.26 Cyfeirir at Orchymyn drafft a gyflwynir gan Aelod, nad yw'n Orchymyn drafft llywodraeth nac yn Orchymyn drafft pwyllgor, fel "Gorchymyn drafft Aelod".

22.27 Yr "Aelod sy'n gyfrifol" am Orchymyn drafft Aelod yw:

(i) yr Aelod a osododd y Gorchymyn arfaethedig y mae'r Gorchymyn drafft yn ymwneud ag ef;

(ii) yr Aelod sy'n gyfrifol am y Gorchymyn arfaethedig y mae'r Gorchymyn drafft yn ymwneud ag ef;

(iii) Aelod arall sydd wedi'i awdurdodi gan yr Aelod y cyfeirir ato yn Rheol Sefydlog 22.27(i) neu 22.27(ii); neu

(iv) os nad oes awdurdodiad o'r fath wedi'i roi, unrhyw Aelod sydd wedi'i awdurdodi gan y Cynulliad.

22.28 Ni chaiff aelod o'r llywodraeth fod yn Aelod sy'n gyfrifol am Orchymyn drafft pwyllgor neu Orchymyn drafft Aelod.

22.29 Ni chaiff Aelod sy'n peidio â bod yn aelod o'r llywodraeth barhau yn Aelod sy'n gyfrifol am Orchymyn drafft llywodraeth.

22.30 Nid yw awdurdodiad o dan Reol Sefydlog 22.25 mewn grym mwyach os yw'r Aelod a awdurdodwyd felly yn peidio â bod yn aelod o'r pwyllgor.

Cyflwyno Gorchymyn Drafft

22.31 Caniateir i Orchymyn drafft gael ei gyflwyno drwy gael ei osod ar ddiwrnod gwaith yn ystod wythnos eistedd, ar yr amod:

(i) bod y Gorchymyn drafft yn cael ei gyflwyno yn unol â Rheol Sefydlog 22.17;

(ii) bod pwyllgor wedi cyflwyno adroddiad ar Orchymyn arfaethedig y mae'r Gorchymyn drafft yn ymwneud ag ef yn unol â Rheol Sefydlog 22.19; neu

(iii) nad oes pwyllgor wedi cyflwyno adroddiad felly o fewn yr amserlen a osodwyd gan y Pwyllgor Busnes yn unol â Rheol Sefydlog 22.20.

Y Memorandwm Esboniadol i Gyd-fynd â Gorchymyn Drafft

22.32 Ar yr un pryd ag y bydd yr Aelod sy'n gyfrifol amdano yn cyflwyno Gorchymyn drafft, rhaid gosod Memorandwm Esboniadol.

22.33 Rhaid i'r Memorandwm Esboniadol gynnwys:

(i) esboniad ar sut y mae unrhyw argymhelliad a wnaed gan unrhyw un o'r pwyllgorau y cyfeirir atynt yn Rheol Sefydlog 22.21 wedi'i gymryd i ystyriaeth; a

(ii) y rhesymau am unrhyw wahaniaethau arwyddocaol rhwng y Gorchymyn drafft a'r Gorchymyn arfaethedig y mae'n ymwneud ag ef.

Yr Ystyriaeth Derfynol

22.34 Heb fod yn hwyrach na 40 diwrnod gwaith ar ôl i Orchymyn drafft gael ei gyflwyno, rhaid i'r Cynulliad ystyried cynnig gan yr Aelod sy'n gyfrifol amdano y dylai'r Gorchymyn drafft gael ei gymeradwyo.

22.35 Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i gynnig o dan Reol Sefydlog 22.34:

(i) os na fyddai'n glir ar sail penderfyniad gan y Cynulliad i gymeradwyo'r cynnig fel y'i diwygid gan welliant o'r fath fod y Cynulliad wedi cymeradwyo'r Gorchymyn drafft; neu

(ii) os yw'n ceisio diwygio'r Gorchymyn drafft.

22.36 Ni chaniateir gwelliannau i Orchymyn drafft.

Cyhoeddi Hysbysiad Gwrthod

22.37 Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol, rhaid i'r Llywydd gyhoeddi unrhyw hysbysiad a osodir yn unol ag adran 95(8) o'r Ddeddf.

Tynnu Gorchymyn Arfaethedig neu Orchymyn Drafft yn ôl

22.38 Caniateir i Orchymyn arfaethedig neu Orchymyn drafft gael ei dynnu'n ôl ar unrhyw adeg gan yr Aelod sy'n gyfrifol amdano, ac eithrio yn achos Gorchymyn arfaethedig pwyllgor neu Orchymyn drafft pwyllgor, pryd y mae'n rhaid yn gyntaf i'r Aelod sy'n gyfrifol amdano sicrhau cydsyniad y pwyllgor cyn tynnu'r Gorchymyn yn ôl.

Gorchymyn Arfaethedig neu Orchymyn Drafft yn Syrthio

22.39 Mae Gorchymyn arfaethedig neu Orchymyn drafft yn syrthio pan gaiff y Cynulliad ei ddiddymu.

22.40 Mae Gorchymyn arfaethedig yn syrthio os yw'r Gorchymyn drafft y mae'n ymwneud ag ef yn syrthio neu'n cael ei gymeradwyo.

22.41 Mae Gorchymyn drafft yn syrthio os na chaiff ei gymeradwyo gan y Cynulliad.

Gorchmynion Arfaethedig Pwyllgor a Gorchmynion Drafft Pwyllgor

22.42 Mae Rheolau Sefydlog 22.43 i 22.45 yn gymwys i Orchmynion arfaethedig pwyllgor a Gorchmynion drafft pwyllgor yn unig.

22.43 Caiff unrhyw bwyllgor heblaw pwyllgor a sefydlwyd o ganlyniad i Reol Sefydlog 22.16(i), 22.18, 23.22 neu 23.31(ii):

(i) gosod Gorchymyn arfaethedig pwyllgor sy'n ymwneud â'i gylch gorchwyl; neu

(ii) yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 22.31, cyflwyno Gorchymyn drafft sy'n ymwneud â'i gylch gorchwyl.

22.44 Dim ond un Gorchymyn arfaethedig pwyllgor neu Orchymyn drafft pwyllgor a gaiff fod ar waith gan bwyllgor ar unrhyw un adeg.

22.45 At ddibenion Rheol Sefydlog 22.44, mae Gorchymyn arfaethedig pwyllgor neu Orchymyn drafft pwyllgor ar waith o'r adeg y mae wedi'i osod neu wedi'i gyflwyno, yn ôl fel y digwydd, nes iddo syrthio, cael ei dynnu'n ô neu, yn achos Gorchymyn drafft, cael ei gymeradwyo.

Gorchmynion Arfaethedig Aelod a Gorchmynion Drafft Aelod

22.46 Mae Rheolau Sefydlog 22.47 i 22.54 yn gymwys i Orchmynion arfaethedig Aelod a Gorchmynion drafft Aelod yn unig.

22.47 O dro i dro rhaid i'r Llywydd gynnal balot i benderfynu ar enw Aelod, heblaw aelod o'r llywodraeth, a gaiff ofyn caniatâd i osod Gorchymyn arfaethedig Aelod o dan Reol Sefydlog 22.50.

22.48 Rhaid i'r Llywydd gynnwys yn y balot enwau'r holl Aelodau hynny sydd wedi gwneud cais am gael eu cynnwys ac sydd wedi darparu Gorchymyn arfaethedig amlinellol a Memorandwm Esboniadol.

22.49 Ni chaiff Aelod sydd wedi ennill y balot o'r blaen yn y Cynulliad hwnnw wneud cais fel hyn.

22.50 Rhaid i Aelod sy'n llwyddo mewn balot, o fewn 25 diwrnod gwaith ar ôl dyddiad y balot, gyflwyno cynnig bod y Cynulliad yn cytuno y caiff yr Aelod gyflwyno Gorchymyn arfaethedig, er mwyn rhoi ei effaith i'r Gorchymyn arfaethedig amlinellol y mae'n ymwneud ag ef, a Memorandwm Esboniadol.

22.51 Ni chaniateir gwelliannau i gynnig o dan Reol Sefydlog 22.50.

22.52 Rhaid trefnu bod amser ar gael i drafod cynnig a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 22.50 o fewn 35 diwrnod gwaith ar ôl dyddiad y balot (heb

gyfrif dyddiau gwaith mewn wythnos pan nad oes cyfarfod llawn o'r Cynulliad).

22.53 Oni chytunir ar gynnig o dan Reol Sefydlog 22.50, rhaid peidio â chymryd dim rhagor o drafodion ar y Gorchymyn arfaethedig.

22.54 Os anghytunir â chynnig o dan Reol Sefydlog 22.50, yna ni chaiff Aelod ymuno ag unrhyw falot a gynhelir o dan Reol Sefydlog 22.47 am gyfnod o chwe mis ar ôl anghytuno â'r cynnig os yw'r Gorchymyn arfaethedig y mae'n bwriadu ei osod, ym marn y Llywydd, yn ceisio rhoi'r un cymhwysedd deddfwriaethol, neu yr un cymhwysedd deddfwriaethol i raddau helaeth â'r Gorchymyn arfaethedig y cyfeiriwyd ato yn y cynnig yr anghytunwyd ag ef.

RHEOL SEFYDLOG 23 — Mesurau Cynulliad

Cyffredinol

23.1 Cyfeirir at Fesur arfaethedig a gyflwynir gan aelod o'r llywodraeth fel "Mesur arfaethedig llywodraeth".

23.2 Yr Aelod sy'n gyfrifol am Fesur arfaethedig llywodraeth yw:

(i) yr aelod o'r llywodraeth a gyflwynodd y Mesur arfaethedig; neu

(ii) aelod o'r llywodraeth sydd wedi'i awdurdodi gan Brif Weinidog Cymru.

23.3 Cyfeirir at Fesur arfaethedig a gyflwynir gan bwyllgor fel "Mesur arfaethedig pwyllgor".

23.4 Yr Aelod sy'n gyfrifol am Fesur arfaethedig pwyllgor yw:

(i) yr aelod o'r pwyllgor sydd wedi'i awdurdodi gan y pwyllgor a wnaeth y cynnig ar gyfer y Mesur arfaethedig; neu

(ii) os nad yw'r pwyllgor hwnnw yn bodoli mwyach a bod pwyllgor arall, at ddibenion Rheol Sefydlog 23, wedi'i bennu gan y Pwyllgor Busnes, aelod o'r pwyllgor arall hwnnw sydd wedi'i awdurdodi gan y pwyllgor arall hwnnw.

23.5 Cyfeirir at Fesur arfaethedig a gyflwynir gan y Comisiwn fel "Mesur arfaethedig Comisiwn".

23.6 Yr Aelod sy'n gyfrifol am Fesur arfaethedig Comisiwn yw'r aelod o'r Comisiwn sydd wedi'i awdurdodi gan y Comisiwn.

23.7 Cyfeirir at Fesur arfaethedig nad yw'n Fesur arfaethedig llywodraeth, yn Fesur arfaethedig pwyllgor neu'n Fesur arfaethedig Comisiwn fel "Mesur arfaethedig Aelod".

23.8 Yr Aelod sy'n gyfrifol am Fesur arfaethedig Aelod yw:

(i) yr Aelod a gyflwynodd y Mesur arfaethedig;

(ii) Aelod arall sydd wedi'i awdurdodi gan yr Aelod hwnnw; neu

(iii) os nad oes awdurdodiad o'r fath wedi'i roi, unrhyw Aelod sydd wedi'i awdurdodi gan y Cynulliad.

23.9 Ni chaiff aelod o'r llywodraeth fod yn Aelod sy'n gyfrifol am Fesur arfaethedig pwyllgor, Mesur arfaethedig Comisiwn neu Fesur arfaethedig Aelod.

23.10 Ni chaiff Aelod sy'n peidio â bod yn aelod o'r llywodraeth barhau yn Aelod sy'n gyfrifol am Fesur arfaethedig llywodraeth.

23.11 Nid yw awdurdodiad o dan Reol Sefydlog 23.4 mewn grym mwyach os yw'r Aelod a awdurdodwyd felly yn peidio â bod yn aelod o'r pwyllgor.

23.12 Nid yw awdurdodiad o dan Reol Sefydlog 23.6 mewn grym mwyach os yw'r Aelod a awdurdodwyd felly yn peidio â bod yn aelod o'r Comisiwn.

Ffurf Mesurau Arfaethedig a Sut i'w Cyflwyno

23.13 Yn ddarostyngedig i Reolau Sefydlog 23.90 i 23.106 caniateir i Fesur arfaethedig gael ei gyflwyno ar ddiwrnod gwaith mewn wythnos eistedd.

23.14 Rhaid i Fesur arfaethedig gael ei gyflwyno drwy gael ei osod.

23.15 Rhaid peidio â gosod Mesur arfaethedig oni bai ei fod ar y ffurf briodol yn unol ag unrhyw benderfyniadau a wnaed gan y Llywydd.

23.16 Pan gyflwynir Mesur arfaethedig, rhaid cael datganiad Cymraeg a Saesneg gan y Llywydd i gyd-fynd ag ef a rhaid i'r datganiad hwnnw:

(i) nodi a fyddai darpariaethau'r Mesur arfaethedig, ym marn y Llywydd, o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad; a

(ii) nodi unrhyw ddarpariaethau na fyddent, ym marn y Llywydd, o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad a'r rhesymau dros y farn honno.

23.17 Rhaid i Fesur arfaethedig gael ei gyflwyno yn Gymraeg a Saesneg ac eithrio yn yr achosion canlynol:

(i) os yw'r Aelod sy'n gyfrifol amdano yn datgan mewn ysgrifen, mewn perthynas â Mesur arfaethedig llywodraeth, na fyddai, am resymau penodedig, yn briodol o dan yr amgylchiadau neu yn rhesymol ymarferol i'r Mesur gael ei gyflwyno yn y ddwy iaith; neu

(ii) os nad yw gwneud hynny yn cyd-fynd â phenderfyniadau a gyhoeddwyd gan y Llywydd o dan Reol Sefydlog 23.15.

Dogfennau i Gyd-fynd â Mesur Arfaethedig

23.18 Ar yr un pryd ag y bydd Aelod yn cyflwyno Mesur arfaethedig, rhaid hefyd gosod Memorandwm Esboniadol y mae'n rhaid iddo:

(i) datgan y byddai darpariaethau'r Mesur arfaethedig, ym marn yr Aelod, o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad;

(ii) nodi amcanion polisi y Mesur arfaethedig;

(iii) nodi a gafodd ffyrdd eraill o wireddu'r amcanion polisi eu hystyried ac, os felly, pam y cafodd yr ymagwedd a gymerir yn y Mesur arfaethedig ei mabwysiadu;

(iv) nodi'r ymgynghori a gafwyd, os cafwyd unrhyw ymgynghori o gwbl, ar y canlynol:

(a) amcanion polisi y Mesur arfaethedig a'r ffyrdd o'u gwireddu; a

(b) manylion y Mesur arfaethedig,

ynghyd â chrynodeb o ddeilliant yr ymgynghori hwnnw;

(v) crynhoi yn wrthrychol yr hyn y bwriedir i bob un o ddarpariaethau'r Mesur arfaethedig ei wneud (i'r graddau y mae angen esbonio hynny neu y mae angen cyflwyno sylwadau ar hynny) a rhoi'r wybodaeth arall sy'n angenrheidiol i esbonio effaith y Mesur arfaethedig;

(vi) nodi'r amcangyfrifon gorau o'r canlynol:

(a) unrhyw gostau gweinyddol, costau cydymffurfio a chostau eraill y byddai darpariaethau'r Mesur arfaethedig yn arwain atynt;

(b) dros ba gyfnodau amser y disgwylid i'r costau hynny godi; ac

(c) lle y byddai'r costau'n syrthio;

(vii) os yw'r Mesur arfaethedig yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n rhoi pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth, nodi mewn perthynas â phob darpariaeth o'r fath:

(a) y person neu'r corff y rhoddir y pŵer iddo neu iddi ac ym mha fodd y mae'r pŵer i gael ei arfer;

(b) pam y bernir ei bod yn briodol dirprwyo'r pŵer; ac

(c) y weithdrefn Cynulliad (os oes un) y mae'r is-ddeddfwriaeth a wnaed neu sydd i'w wneud wrth arfer y pŵer i ddod odani, a pham y barnwyd ei bod yn briodol ei gosod o dan y weithdrefn honno (ac nid ei gosod o dan unrhyw weithdrefn arall); ac

(viii) os yw'r Mesur arfaethedig yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n codi gwariant ar Gronfa Gyfunol Cymru, ymgorffori adroddiad gan yr Archwilydd Cyffredinol sy'n nodi ei farn ef ar a yw'r tâl yn briodol neu beidio.

Yr Amserlen ar gyfer Ystyried Mesur Arfaethedig

23.19 Rhaid i'r Pwyllgor Busnes sefydlu a chyhoeddi amserlen ar gyfer ystyried Mesur arfaethedig, ac eithrio unrhyw gyfnod a gymerir yn y cyfarfod llawn (y mae'n rhaid ei drefnu o dan ddarpariaethau Rheolau Sefydlog 6.4 neu 11.7(ii), yn ôl fel y digwydd.

23.20 Caiff y Pwyllgor Busnes wneud unrhyw newidiadau dilynol mewn amserlen a sefydlwyd o dan Reol Sefydlog 23.19 ag y gwêl yn dda ond rhaid iddo roi rhesymau dros y newidiadau hynny.

Cyfnod 1: Ystyried yr Egwyddorion Cyffredinol

23.21 Pan fydd Mesur arfaethedig wedi'i gyflwyno, rhaid i'r Pwyllgor Busnes benderfynu a ddylid cyfeirio'r ystyriaeth ar yr egwyddorion cyffredinol at bwyllgor neu beidio.

23.22 Os bydd y Pwyllgor Busnes yn penderfynu cyfeirio'r ystyriaeth ar yr egwyddorion cyffredinol at bwyllgor, rhaid i'r pwyllgor hwnnw gael ei sefydlu yn unol â Rheol Sefydlog 21.

23.23 Rhaid i'r pwyllgor a sefydlir o ganlyniad i Reol Sefydlog 23.22 ystyried egwyddorion cyffredinol y Mesur arfaethedig a chyflwyno adroddiad arnynt.

23.24 Heb fod yn gynharach na phum diwrnod gwaith ar ôl naill ai:

(i) i bwyllgor gyflwyno adroddiad ar egwyddorion cyffredinol y Mesur; neu

(ii) y dyddiad cau pryd y mae'n ofynnol i'r pwyllgor gyflwyno adroddiad,

caiff yr Aelod sy'n gyfrifol am y Mesur arfaethedig gynnig y dylai'r Cynulliad gytuno ar egwyddorion cyffredinol y Mesur arfaethedig.

23.25 Os bydd y Pwyllgor Busnes yn penderfynu peidio â chyfeirio'r ystyriaeth ar yr egwyddorion cyffredinol at bwyllgor, caiff yr Aelod sy'n gyfrifol amdano gynnig y dylai'r Cynulliad gytuno ar egwyddorion cyffredinol y Mesur arfaethedig.

23.26 Os bydd y Cynulliad yn cytuno ag egwyddorion cyffredinol y Mesur arfaethedig o dan Reolau Sefydlog 23.24, 23.25, 23.95 neu 23.114, mae'r Mesur arfaethedig yn symud ymlaen i Gyfnod 2.

23.27 Os na fydd y Cynulliad yn cytuno ag egwyddorion cyffredinol y Mesur arfaethedig o dan Reolau Sefydlog 23.24, 23.25, 23.95 neu 23.114, mae'r Mesur arfaethedig yn syrthio.

23.28 Mae Cyfnod 1 ar ben pan gytunir ag egwyddorion cyffredinol y Mesur arfaethedig neu pan fydd y Mesur arfaethedig yn syrthio o dan Gyfnod 1.

Cyfnod 2: Ystyriaeth Fanwl y Pwyllgor

23.29 Mae Cyfnod 2 yn dechrau ar y diwrnod gwaith cyntaf ar ôl i Gyfnod 1 ddod i ben.

23.30 Rhaid i 15 diwrnod gwaith o leiaf fynd heibio rhwng dechrau Cyfnod 2 a dyddiad cyfarfod cyntaf y pwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2.

23.31 Os yw'r Cynulliad wedi cytuno ag egwyddorion cyffredinol y Mesur arfaethedig, rhaid i'r Pwyllgor Busnes:

(i) cyfeirio'r Mesur arfaethedig yn ôl at y pwyllgor a sefydlwyd o ganlyniad i Reol Sefydlog 23.22 ar gyfer trafodion Cyfnod 2;

(ii) cyfeirio'r Mesur arfaethedig at bwyllgor newydd ar gyfer trafodion Cyfnod 2, a sefydlir yn unol â Rheol Sefydlog 21; neu

(iii) cynnig, drwy gyfrwng cynnig yn y cyfarfod llawn, y dylai trafodion Cyfnod 2 gael eu hystyried gan Bwyllgor o'r Cynulliad cyfan i'w gadeirio gan y Llywydd. Dim ond er mwyn arfer pleidlais fwrw yn unol â Rheol Sefydlog 2.20 y caniateir i'r Llywydd neu'r Dirprwy bleidleisio mewn trafodion o'r fath.

23.32 Caniateir i Fesur arfaethedig gael ei ddiwygio yn nhrafodion Cyfnod 2.

23.33 Caniateir i welliannau i'w hystyried yn nhrafodion Cyfnod 2 gael eu cyflwyno gan unrhyw Aelod o'r diwrnod cyntaf y bydd Cyfnod 2 yn dechrau.

23.34 Mae'r gwelliannau i'w cwblhau yn y drefn y mae'r adrannau a'r atodlenni y maent yn cyfeirio atynt yn codi yn y Mesur arfaethedig, oni bai bod y pwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2 wedi penderfynu fel arall.

23.35 Dim ond Aelod sy'n aelod o bwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2 a gaiff gymryd rhan yn y trafodion hynny er mwyn:

(i) cynnig gwelliant neu ofyn am gytundeb i dynnu gwelliant yn ôl; neu

(ii) pleidleisio.

23.36 Caniateir i welliant, a gyflwynir gan Aelod nad yw'n aelod o'r pwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2, gael ei gynnig gan aelod o'r pwyllgor.

23.37 Os cyflwynir gwelliant i adran o'r Mesur arfaethedig neu atodlen iddo, pan fydd y gwelliant olaf i'r adran neu'r atodlen honno wedi'i gwblhau, rhaid barnu bod y pwyllgor wedi cytuno ar yr adran neu'r atodlen honno fel y'i diwygiwyd at ddibenion trafodion Cyfnod 2.

23.38 Os na chyflwynir gwelliant i adran o'r Mesur arfaethedig neu atodlen iddo, yna bernir bod y pwyllgor wedi cytuno ar yr adran neu'r atodlen honno at ddibenion trafodion Cyfnod 2.

23.39 Mae Cyfnod 2 ar ben pan fydd y gwelliant olaf wedi'i gwblhau neu pan fernir bod yr adran neu'r atodlen olaf wedi'i chytuno, p'un bynnag yw'r olaf.

23.40 Os caiff Mesur arfaethedig ei ddiwygio yn nhrafodion Cyfnod 2 i fewnosod adran neu atodlen, neu i newid yn sylweddol ar unrhyw ddarpariaeth bresennol, caiff y pwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2 ofyn i'r Aelod sy'n gyfrifol amdano baratoi Memorandwm Esboniadol diwygiedig.

23.41 Rhaid i unrhyw Femorandwm Esboniadol diwygiedig y gofynnir amdano o dan Reol Sefydlog 23.40 gael ei osod o leiaf bum diwrnod gwaith cyn dyddiad cyfarfod cyntaf y Cynulliad sy'n ystyried trafodion Cyfnod 3.

Cyfnod 3: Ystyriaeth Fanwl gan y Cynulliad

23.42 Mae Cyfnod 3 yn dechrau ar y diwrnod gwaith cyntaf ar ôl i Gyfnod 2 ddod i ben.

23.43 Rhaid i 15 diwrnod gwaith o leiaf fynd heibio rhwng dechrau Cyfnod 3 a dyddiad cyfarfod cyntaf y Cynulliad sy'n ystyried trafodion Cyfnod 3.

23.44 Rhaid i drafodion Cyfnod 3 ar Fesur arfaethedig gael eu hystyried gan y Cynulliad mewn cyfarfod llawn.

23.45 Caniateir i Fesur arfaethedig gael ei ddiwygio yn nhrafodion Cyfnod 3.

23.46 Caniateir i welliannau i'w hystyried yn nhrafodion Cyfnod 3 gael eu cyflwyno gan unrhyw Aelod o'r diwrnod cyntaf y bydd Cyfnod 3 yn dechrau.

23.47 Caiff y Llywydd ddewis y gwelliannau hynny yr ymdrinnir â hwy yn nhrafodion Cyfnod 3.

23.48 O dan amgylchiadau eithriadol, caiff y Llywydd dderbyn gwelliant yn nhrafodion Cyfnod 3 y rhoddwyd llai o hysbysiad amdano na'r hyn sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 23.70. Cyfeirir at welliant o'r fath fel "gwelliant hwyr".

23.49 Mae'r gwelliannau i gael eu cwblhau yn y drefn y mae'r adrannau a'r atodlenni y maent yn cyfeirio atynt yn codi yn y Mesur arfaethedig, oni bai bod y Cynulliad wedi penderfynu fel arall drwy gynnig gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth neu'r Pwyllgor Busnes (yn unol â Rheolau Sefydlog 6.4 neu 11.7(ii) yn ôl fel y digwydd).

23.50 Drwy gynnig gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth neu gan y Pwyllgor Busnes (yn unol â Rheolau Sefydlog 6.4 neu 11.7(ii) yn ôl fel y digwydd), caiff y Cynulliad gytuno ar un neu fwy o derfynau amser sydd i fod yn gymwys mewn dadleuon ar welliannau (fel y maent wedi'u grwpio gan y Llywydd).

23.51 Os cytunir ar gynnig o dan Reol Sefydlog 23.50, rhaid i'r dadleuon ar y grwpiau hynny o welliannau gael eu gorffen erbyn y terfynau amser a bennwyd yn y cynnig, ac eithrio i'r graddau y mae'r Llywydd yn barnu eu bod yn angenrheidiol:

(i) am fod peidio â chynnig gwelliant wedi arwain at newid trefn trafod y grwpiau; neu

(ii) i atal unrhyw ddadl ar grŵp o welliannau sydd eisoes wedi dechrau pan gyrhaeddir y terfyn amser rhag cael ei chwtogi'n afresymol.

23.52 Pan fydd yr holl welliannau a ddewiswyd yng Nghyfnod 3 wedi'u cwblhau, caiff yr Aelod sy'n gyfrifol, neu unrhyw aelod o'r llywodraeth, heb rybudd, gynnig bod y Cynulliad yn ystyried rhagor o welliannau mewn trafodion Cyfnod 3 pellach. Ni chaniateir trafod cynnig o'r fath na'i ddiwygio.

23.53 Os cytunir ar gynnig o dan Reol Sefydlog 23.52, caiff yr Aelod sy'n gyfrifol am y Mesur arfaethedig, neu unrhyw aelod o'r llywodraeth,

gyflwyno gwelliannau i'r Mesur arfaethedig i'w cynnig yn y trafodion Cyfnod 3 pellach.

23.54 Yn ychwanegol at feini prawf Rheol Sefydlog 23.72, dim ond os ydynt wedi'u bwriadu i egluro darpariaeth mewn Mesur arfaethedig (gan gynnwys sicrhau cysondeb rhwng y testun Cymraeg a'r testun Saesneg) neu i roi eu heffaith i ymrwymiadau a roddwyd yn nhrafodion cynharach Cyfnod 3 y mae gwelliannau o dan Reol Sefydlog 23.53 yn dderbyniadwy.

23.55 Os cyflwynir gwelliant i adran o'r Mesur arfaethedig neu atodlen iddo, pan fydd y gwelliant olaf i'r adran neu'r atodlen honno wedi'i gwblhau, rhaid barnu bod y Cynulliad wedi cytuno ar yr adran neu'r atodlen honno fel y'i diwygiwyd at ddibenion trafodion Cyfnod 3.

23.56 Os na chyflwynir gwelliant i adran o'r Mesur arfaethedig neu atodlen iddo, yna bernir bod y Cynulliad wedi cytuno ar yr adran honno neu'r atodlen honno at ddibenion trafodion Cyfnod 3.

23.57 Mae Cyfnod 3 ar ben pan fydd y gwelliant olaf wedi'i gwblhau neu pan fernir bod yr adran neu'r atodlen olaf wedi'i chytuno, p'un bynnag yw'r olaf.

Cyfnod 4: Y Cyfnod Terfynol

23.58 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 23.61, yn union ar ôl cwblhau trafodion Cyfnod 3, caiff unrhyw Aelod gynnig heb rybudd fod y Mesur arfaethedig yn cael ei basio.

23.59 Os na wneir cynnig o dan Reol Sefydlog 23.58, neu os gwneir cynnig o dan Reol Sefydlog 23.58 ond na chymerir penderfyniad arno, rhaid i'r llywodraeth neu'r Pwyllgor Busnes benderfynu (o dan Reol Sefydlog 6.4 neu 11.7(ii) yn ôl fel y digwydd) pryd y mae'r cynnig bod y Mesur arfaethedig yn cael ei basio i gael ei ystyried yn y cyfarfod llawn.

23.60 Ni chaniateir gwelliannau i gynnig y dylai Mesur arfaethedig gael ei basio.

23.61 Ni chaniateir gwneud cynnig bod Mesur arfaethedig yn cael ei basio oni bai bod testun y Mesur arfaethedig ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg.

23.62 Ni chaniateir gwneud cynnig o dan Reol Sefydlog 7.25(ii) mewn unrhyw drafodion Cyfnod 4.

Ailystyried Mesurau Arfaethedig a Basiwyd

23.63 Ar ôl i'r Mesur arfaethedig gael ei basio, caiff unrhyw Aelod wneud cynnig y dylai'r Cynulliad ailystyried y Mesur arfaethedig, neu unrhyw ddarpariaeth ynddo:

(i) os oes cwestiwn wedi'i gyfeirio at y Goruchaf Lys o dan adran 99 o'r Ddeddf;

(ii) os oes cyfeiriad i gael dyfarniad rhagarweiniol (o fewn ystyr adran 101 o'r Ddeddf) wedi'i wneud gan y Goruchaf Lys mewn cysylltiad â'r cyfeiriad hwnnw; a

(iii) os nad yw'r naill gyfeiriad na'r llall wedi'i benderfynu neu wedi'i gwblhau fel arall.

23.64 Caiff unrhyw Aelod wneud cynnig y dylai'r Cynulliad ailystyried y Mesur arfaethedig:

(i) os bydd y Goruchaf Lys yn penderfynu na fyddai'r Mesur arfaethedig neu unrhyw ddarpariaeth ynddo o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad; neu

(ii) os gwneir gorchymyn mewn perthynas â'r Mesur arfaethedig o dan Adran 101 o'r Ddeddf.

23.65 Rhaid i'r trafodion yn y Cyfnod Ailystyried gael eu hystyried gan y Cynulliad mewn cyfarfod llawn.

23.66 Ni chaniateir gwelliannau i Fesur arfaethedig yn y Cyfnod Ailystyried oni bai bod y gwelliannau, yn ychwanegol at feini prawf Rheol Sefydlog 23.72, ac ym marn y Llywydd, wedi'u bwriadu dim ond i ddatrys y mater sy'n destun y canlynol:

(i) y cyfeiriad i gael dyfarniad rhagarweiniol;

(ii) penderfyniad y Goruchaf Lys; neu

(iii) y Gorchymyn o dan Adran 101 o'r Ddeddf.

23.67 Caiff unrhyw Aelod gynnig bod y Cynulliad yn cymeradwyo Mesur arfaethedig a ddiwygiwyd wrth gael ei ailystyried. Ni chaniateir gwelliannau i gynnig o'r fath.

Darpariaethau Cyffredinol mewn Perthynas â Gwelliannau i Fesurau Arfaethedig

23.68 Mae Rheolau Sefydlog 23.69 i 23.77 yn gymwys i welliannau yn nhrafodion Cyfnod 2, trafodion Cyfnod 3 neu yn y Cyfnod Ailystyried.

23.69 Rhaid i'r Llywydd benderfynu ar ffurf briodol gwelliannau i Fesur arfaethedig.

23.70 Ni chaniateir ystyried gwelliant, heblaw gwelliant hwyr, oni bai ei fod wedi'i gyflwyno bum diwrnod gwaith cyn iddo gael ei ystyried.

23.71 Caiff unrhyw Aelod ychwanegu ei enw i welliant (heblaw gwelliant hwyr) drwy hysbysu'r Swyddfa Gyflwyno ar unrhyw adeg hyd at ddiwedd y diwrnod gwaith cyn bod y gwelliant i fod i gael ei ystyried.

23.72 Nid yw gwelliant yn dderbyniadwy:

(i) os nad yw ar ei ffurf briodol yn unol â Rheol Sefydlog 23.69;

(ii) os nad yw'n berthnasol i'r Mesur arfaethedig neu ddarpariaethau'r Mesur arfaethedig y byddai'n ei ddiwygio;

(iii) os yw'n anghyson ag egwyddorion cyffredinol y Mesur arfaethedig fel y cytunwyd arnynt gan y Cynulliad; neu

(iv) os yw'n anghyson â phenderfyniad sydd eisoes wedi'i wneud yn y Cyfnod pryd y mae'r gwelliant yn cael ei gynnig.

23.73 Caniateir cyflwyno gwelliant i welliant ac, o'i ddewis, rhaid iddo gael ei gwblhau cyn y gwelliant y byddai'n ei ddiwygio, a rhaid i Reolau Sefydlog 23.68 i 23.77 fod yn gymwys yn unol â hynny.

23.74 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 23.35, caniateir i welliant (heblaw gwelliant hwyr) gael ei dynnu'n ôl gan yr Aelod a'i cyflwynodd ar unrhyw adeg cyn y diwrnod y mae'n cael ei ystyried ond dim ond gyda chytundeb unfrydol unrhyw Aelodau sydd wedi ychwanegu eu henwau i'r gwelliant. Os na sicrheir cytundeb o'r fath, daw'r gwelliant yn welliant yn enw'r Aelod cyntaf a ychwanegodd ei enw i'r gwelliant ac nad yw'n cytuno i'r gwelliant gael ei dynnu'n ôl.

23.75 Caiff cadeirydd pwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2 neu'r Llywydd, yn ôl fel y digwydd, grwpio gwelliannau at ddibenion dadleuon fel y gwêl yn dda. Ni chaniateir i welliant a drafodwyd fel rhan o grŵp gael ei drafod eto pan ddaw'n amser ei gwblhau.

23.76 Os na fydd Aelod a gyflwynodd welliant yn cynnig y gwelliant pan ddaw'n amser trafod y gwelliant hwnnw, caniateir i'r gwelliant gael ei gynnig:

(i) mewn pwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2, gan aelod o'r pwyllgor hwnnw; neu

(ii) mewn trafodion Cyfnod 3 neu yn y Cyfnod Ailystyried, gan unrhyw Aelod arall.

23.77 Caniateir i welliant sydd wedi'i gynnig gael ei dynnu'n ôl gan yr Aelod a'i cynigiodd, ond dim ond:

(i) mewn pwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2, drwy ganiatâd y pwyllgor hwnnw; neu

(ii) mewn trafodion Cyfnod 3 neu yn y Cyfnod Ailystyried, drwy ganiatâd y Cynulliad.

Cydsyniad Ei Mawrhydi a Dug Cernyw

23.78 Os yw Mesur arfaethedig yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth, neu'n cael ei ddiwygio i gynnwys unrhyw ddarpariaeth a fyddai, pe bai'n cael ei chynnwys mewn Mesur ar gyfer Deddf Senedd y Deyrnas Unedig, yn gofyn cydsyniad Ei Mawrhydi neu gydsyniad Dug Cernyw, rhaid i'r Cynulliad beidio â thrafod y cwestiwn a ddylai'r Mesur arfaethedig gael ei basio nes bod y cydsyniad hwnnw ar gyfer y ddarpariaeth honno wedi'i ddynodi gan aelod o'r llywodraeth yn ystod y trafodion ar y Mesur arfaethedig mewn cyfarfod o'r Cynulliad.

Penderfyniadau Ariannol

23.79 Rhaid i'r Llywydd benderfynu ym mhob achos a oes angen penderfyniad ariannol ar gyfer Mesur arfaethedig o dan Reolau Sefydlog 23.80 i 23.85.

23.80 Os yw Mesur arfaethedig yn cynnwys darpariaeth:

(i) sy'n codi gwariant ar Gronfa Gyfunol Cymru; neu

(ii) y byddai ei heffaith debygol yn arwain at:

(a) cynnydd arwyddocaol yn y gwariant a godir ar y Gronfa honno;

(b) gwariant arwyddocaol sy'n daladwy o'r Gronfa honno ar wasanaeth neu ddiben newydd; neu

(c) cynnydd arwyddocaol yn y gwariant sy'n daladwy o'r Gronfa honno ar wasanaeth neu ddiben presennol,

ni chaniateir cymryd dim trafodion ar y Mesur arfaethedig mewn unrhyw Gyfnod ar ôl Cyfnod 1 oni bai bod y Cynulliad wedi cytuno, drwy benderfyniad ariannol, y caniateir i'r gwariant neu'r cynnydd yn y gwariant gael ei godi o'r Gronfa honno neu, yn ôl fel y digwydd, ei dalu ohoni.

23.81 Os yw:

(i) Mesur arfaethedig yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n gosod neu'n cynyddu (neu sy'n rhoi pŵer i osod neu i gynyddu) unrhyw dâl, neu fel arall yn ei gwneud yn

ofynnol (neu'n rhoi pŵer i'w gwneud yn ofynnol) i unrhyw daliad gael ei wneud; a

(ii) yn ofynnol, gan neu o dan adran 119(1) o'r Ddeddf, i'r person y mae'r tâl neu'r taliad yn daladwy iddo neu iddi dalu symiau a dderbynnir i Gronfa Gyfunol Cymru (neu os byddai'n ofynnol gwneud hynny heblaw am unrhyw ddarpariaeth a wnaed o dan Adran 119(2)),

ni chaniateir cymryd dim trafodion ar y Mesur arfaethedig mewn unrhyw Gyfnod ar ôl Cyfnod 1 oni bai bod y Cynulliad, drwy benderfyniad ariannol, wedi cytuno â'r tâl, y cynnydd neu'r taliad.

23.82 Mae Rheol Sefydlog 23.81:

(i) yn gymwys dim ond os yw'r tâl, y cynnydd yn y tâl neu'r taliad yn arwyddocaol; a

(ii) yn anghymwys os yw'r tâl, y cynnydd yn y tâl neu'r taliad:

(a) yn ymwneud â darparu nwyddau ac yn rhesymol o'i gymharu â'r nwyddau a ddarperir; neu

(b) wedi'i gyfeirio'n gyfan gwbl neu'n bennaf at adennill cost darparu unrhyw wasanaeth y mae'r tâl yn cael ei osod ar ei gyfer neu y mae'n ofynnol gwneud y taliad ar ei gyfer.

23.83 Os byddai gwelliant (neu welliannau) i Fesur arfaethedig, o gytuno arno (neu arnynt), yn golygu y byddai angen penderfyniad ariannol ar gyfer y Mesur arfaethedig hwnnw na fyddai ei angen fel arall, ni chaniateir cymryd dim trafodion ar y gwelliant (neu'r gwelliannau) oni bai bod y Cynulliad wedi cytuno ar gynnig ar gyfer penderfyniad ariannol o'r fath.

23.84 Dim ond aelod o'r llywodraeth a gaiff wneud cynnig ar gyfer penderfyniad ariannol. Ni chaniateir gwelliannau i gynnig o'r fath.

23.85 Oni bai:

(i) bod hysbysiad ynglŷn â chynnig ar gyfer unrhyw benderfyniad ariannol y gofynnir amdano mewn perthynas â Mesur arfaethedig gan Reol Sefydlog 23.80 neu 23.81 yn cael ei gyflwyno o fewn chwe mis ar ôl cwblhau Cyfnod 1; a

(ii) bod y cynnig yn cael ei gytuno,

mae'r Mesur arfaethedig yn syrthio.

Hysbysu Mesurau a Gymeradwywyd

23.86 Rhaid i'r Clerc hysbysu'r Cynulliad ynglŷn â'r dyddiad y bydd Mesur Cynulliad yn cael ei gymeradwyo gan Ei Mawrhydi yn y Cyfrin Gyngor.

Mesurau Arfaethedig yn Syrthio, yn Cael eu Gwrthod neu'n Cael eu Tynnu'n ôl

23.87 Os bydd Mesur arfaethedig yn syrthio neu'n cael ei wrthod gan y Cynulliad, rhaid peidio â chymryd dim trafodion pellach ar y Mesur arfaethedig hwnnw a rhaid peidio â chyflwyno Mesur arfaethedig sydd, ym marn y Llywydd, yn yr un telerau neu delerau tebyg, yn yr un Cynulliad o fewn y cyfnod o chwe mis ar ôl y dyddiad y syrthiodd y Mesur arfaethedig neu y cafodd ei wrthod.

23.88 Mae Mesur arfaethedig yn syrthio os nad yw wedi'i basio neu wedi'i gymeradwyo cyn diwedd y Cynulliad y'i cyflwynwyd ynddo ond caiff Mesur arfaethedig yn yr un telerau neu delerau tebyg gael ei gyflwyno mewn unrhyw Gynulliad dilynol.

23.89 Caniateir i Fesur arfaethedig gael ei dynnu'n ôl ar unrhyw adeg gan yr Aelod sy'n gyfrifol amdano ond rhaid peidio â'i dynnu'n ôl ar ôl i Gyfnod 1 gael ei gwblhau ac eithrio gyda chytundeb y Cynulliad.

Mesurau Arfaethedig Pwyllgor

23.90 Mae Rheolau Sefydlog 23.91 i 23.92 yn gymwys i Fesurau arfaethedig pwyllgor yn unig.

23.91 Caiff unrhyw bwyllgor heblaw pwyllgor a sefydlwyd o ganlyniad i Reolau Sefydlog 23.22, 23.31(ii), 22.16(i) neu 22.18 gyflwyno Mesur arfaethedig pwyllgor sy'n ymwneud â chylch gorchwyl y pwyllgor.

23.92 Dim ond un Mesur arfaethedig pwyllgor a gaiff fod ar waith gan bwyllgor ar unrhyw un adeg.

23.93 At ddibenion Rheol Sefydlog 23.92 mae Mesur arfaethedig pwyllgor a gyflwynwyd ar waith nes iddo gael ei gytuno, syrthio neu gael ei dynnu'n ôl.

23.94 Nid yw Rheolau Sefydlog 23.21 i 23.25 yn gymwys i Fesurau arfaethedig pwyllgor.

23.95 Yng Nghyfnod 1, caiff yr Aelod sy'n gyfrifol am Fesur arfaethedig pwyllgor gyflwyno cynnig bod y Cynulliad yn cytuno ag egwyddorion cyffredinol y Mesur arfaethedig.

Mesurau Arfaethedig Comisiwn

23.96 Caiff y Comisiwn gyflwyno Mesur arfaethedig sy'n ymwneud â swyddogaethau'r Comisiwn.

Mesurau Arfaethedig Aelod

23.97 Mae Rheolau Sefydlog 23.98 i 23.106 yn gymwys i Fesurau arfaethedig Aelod yn unig.

23.98 Os oedd Aelod yn Aelod sy'n gyfrifol am Orchymyn arfaethedig Aelod a ddaeth yn Orchymyn Cyfrin Gyngor a wnaed gan Ei Mawrhydi o dan Adran 95 o'r Ddeddf, caiff yr Aelod hwnnw gyflwyno un Mesur arfaethedig Aelod sy'n ymwneud â'r Gorchymyn hwnnw o fewn chwe mis ar ôl i'r Gorchymyn gael ei wneud. Nid yw hyn yn effeithio ar hawl yr Aelod i ymuno â balot a gynhelir o dan Reol Sefydlog 23.99.

23.99 O dro i dro rhaid i'r Llywydd gynnal balot i benderfynu ar enw Aelod, heblaw aelod o'r llywodraeth, a gaiff ofyn caniatâd i gyflwyno Mesur arfaethedig Aelod.

23.100 Rhaid i'r Llywydd gynnwys yn y balot enwau'r holl Aelodau hynny sydd wedi gwneud cais am gael eu cynnwys ac sydd wedi cyflwyno'r wybodaeth cyn y balot sy'n angenrheidiol o dan Reol Sefydlog 23.102.

23.101 Ni chaiff Aelod sydd wedi ennill y balot o'r blaen yn y Cynulliad hwnnw wneud cais fel hyn.

23.102 Yr wybodaeth sy'n angenrheidiol cyn y balot yw:

(i) teitl arfaethedig y Mesur arfaethedig; a

(ii) Memorandwm Esboniadol y mae'n rhaid iddo gynnwys:

(a) amcanion polisi y Mesur arfaethedig; a

(b) manylion unrhyw gefnogaeth a gafwyd i'r Mesur arfaethedig, gan gynnwys manylion unrhyw ymgynghori a wnaed.

23.103 Caiff Aelod sy'n llwyddo mewn balot, o fewn 10 diwrnod gwaith ar ôl dyddiad y balot, gyflwyno cynnig sy'n gofyn caniatâd y Cynulliad i gyflwyno Mesur arfaethedig Aelod er mwyn rhoi ei heffaith i'r wybodaeth cyn y balot a gyflwynwyd o dan Reol Sefydlog 23.102.

23.104 Rhaid trefnu bod amser ar gael i drafod cynnig a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 23.103 o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl dyddiad y balot (heb gyfrif dyddiau gwaith mewn wythnos pan nad oes cyfarfod llawn o'r Cynulliad).

23.105 Os cytunir ar gynnig o dan Reol Sefydlog 23.103, yna caiff yr Aelod sydd wedi cael caniatâd i gyflwyno Mesur arfaethedig, o fewn 6 mis ar ôl cytuno ar y cynnig, gyflwyno Mesur arfaethedig Aelod er mwyn rhoi ei heffaith i'r wybodaeth cyn y balot a gyflwynwyd o dan Reol Sefydlog 23.102.

23.106 Os anghytunir â chynnig o dan Reol Sefydlog 23.103, yna ni chaiff Aelod ymuno ag unrhyw falot a gynhelir o dan Reol Sefydlog 23.99 am gyfnod o chwe mis ar ôl anghytuno â'r cynnig os yw amcanion polisi y Mesur arfaethedig y mae'n bwriadu ei gyflwyno yr un fath i raddau helaeth ag amcanion polisi y Mesur arfaethedig y cyfeiriwyd ato yn y cynnig yr anghytunwyd ag ef.

Mesurau Brys Arfaethedig Llywodraeth

23.107 Os yw'n ymddangos i aelod o'r llywodraeth fod angen Mesur Brys, caiff gynnig bod Mesur arfaethedig llywodraeth, a gyflwynir yn y Cynulliad, yn cael ei drin fel Mesur Brys arfaethedig llywodraeth.

23.108 Caiff cynnig o dan Reol Sefydlog 23.107 gynnig hefyd y caiff Mesur Brys arfaethedig llywodraeth gael ei gyflwyno heb y Memorandwm Esboniadol sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 23.18.

23.109 Pan gyflwynir Mesur Brys arfaethedig Llywodraeth, rhaid cael datganiad gan yr Aelod sy'n gyfrifol amdano i gyd-fynd ag ef, sef datganiad y byddai darpariaethau'r Mesur arfaethedig ym marn yr Aelod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad.

23.110 Os yw'r Cynulliad yn cytuno ar gynnig o dan Reol Sefydlog 23.107:

(i) rhaid i ddarpariaethau Rheolau Sefydlog 23.111 i 23.116 fod yn gymwys i Fesur arfaethedig o'r fath; a

(ii) rhaid i'r yr Aelod sy'n gyfrifol amdano gynnig yr amserlen ar gyfer ystyried Cyfnodau 1 i 4 (neu unrhyw Gyfnod Ailystyried) ar gyfer y Mesur Brys arfaethedig llywodraeth.

23.111 Caiff cynnig o dan Reol Sefydlog 23.110(ii) gynnig ymdrin â'r holl gyfnodau mewn un diwrnod mewn wythnos eistedd.

23.112 Caiff yr Aelod sy'n gyfrifol wneud unrhyw newidiadau dilynol mewn amserlen a sefydlwyd o dan Reol Sefydlog 23.110(ii) ag y gwêl yn dda, ond rhaid rhoi rhesymau dros y newidiadau hynny.

23.113 Nid yw Rheolau Sefydlog 23.19 i 23.25, 23.29 i 23.31, 23.41 i 23.43, 23.61 a 23.70 yn gymwys mewn perthynas â Mesurau Brys arfaethedig llywodraeth.

23.114 Yng Nghyfnod 1, rhaid i'r Aelod sy'n gyfrifol amdano gyflwyno cynnig bod y Cynulliad yn cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Mesur Brys arfaethedig llywodraeth.

23.115 Rhaid i Gyfnod 2 gael ei ystyried gan bwyllgor o'r Cynulliad cyfan a'i gadeirio gan y Llywydd. Caiff y Llywydd a'r Dirprwy bleidleisio mewn trafodaethau o'r fath dim ond wrth ddefnyddio pleidlais fwrw yn unol â Rheol Sefydlog 2.20.

23.116 Os yw Aelod yn bwriadu cyflwyno gwelliant i Fesur Brys arfaethedig llywodraeth, rhaid i'r Aelod roi unrhyw hysbysiad ynglŷn â'r gwelliant hwnnw y bydd y Llywydd yn penderfynu arno ar gyfer y Cyfnod hwnnw.

RHEOL SEFYDLOG 24 - Is-ddeddfwriaeth (Heblaw Is-ddeddfwriaeth sy'n Ddarostyngedig i Weithdrefn Cynulliad Arbennig)

Memoranda Esboniadol

24.1 Rhaid cael Memorandwm Esboniadol i gyd-fynd ag unrhyw offeryn statudol neu offeryn statudol drafft a osodir gerbron y Cynulliad ac nad yw'n ddarostyngedig i weithdrefn seneddol, a rhaid i'r Memorandwm Esboniadol gynnwys unrhyw Asesiad Effaith Reoliadol a baratoir mewn perthynas â'r offeryn.

Cynnig ar gyfer Dirymu (Gweithdrefn Penderfyniad Negyddol)

24.2 Yn achos unrhyw offeryn statudol:

(i) sy'n agored i gael ei ddirymu yn unol â phenderfyniad gan y Cynulliad; neu

(ii) sy'n cael ei osod ar ffurf drafft ond nad yw'n gallu cael ei wneud os caiff y drafft ei anghymeradwyo,

caiff unrhyw Aelod, heb fod yn hwyrach na 40 diwrnod ar ôl i'r offeryn gael ei osod, gyflwyno cynnig o dan Reol Sefydlog 24.2 i ddirymu'r offeryn neu, yn ôl fel y digwydd, i anghymeradwyo'r drafft.

24.3 Ni chaniateir gwelliannau i gynnig o dan Reol Sefydlog 24.2.

Cynnig ar gyfer Cymeradwyo (Gweithdrefn Penderfyniad Cadarnhaol)

24.4 Yn achos unrhyw offeryn statudol neu offeryn statudol drafft a osodir gerbron y Cynulliad nad yw, oni bai bod y Cynulliad yn ei gymeradwyo drwy gynnig, yn gallu:

(i) cael ei wneud;

(ii) dod i rym; neu

(iii) parhau mewn grym ar ôl y cyfnod a bennwyd yn y deddfiad sy'n rhoi'r pŵer i wneud yr offeryn,

caiff unrhyw aelod o'r llywodraeth gyflwyno cynnig o dan Reol Sefydlog 24.4 i gymeradwyo'r offeryn neu'r offeryn drafft.

24.5 Ni chaniateir gwelliannau i gynnig o dan Reol Sefydlog 24.4.

24.6 Ni chaniateir ystyried cynnig o dan Reol Sefydlog 24.4 yn y cyfarfod llawn hyd nes y bydd naill ai:

(i) y Pwyllgor Is-ddeddfwriaeth neu unrhyw bwyllgor arall, sydd wedi rhoi'r hysbysiad a grybwyllir yn Rheol Sefydlog

24.7, wedi cyflwyno adroddiad ar yr offeryn neu'r drafft; neu

(ii) 20 diwrnod wedi mynd heibio ers i'r offeryn neu'r offeryn drafft gael ei osod,

p'un bynnag yw'r cyntaf.

24.7 Os bydd unrhyw bwyllgor, heblaw'r Pwyllgor Is-ddeddfwriaeth, yn bwriadu cyflwyno adroddiad ar offeryn neu offeryn drafft y mae Rheol Sefydlog 24.4 yn gymwys iddo, rhaid iddo roi hysbysiad i'r llywodraeth ei fod yn bwriadu gwneud hynny heb fod yn hwyrach na saith diwrnod ar ôl i'r offeryn neu'r drafft gael ei osod.

24.8 Os bydd unrhyw bwyllgor yn ystyried unrhyw offeryn neu offeryn drafft y mae Rheol Sefydlog 24.4 yn gymwys iddo, caiff yr aelod o'r llywodraeth a'i gosododd (neu aelod arall o'r llywodraeth a enwebir gan Brif Weinidog Cymru i fod yn gyfrifol amdano) fod yn bresennol yn y pwyllgor a chymryd rhan yn nhrafodion y pwyllgor sy'n ymwneud â'r offeryn neu'r drafft ond ni chaiff bleidleisio.

Peidio â Diwygio Offerynnau

24.9 Ni chaniateir diwygio offeryn statudol neu offeryn statudol drafft y mae Rheolau Sefydlog 24.2 neu 24.4 yn gymwys iddo.

Tynnu Offerynnau yn ôl

24.10 Caniateir i offeryn statudol neu offeryn statudol drafft a osodwyd gerbron y Cynulliad gael ei dynnu'n ôl ar unrhyw adeg gan yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am yr offeryn hwnnw.

Cyfrifo Dyddiau

24.11 Wrth gyfrifo unrhyw gyfnod o ddyddiau at ddibenion Rheol Sefydlog 24, rhaid peidio â chymryd i ystyriaeth unrhyw amser pryd y bydd y Cynulliad wedi'i ddiddymu neu ar doriad am fwy na phedwar diwrnod.

Cynigion Eraill mewn Perthynas ag Offerynnau neu Offerynnau Drafft

24.12 Nid yw Rheolau Sefydlog 24.1 i 24.8 yn rhagfarnu hawl unrhyw Aelod i gyflwyno unrhyw gynnig arall mewn perthynas ag offeryn neu offeryn drafft.

Cymhwyso'r Rheol Sefydlog at Is-deddfwriaeth Arall

24.13 Mae Rheolau Sefydlog 24.1 i 24.12 yn gymwys hefyd gydag unrhyw addasiadau angenrheidiol i unrhyw is-ddeddfwriaeth arall ar ffurf adroddiad, canllawiau, cod ymarfer neu ddogfen arall y mae unrhyw ddeddfiad yn ei gwneud yn ofynnol iddynt:

(i) cael eu gosod gerbron y Cynulliad, a

(ii) bod yn ddarostyngedig i unrhyw fath o weithdrefn Cynulliad sydd â'r un effaith neu effaith gyfatebol i'r rhai a grybwyllir yn Rheol Sefydlog 24.2 neu 24.4.

RHEOL SEFYDLOG 25 — Gweithdrefn Cynulliad Arbennig

25.1 Mae Rheol Sefydlog 25 yn gymwys i sut mae Gweinidogion Cymru, Prif Weinidog Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol yn arfer unrhyw bŵer i wneud neu i gadarnhau is-ddeddfwriaeth sydd, yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad, yn destun gweithdrefn Cynulliad arbennig.

25.2 Rhaid peidio â chymryd bod deiseb a gyflwynir yn unol â Rheolau Sefydlog 25.1 i 25.25 yn ddeiseb sy'n syrthio o fewn Rheol Sefydlog 28 ac, at ddibenion Rheolau Sefydlog 25.1 a 25.25, y "deisebydd" neu'r "gwrth-ddeisebydd" yw'r person sy'n cyflwyno'r ddeiseb neu'r wrth-ddeiseb yn y drefn honno.

25.3 Ni chaniateir i unrhyw is-ddeddfwriaeth sy'n ddarostyngedig i gweithdrefn Cynulliad arbennig gael ei gwneud neu ei chadarnhau oni bai ei bod wedi'i gosod gerbron y Cynulliad a'i bod wedi cydymffurfio â Rheolau Sefydlog 25.4 i 25.25.

25.4 Ni chaniateir i is-ddeddfwriaeth y mae Rheolau Sefydlog 25.1 i 25.25 yn gymwys iddi gael ei gosod gerbron y Cynulliad hyd nes y cydymffurfiwyd â gofynion y deddfiad galluogi (os oes gofynion o'r fath) mewn perthynas â'r canlynol:

(i) cyhoeddi neu gyflwyno hysbysiadau,

(ii) ystyried gwrthwynebiadau;

(iii) cynnal ymchwiliadau neu drafodion eraill cyn i'r is-ddeddfwriaeth gael ei gwneud neu ei chadarnhau,

a hyd nes y bydd yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am yr is-ddeddfwriaeth wedi ardystio y cydymffurfiwyd â hwy.

25.5 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 25.4, caiff yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am yr is-ddeddfwriaeth osod drafft ohoni gerbron y Cynulliad a rhaid iddo roi hysbysiad cyhoeddus ynglŷn â hawl unrhyw berson i gyflwyno deiseb i'r Cynulliad yn erbyn ei gwneud neu ei chadarnhau.

25.6 Rhaid i'r hysbysiad gael ei gyhoeddi o leiaf unwaith mewn o leiaf un papur newydd sy'n cylchredeg yn yr ardal y mae'r is-ddeddfwriaeth ddrafft yn ymwneud â hi. Rhaid i'r hysbysiad ddatgan:

(i) effaith gyffredinol yr is-ddeddfwriaeth ddrafft a lle y gall gael ei harchwilio yn y Cynulliad ac mewn man yn yr ardal y mae'n ymwneud â hi;

(ii) y caniateir i ddeisebau gael eu cyflwyno i'r Llywydd yn erbyn yr is-ddeddfwriaeth ddrafft o fewn y cyfnod o 20

diwrnod gwaith sy'n dechrau ar y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad gyntaf mewn papur newydd;

(iii) y caiff deiseb naill ai gofyn i ddiwygiadau penodol gael eu gwneud i'r is-ddeddfwriaeth ddrafft cyn iddi gael ei gwneud (gan bennu'r diwygiadau y gofynnir amdanynt), neu ofyn iddi beidio â chael ei gwneud; a

(iv) bod rhaid i'r deisebydd roi sylw i unrhyw ganllawiau ysgrifenedig a gyhoeddir gan y Llywydd ar y mater hwn.

25.7 Y Llywydd sydd i fod yn gyfrifol am dderbyn deisebau.

25.8 Os na ddaw deiseb i law o fewn y cyfnod a bennwyd yn Rheol Sefydlog 25.6(ii), rhaid i'r Llywydd gyflwyno adroddiad yn unol â hynny i'r Cynulliad cyn gynted ag y gellir.

25.9 Os bydd y Llywydd yn cyflwyno adroddiad yn unol â Rheol Sefydlog 25.8, caiff yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am yr is-ddeddfwriaeth ei gwneud neu ei chadarnhau.

25.10 Rhaid i'r Llywydd ystyried unrhyw ddeiseb sy'n dod i law a rhoi gwybod i'r Cynulliad am ei chynnwys a nifer y llofnodion arni cyn gynted ag y gellir ar ôl i'r cyfnod a bennwyd yn yr hysbysiad cyhoeddus ddod i ben.

25.11 Mae gan ddeisebydd sail wreiddiol dros wrthwynebu os byddai'r is-ddeddfwriaeth yn effeithio ar ei eiddo neu ei fuddiannau. Mae gan ddeisebydd sy'n gymdeithas amwynder neu'n gorff tebyg sail wreiddiol o'r fath dros wrthwynebu os byddai'r is-ddeddfwriaeth yn effeithio ar fuddiant y mae'n ei gynrychioli.

25.12 Os yw'r Llywydd o'r farn nad yw unrhyw ddeiseb sy'n dod i law yn datgelu sail wreiddiol dros wrthwynebu'r is-ddeddfwriaeth (neu ran ohoni), rhaid i'r Llywydd hysbysu'r deisebydd yn unol â hynny a chaniatáu i'r deisebydd gyflwyno sylwadau iddo neu iddi.

25.13 Ar ôl ystyried unrhyw sylwadau o'r fath, os daw'r Llywydd i'r casgliad bod deiseb:

(i) yn datgelu sail wreiddiol dros wrthwynebu'r is-ddeddfwriaeth (neu ran ohoni); neu

(ii) heb ddatgelu sail wreiddiol o'r fath dros wrthwynebu,

rhaid i'r Llywydd gyflwyno adroddiad ar y ffaith honno i'r Cynulliad cyn gynted ag y gellir a hysbysu'r deisebydd yn unol â hynny.

25.14 Mewn achos sy'n syrthio o fewn Rheol Sefydlog 25.13(i), rhaid i adroddiad y Llywydd ddatgan bod rhaid i'r ddeiseb gael ei hystyried gan y Cynulliad.

25.15 Mewn achos sy'n syrthio o fewn Rheol Sefydlog 25.13(ii), caiff yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am yr is-ddeddfwriaeth ei gwneud neu ei chadarnhau.

25.16 Mewn achos sy'n syrthio o fewn Rheol Sefydlog 25.13(i) ac os yw'r ddeiseb yn gofyn i ddiwygiadau gael eu gwneud i'r is-ddeddfwriaeth, caiff y Llywydd benderfynu y byddai'r diwygiadau y gofynnwyd amdanynt, ym marn y Llywydd, yn effeithio ar fuddiannau personau eraill.

25.17 Os bydd y Llywydd yn penderfynu o dan Reol Sefydlog 25.16 fod y ddeiseb yn gofyn am unrhyw ddiwygiad o'r fath, rhaid i'r Llywydd:

(i) cynnwys yn ei adroddiad i'r Cynulliad o dan Reol Sefydlog 25.13 ei benderfyniad o dan Reol Sefydlog 25.16;

(ii) rhoi gwybod i'r deisebydd am ei benderfyniad o dan Reol Sefydlog 25.16; a

(iii) gwahodd gwrth-ddeisebau.

25.18 Os caiff gwrth-ddeisebau eu gwahodd yn unol â Rheol Sefydlog 25.17(iii), mae darpariaethau Rheolau Sefydlog 25.6 i 25.15 yn gymwys i'r gwrth-ddeisebau hynny fel y maent yn gymwys i ddeisebau.

25.19 Os bydd y Llywydd yn cyflwyno adroddiad i'r Cynulliad fod rhaid i ddeiseb gael ei hystyried gan y Cynulliad, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyfeirio deiseb o'r fath (ac unrhyw wrth-ddeiseb) at bwyllgor sydd i'w sefydlu yn unol â Rheol Sefydlog 21 i ystyried y ddeiseb (a'r wrth-ddeiseb) ac i gyflwyno adroddiad yn unol â Rheol Sefydlog 25.21.

25.20 Mae gan y deisebydd, unrhyw wrth-ddeisebydd, ac unrhyw geisydd am yr is-ddeddfwriaeth, hawl i gael eu gwrando gerbron y pwyllgor naill ai yn bersonol neu drwy gael eu cynrychioli; ac mae gan yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am yr is-ddeddfwriaeth hawl i gymryd rhan yn nhrafodion y pwyllgor ond ni chaiff bleidleisio ac mae ganddo hawl i gael ei wrando'n bersonol neu drwy gael ei gynrychioli.

25.21 Rhaid i'r pwyllgor gyflwyno adroddiad i'r Cynulliad gydag argymhelliad y dylai'r is-ddeddfwriaeth:

(i) peidio â chael ei gwneud neu ei chadarnhau;

(ii) cael ei gwneud neu ei chadarnhau heb ei diwygio; neu

(iii) cael ei gwneud neu ei chadarnhau gydag unrhyw ddiwygiadau sy'n hwylus ym marn y pwyllgor er mwyn rhoi ei heffaith yn llwyr neu'n rhannol i unrhyw ddeiseb (neu wrth-ddeiseb) a chydag unrhyw ddiwygiadau canlyniadol, os oes rhai, sy'n briodol ym marn y pwyllgor.

25.22 Os bydd y pwyllgor yn adrodd na ddylai'r is-ddeddfwriaeth gael ei gwneud neu ei chadarnhau, ni chaniateir cymryd rhagor o drafodion ynglŷn â hi, ond nid yw hyn yn atal aelod o'r llywodraeth rhag gosod rhagor o is-ddeddfwriaeth ddrafft gerbron y Cynulliad.

25.23 Os bydd y pwyllgor yn adrodd y dylai'r is-ddeddfwriaeth gael ei gwneud neu ei chadarnhau heb ei diwygio, caiff yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am yr is-ddeddfwriaeth ei gwneud neu ei chadarnhau.

25.24 Os bydd y pwyllgor yn adrodd y dylai'r is-ddeddfwriaeth gael ei gwneud neu ei chadarnhau gyda diwygiadau, caniateir iddi gael ei gwneud neu ei chadarnhau gyda'r diwygiadau hynny.

25.25 Os bydd yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol am yr is-ddeddfwriaeth o'r farn nad yw'n hwylus ei gwneud neu ei chadarnhau fel y cynigiwyd ei diwygio, naill ai mae'n rhaid iddi gael ei thynnu'n ôl (heb ragfarnu gosod rhagor o is-ddeddfwriaeth ddrafft gerbron y Cynulliad) neu caiff yr aelod o'r llywodraeth sy'n gyfrifol amdani gyflwyno cynnig y dylai'r Cynulliad gytuno iddi gael ei gwneud neu ei chadarnhau heb y diwygiadau a argymhellwyd gan y pwyllgor.

RHEOL SEFYDLOG 26 — Cydsyniad mewn perthynas â Mesurau Senedd y DU

Mesurau Senedd y DU sy'n gwneud darpariaeth y mae angen cydsyniad y Cynulliad ar ei chyfer

26.1 Yn Rheol Sefydlog 26, ystyr "Mesur perthnasol" yw Mesur sy'n cael ei ystyried yn Senedd y DU ac sy'n gwneud darpariaeth ("darpariaeth berthnasol") mewn perthynas â Chymru:

(i) at unrhyw ddiben sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad (heblaw darpariaethau cysylltiedig, canlyniadol, trosiannol, dros dro, atodol neu ddarpariaethau arbed sy'n ymwneud â materion nad ydynt o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad); neu

(ii) sy'n dwyn effaith negyddol ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad.

Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol

26.2 Rhaid i aelod o'r llywodraeth osod memorandwm ("memorandwm cydsyniad deddfwriaethol") mewn perthynas â'r canlynol:

(i) unrhyw Fesur gan Lywodraeth y DU sy'n Fesur perthnasol pan y'i cyflwynir i'r Tŷ cyntaf, a hynny dim mwy na phythefnos fel rheol ar ôl ei gyflwyno;

(ii) unrhyw Fesur Aelod Preifat yn Senedd y DU a oedd yn Fesur perthnasol pan y'i cyflwynwyd ac sy'n dal yn Fesur perthnasol ar ôl y cyfnod diwygio cyntaf yn y Tŷ y'i cyflwynwyd ynddo, a hynny dim mwy na phythefnos fel rheol ar ôl iddo gwblhau'r cyfnod hwnnw;

(iii) unrhyw Fesur a gyflwynir yn Senedd y DU sydd (neu a fyddai), yn rhinwedd gwelliannau:

(a) y cytunir arnynt; neu

(b) a gyflwynir gan un o Weinidogion y Goron neu a gyhoeddir gydag enw un o Weinidogion y Goron i'w hategu,

yn y naill Dŷ neu'r llall, yn gwneud darpariaeth berthnasol am y tro cyntaf neu y tu hwnt i derfynau unrhyw gydsyniad a roddwyd o'r blaen gan y Cynulliad, a hynny dim mwy na phythefnos fel rheol ar ôl i'r gwelliannau gael eu cyflwyno neu eu cytuno.

26.3 Rhaid i femorandwm cydsyniad deddfwriaethol:

(i) crynhoi amcanion polisi'r Mesur;

(ii) pennu i ba raddau y mae (neu y byddai) y Mesur yn gwneud darpariaeth berthnasol;

(iii) esbonio a fernir ei bod yn briodol i'r ddarpariaeth honno gael ei gwneud ac iddi gael ei gwneud drwy gyfrwng y Mesur.

Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol

26.4 Pan gaiff memorandwm cydsyniad deddfwriaethol ei osod, rhaid i'r llywodraeth gyflwyno cynnig ar yr un pryd ("cynnig cydsyniad deddfwriaethol"), y mae'n rhaid iddo ofyn i'r Cynulliad gytuno i ddarpariaeth berthnasol gael ei chynnwys mewn Mesur perthnasol.

26.5 Rhaid i gynnig cydsyniad deddfwriaethol sydd wedi'i gyflwyno gael ei ystyried gan y Cynulliad.

RHEOL SEFYDLOG 27 — Gweithdrefnau Cyllid

Llywodraeth Cynulliad Cymru

27.1 Heb fod yn hwyrach na 7 Hydref ym mhob blwyddyn ariannol, rhaid i un o Weinidogion Cymru osod gerbron y Cynulliad gyllideb ddrafft sy'n nodi'r symiau o adnoddau ac arian parod y mae'r llywodraeth yn bwriadu eu defnyddio ar gyfer y flwyddyn ariannol ganlynol a symiau dros dro ar gyfer y ddwy flynedd wedyn neu ar gyfer unrhyw gyfnod arall sy'n briodol ym marn y Gweinidog.

27.2 Ni chaniateir gwneud cynnig yn y cyfarfod llawn mewn perthynas â chyllideb ddrafft y llywodraeth nes bod y Pwyllgor Cyllid wedi cyflwyno'i adroddiad ar y gyllideb ddrafft o dan Reol Sefydlog 27.4.

27.3 Caiff pwyllgorau heblaw'r Pwyllgor Cyllid ystyried cyllideb ddrafft y llywodraeth a chyflwyno argymhellion i'r Pwyllgor Cyllid yn ei chylch heb fod yn hwyrach na phythefnos ar ôl iddi gael ei gosod gerbron y Cynulliad.

27.4 Rhaid i'r Pwyllgor Cyllid ystyried y gyllideb ddrafft a chyflwyno adroddiad i'r Cynulliad yn ei chylch heb fod yn fwy na phedair wythnos ar ôl iddi gael ei gosod gerbron y Cynulliad. Rhaid i adroddiad y Pwyllgor Cyllid atodi unrhyw argymhellion y mae'r Pwyllgor Cyllid wedi'u cael gan bwyllgorau eraill.

27.5 Caiff adroddiad y Pwyllgor Cyllid argymell newidiadau yn y symiau a gynigwyd yn y gyllideb ddrafft ar yr amod na fyddai effaith net y newidiadau hynny'n cynyddu neu'n gostwng cyfansymiau'r adnoddau neu'r arian parod a gynigiwyd yng nghyllideb ddrafft y llywodraeth.

27.6 Heb fod yn hwyrach na phythefnos ar ôl i'r Pwyllgor Cyllid gyflwyno'r adroddiad sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 27.4, rhaid i'r Cynulliad ystyried cynnig, a gyflwynwyd gan un o Weinidogion Cymru, fod y Cynulliad yn nodi cyllideb ddrafft y llywodraeth. Dim ond ar yr amod na fyddai effaith net unrhyw newidiadau yn cynyddu neu'n gostwng cyfansymiau'r adnoddau neu'r arian parod a gynigiwyd yng nghyllideb ddrafft y llywodraeth y caniateir i unrhyw welliant gael ei gyflwyno i gynnig o'r fath.

Y Comisiwn

27.7 Heb fod yn hwyrach na 24 Medi ym mhob blwyddyn ariannol, rhaid i un o aelodau'r Comisiwn osod gerbron y Cynulliad gyllideb ddrafft ar gyfer y Comisiwn sy'n nodi'r symiau o adnoddau ac arian parod y mae'r Comisiwn yn bwriadu eu defnyddio ar gyfer y flwyddyn ariannol ganlynol a symiau dros dro ar gyfer y ddwy flynedd wedyn neu ar gyfer unrhyw gyfnod arall y mae'r Comisiwn wedi cytuno arno gyda Gweinidogion Cymru.

27.8 Rhaid i'r Pwyllgor Cyllid ystyried cyllideb ddrafft y Comisiwn a chyflwyno adroddiad i'r Cynulliad yn ei chylch heb fod yn hwyrach na thair wythnos ar ôl iddi gael ei gosod gerbron y Cynulliad. Caiff adroddiad y Pwyllgor Cyllid argymell amrywiadau yn y symiau a gynigiwyd yn y gyllideb ddrafft ar yr amod na fyddai effaith net yr amrywiadau hynny'n cynyddu cyfansymiau'r adnoddau neu'r arian parod a gynigiwyd yng nghyllideb ddrafft y Comisiwn.

27.9 Heb fod yn hwyrach na 30 Hydref, rhaid i un o aelodau'r Comisiwn osod gerbron y Cynulliad gyllideb ar gyfer y Comisiwn, ynghyd â chynnig y dylid cytuno ar y gyllideb a'i hymgorffori yn y cynnig cyllideb blynyddol o dan Reol Sefydlog 27.17(ii). Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i'r cynnig a rhaid i'r cynnig gael ei drafod cyn pen saith diwrnod ar ôl cael ei gyflwyno.

27.10 Os na chytunir ar gyllideb derfynol y Comisiwn, yna rhaid i un o aelodau'r Comisiwn osod gerbron y Cynulliad gyllideb ddiwygiedig ar gyfer y Comisiwn, ynghyd â chynnig y dylid cytuno arni a'i hymgorffori yn y cynnig cyllideb blynyddol o dan Reol Sefydlog 27.17(ii). Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i'r cynnig a rhaid i'r cynnig gael ei drafod cyn pen saith diwrnod ar ôl cael ei gyflwyno.

27.11 Caniateir cyflwyno rhagor o gynigion o dan Reol Sefydlog 27.10 hyd nes y ceir cytundeb ond ni chaniateir i'r Cynulliad ystyried cynnig o'r fath ar ôl 20 Tachwedd.

27.12 Os na chytunwyd ar gyllideb y Comisiwn erbyn 20 Tachwedd, yna mae cyllideb y Comisiwn sydd i'w hymgorffori yn y cynnig cyllideb blynyddol o dan Reol Sefydlog 27.17(ii) i gynnwys, ar gyfer pob gwasanaeth neu ddiben yr awdurdodwyd defnyddio adnoddau neu arian parod ar eu cyfer gan y Comisiwn yn y flwyddyn ariannol flaenorol, 95% o'r swm a awdurdodwyd felly.

Yr Archwilydd Cyffredinol

27.13 Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol gyflwyno'r amcangyfrif o incwm a gwariant sy'n ofynnol o dan baragraff 12 o atodlen 8 i'r Ddeddf i'r Pwyllgor Archwilio cyn gynted ag y bo'n ymarferol ond heb fod yn hwyrach na 1 Tachwedd ym mhob blwyddyn ariannol beth bynnag.

27.14 Rhaid i'r Pwyllgor Archwilio ystyried yr amcangyfrif a'i osod gerbron y Cynulliad, heb fod yn hwyrach na 22 Tachwedd, gydag unrhyw ddiwygiadau sy'n briodol ym marn y Pwyllgor, ar ôl iddo ymgynghori â'r Archwilydd Cyffredinol a chymryd i ystyriaeth unrhyw sylwadau a gyflwynwyd ganddo.

Yr Ombwdsmon

27.15 Rhaid i'r Ombwdsmon gyflwyno'r amcangyfrif o incwm a gwariant sy'n ofynnol o dan baragraff 15 o atodlen 1 i Ddeddf Ombwdsmon

Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005 i'r Pwyllgor Cyllid cyn gynted ag y bo'n ymarferol ond heb fod yn hwyrach na 1 Tachwedd ym mhob blwyddyn ariannol beth bynnag.

27.16 Rhaid i'r Pwyllgor Cyllid ystyried yr amcangyfrif a'i osod gerbron y Cynulliad, heb fod yn hwyrach na 22 Tachwedd, gydag unrhyw ddiwygiadau sy'n briodol ym marn y Pwyllgor, ar ôl iddo ymgynghori â'r Ombwdsmon a chymryd i ystyriaeth unrhyw sylwadau a gyflwynwyd ganddo.

Cynigion Cyllideb Blynyddol

27.17 Rhaid i gynnig cyllideb blynyddol yn unol â gofynion Adran 125 o'r Ddeddf gael ei gyflwyno gan un o Weinidogion Cymru ar neu cyn 3 Rhagfyr. Rhaid i gynnig cyllideb blynyddol ymgorffori:

(i) cyllideb derfynol y llywodraeth;

(ii) cyllideb derfynol y Comisiwn fel y cytunwyd arni gan y Cynulliad o dan Reol Sefydlog 27.9 neu 27.10, neu fel y'i pennwyd o dan Reol Sefydlog 27.12;

(iii) amcangyfrif yr Archwilydd Cyffredinol, fel y'i gosodwyd gerbron y Cynulliad o dan Reol Sefydlog 27.14; a

(iv) amcangyfrif yr Ombwdsmon, fel y'i gosodwyd gerbron y Cynulliad o dan Reol Sefydlog 27.16.

27.18 Caiff cynnig cyllideb blynyddol ymgorffori hefyd unrhyw gynnig ar gyfer penderfyniad i'w wneud ar gyfer y flwyddyn ariannol berthnasol o dan adran 120(2)(a) o'r Ddeddf.

27.19 Rhaid i'r wybodaeth a gynhyrchir i ategu cynnig cyllideb blynyddol gynnwys y canlynol o leiaf:

(i) y datganiad ysgrifenedig sy'n ofynnol o dan adran 125(3) o'r Ddeddf;

(ii) yr adnoddau y cytunwyd arnynt gan y Trysorlys ar gyfer cyllideb y bloc Cymreig am y flwyddyn ariannol sydd o dan sylw yn y cynnig;

(iii) cysoniad rhwng yr adnoddau a ddyrannwyd i gyllideb y bloc Cymreig gan y Trysorlys a'r adnoddau sydd i'w hawdurdodi i'w defnyddio yn y cynnig cyllideb;

(iv) cysoniad rhwng yr amcangyfrif o'r symiau sydd i'w talu i Gronfa Gyfunol Cymru gan yr Ysgrifennydd Gwladol a'r symiau sydd i'w hawdurdodi i'w talu o'r Gronfa yn y

cynnig cyllideb; a

(v) cysoniad rhwng yr adnoddau sydd i'w hawdurdodi o dan Adran 125(1)(a) a (b) o'r Ddeddf a'r symiau sydd i'w hawdurdodi i'w talu o Gronfa Gyfunol Cymru o dan Adran 125(1)(c).

27.20 Dim ond un o Weinidogion Cymru a gaiff wneud cynnig cyllideb blynyddol. Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i gynnig cyllideb blynyddol.

Cynigion Cyllideb Atodol

27.21 Caiff un o Weinidogion Cymru gyflwyno cynnig cyllideb atodol o dan adran 126 ar unrhyw adeg ar ôl i'r cynnig cyllideb blynyddol gael ei basio.

27.22 Rhaid i'r wybodaeth a ddarperir i ategu cynnig cyllideb atodol gynnwys unrhyw amrywiadau ar yr hyn a ddarparwyd yn unol â Rheol Sefydlog 27.19.

27.23 Ni chaniateir i gynnig cyllideb atodol a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 27.21 gael ei wneud naill ai:

(i) nes bod y Pwyllgor Cyllid wedi cyflwyno adroddiad ar y cynnig; neu

(ii) nes bod tair wythnos wedi mynd heibio ar ôl iddo gael ei gyflwyno, os nad yw'r Pwyllgor Cyllid wedi cyflwyno adroddiad ar y cynnig.

27.24 Caiff adroddiad y Pwyllgor Cyllid argymell newidiadau yn y symiau a gynigiwyd yn y cynnig cyllideb atodol ar yr amod na fyddai effaith net yr amrywiadau hynny'n cynyddu neu'n gostwng cyfansymiau'r adnoddau neu'r arian parod a gynigiwyd yn y cynnig cyllideb atodol.

27.25 Os yw'r cynnig cyllideb atodol yn cynnig amrywiad ar gyllideb yr Archwilydd Cyffredinol, caiff y Pwyllgor Archwilio gyflwyno adroddiad ar yr amrywiad arfaethedig o fewn tair wythnos ar ôl i'r cynnig cyllideb atodol gael ei gyflwyno. Caiff yr adroddiad gynnig unrhyw ddiwygiadau i'r amrywiad arfaethedig sy'n briodol ym marn y Pwyllgor Archwilio, ar ôl iddo ymgynghori â'r Archwilydd Cyffredinol a chymryd i ystyriaeth unrhyw sylwadau a gyflwynwyd ganddo.

27.26 Os yw'r cynnig cyllideb atodol yn cynnig amrywiad ar gyllideb yr Ombwdsmon, caiff y Pwyllgor Cyllid gyflwyno gerbron y Cynulliad adroddiad ar yr amrywiad arfaethedig o fewn tair wythnos ar ôl i'r cynnig cyllideb atodol gael ei gyflwyno. Caiff yr adroddiad gynnig unrhyw ddiwygiadau i'r amrywiad arfaethedig sy'n briodol ym marn y

Pwyllgor Cyllid, ar ôl iddo ymgynghori â'r Ombwdsmon a chymryd i ystyriaeth unrhyw sylwadau a gyflwynwyd ganddo.

27.27 Dim ond un o Weinidogion Cymru a gaiff wneud cynnig cyllideb atodol. Dim ond er mwyn amrywio'r cynnig cyllideb atodol y caniateir cyflwyno unrhyw welliant i gynnig o'r fath. Ni chaniateir i welliannau gael eu cyflwyno na'u cynnig ac eithrio gan un o Weinidogion Cymru.

Defnyddio Gormod o Adnoddau

27.28 Mae Rheol Sefydlog 27.29 yn gymwys os bydd cyfrifon archwiliedig y Comisiwn, yr Archwilydd Cyffredinol neu'r Ombwdsmon ar gyfer unrhyw flwyddyn ariannol yn cofnodi bod gormod o adnoddau wedi'u defnyddio o'i gymharu â'r symiau a awdurdodwyd neu y barnwyd o dan y Ddeddf eu bod wedi'u hawdurdodi gan gynigion cyllideb y Cynulliad.

27.29 Os bydd y Comisiwn, yr Archwilydd Cyffredinol neu'r Ombwdsmon yn gofyn iddo wneud hynny, rhaid i un o Weinidogion Cymru gyflwyno cynnig cyllideb atodol yn gofyn am awdurdodiad ôl-weithredol ar gyfer gormodeddau a gofnodwyd yng nghyfrifon archwiliedig y person hwnnw.

27.30 Ni chaniateir i gynnig cyllideb atodol a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 27.29 gael ei wneud naill ai:

(i) nes bod y Pwyllgor Archwilio wedi cyflwyno adroddiad ar y cynnig; neu

(ii) nes bod chwe mis wedi mynd heibio ar ôl iddo gael ei gyflwyno, os nad yw'r Pwyllgor Archwilio wedi cyflwyno adroddiad ar y cynnig.

27.31 Nid yw Rheolau Sefydlog 27.21 i 27.26 yn gymwys i gynigion a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 27.29.

RHEOL SEFYDLOG 28 — Deisebau'r Cyhoedd

28.1 Rhaid i'r Cynulliad ystyried, yn unol â darpariaethau Rheolau Sefydlog 28.2 i 28.12, unrhyw ddeiseb dderbyniadwy.

28.2 Rhaid i ddeiseb nodi'n glir:

(i) enw'r deisebydd, a gaiff fod yn berson unigol (heblaw Aelod), yn gorff corfforaethol neu'n gymdeithas anghorfforedig o bersonau;

(ii) cyfeiriad y deisebydd y dylai pob gohebiaeth ynghylch y ddeiseb gael ei hanfon iddo; a

(iii) enwau a chyfeiriadau unrhyw berson sy'n cefnogi'r ddeiseb.

28.3 Rhaid i'r Llywydd benderfynu ar briod ffurf deisebau a rhaid iddo neu iddi gyhoeddi ei benderfyniadau.

Derbyniadwyedd Deisebau

28.4 Nid yw deiseb yn dderbyniadwy:

(i) os yw'n cynnwys llai na 10 llofnod;

(ii) os yw'n methu â chydymffurfio â Rheol Sefydlog 28.2 neu os nad yw yn y briod ffurf mewn ffordd arall;

(iii) os yw'n cynnwys iaith sy'n peri tramgwydd;

(iv) os yw'n gofyn i'r Cynulliad wneud unrhyw beth y mae'n eglur nad oes gan y Cynulliad bŵer i'w wneud; neu

(v) os yw yr un fath, neu mewn termau sydd i raddau helaeth yr un fath, â deiseb:

(a) a gyflwynwyd gan neu ar ran yr un person, corff corfforaethol neu gymdeithas anghorfforedig yn ystod yr un Cynulliad; a

(b) a gaewyd lai na blwyddyn yn gynt.

28.5 Nid yw Rheol Sefydlog 28.4(i) yn gymwys os yw'r deisebydd yn gorff corfforaethol neu'n gymdeithas anghorfforedig o bersonau.

28.6 Rhaid i'r Llywydd ystyried a phenderfynu mewn anghydfod a yw deiseb yn dderbyniadwy a rhaid iddo neu iddi hysbysu'r deisebydd, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol, am ei benderfyniad a'r rhesymau drosto.

28.7 Rhaid i'r Llywydd gyhoeddi cofrestr o'r penderfyniadau a wnaed o dan Reol Sefydlog 28.6.

Gweithredu ar Ddeiseb

28.8 Os yw deiseb yn dderbyniadwy, rhaid i'r Llywydd gyfeirio'r ddeiseb honno at bwyllgor perthnasol y Cynulliad ("y pwyllgor").

28.9 Caiff y pwyllgor:

(i) cyfeirio'r ddeiseb at y llywodraeth, unrhyw un arall o bwyllgorau'r Cynulliad neu unrhyw berson neu gorff arall iddynt hwythau gymryd unrhyw gamau y credant eu bod yn briodol;

(ii) cyflwyno adroddiad i'r Cynulliad; neu

(iii) cymryd unrhyw gamau eraill y mae'r pwyllgor yn credu eu bod yn briodol.

28.10 Rhaid i'r pwyllgor hysbysu'r deisebydd ynglŷn ag unrhyw gamau a gymerwyd o dan Reol Sefydlog 28.9.

Cau Deisebau

28.11 Caiff y pwyllgor gau deiseb ar unrhyw adeg.

28.12 Pan fydd y pwyllgor yn cau deiseb, rhaid iddo hysbysu'r deisebydd fod y ddeiseb wedi'i chau a'i hysbysu am y rhesymau dros ei chau.

RHEOL SEFYDLOG 29 – Gweithdrefnau Gosod a Chyflwyno

29.1 Caniateir i'r dogfennau canlynol neu'r categorïau canlynol o ddogfennau gael eu gosod gerbron y Cynulliad:

(i) dogfen y mae unrhyw ddeddfiad yn pennu bod rhaid ei gosod gerbron y Cynulliad neu y caniateir ei gosod gerbron y Cynulliad neu ddogfen sy'n dod o fewn telerau adran 86 o'r Ddeddf neu baragraffau 36 neu 37 o Atodlen 11 iddi;

(ii) deddfwriaeth neu ddeddfwriaeth arfaethedig neu ddrafft y mae'n ofynnol ei gosod o dan Reolau Sefydlog 22, 23, 24 neu 25;

(iii) unrhyw adroddiad a wneir gan un o bwyllgorau'r Cynulliad ac y mae'r pwyllgor hwnnw wedi cytuno y dylid ei gyflwyno i'r Cynulliad, heblaw unrhyw adroddiad y mae (iv) neu (v) isod yn gymwys iddo;

(iv) unrhyw adroddiad a bennir yn Rheolau Sefydlog 7.61 a 7.62, heblaw unrhyw adroddiad y mae (v) isod yn gymwys iddo;

(v) unrhyw ddogfen arall a bennir mewn man arall yn y Rheolau Sefydlog y mae'n ofynnol ei gosod yn unol â'r gofynion penodol mewn Rheol Sefydlog; a

(vi) unrhyw ddogfen arall, neu unrhyw gategori arall o ddogfen, y mae'r Cynulliad yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu gosod, drwy benderfyniad mewn cyfarfod llawn.

29.2 Caiff aelod o'r llywodraeth osod dogfennau priodol eraill.

29.3 Os yw unrhyw ddogfen yn cael ei gosod neu os yw unrhyw gynnig, gwelliant, cwestiwn neu fusnes arall yn cael ei gyflwyno o dan Reol Sefydlog 29 neu unrhyw Reol Sefydlog arall, rhaid iddo gael ei osod neu ei gyflwyno yn unol â chanllawiau ysgrifenedig a gyhoeddir gan y Llywydd.

29.4 Rhaid i unrhyw ddogfen a osodir neu unrhyw fusnes a gyflwynir gan y Llywydd, y Comisiwn, y llywodraeth, unrhyw bwyllgor neu'r Clerc gael ei gosod neu ei gyflwyno yn Gymraeg a Saesneg, cyn belled ag y bo'n briodol o dan yr amgylchiadau ac yn rhesymol ymarferol.

29.5 Mae derbyn unrhyw ddogfen neu fusnes gan y Swyddfa Gyflwyno ar ddiwrnod gwaith yn ystod oriau swyddfa cytûn y Swyddfa Gyflwyno (gan gynnwys eu derbyn drwy gyfrwng electronig) yn gyfystyr â gosod y ddogfen neu gyflwyno'r busnes (yn ôl fel y digwydd).

RHEOL SEFYDLOG 30 — Adroddiadau ar y Trafodion

Cofnodion y Trafodion

30.1 Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl pob cyfarfod llawn, rhaid cyhoeddi cofnodion y trafodion yn Gymraeg a Saesneg.

30.2 Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl pob cyfarfod pwyllgor neu is-bwyllgor cyhoeddus, rhaid cyhoeddi cofnodion y trafodion yn Gymraeg a Saesneg.

Cofnod Gair-am-air o Gyfarfodydd Llawn

30.3 Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl pob cyfarfod llawn, rhaid cyhoeddi cofnod golygedig o'r trafodion air am air yn Gymraeg a Saesneg.

Cofnod Gair-am-air o Gyfarfodydd Pwyllgorau ac Is-bwyllgorau

30.4 Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl pob cyfarfod pwyllgor neu is-bwyllgor cyhoeddus, rhaid cyhoeddi cofnod golygedig o'r trafodion air am air yn yr iaith a siaradwyd yn y pwyllgor, sef cofnod y mae'n rhaid iddo gynnwys cofnod wedi'i olygu o unrhyw gyfieithu ar y pryd.

RHEOL SEFYDLOG 31 — Buddiannau Ariannol a Buddiannau Eraill yr Aelodau

Cofrestru Buddiannau Ariannol a Buddiannau Eraill

31.1 Rhaid i'r Llywydd gadw a chyhoeddi Cofrestr o Fuddiannau'r Aelodau a rhaid bod copïau ar gael i'r Aelodau a'r cyhoedd eu harchwilio.

31.2 Rhaid i'r buddiannau a nodir yn yr Atodiad i Reol Sefydlog 31 gael eu cofrestru yn y Gofrestr Fuddiannau drwy lenwi ffurflen a ragnodir gan y Llywydd.

31.3 Cyn pen wyth wythnos ar ôl i Aelod dyngu'r llw teyrngarwch neu roi'r cadarnhad cyfatebol, rhaid iddo lenwi'r ffurflen a ragnodir gan y Llywydd, gan nodi holl fanylion y buddiannau y mae'n ofynnol eu cofrestru o dan Reol Sefydlog 31; a rhaid i'r Aelod lofnodi'r ffurflen a'i chyflwyno i'r Swyddfa Gyflwyno.

31.4 Cyn pen pedair wythnos ar ôl i unrhyw newid ddigwydd, rhaid i Aelod hysbysu'r Llywydd am y newid yn ei fuddiannau cofrestredig drwy lenwi'r ffurflen a ragnodir gan y Llywydd a rhaid i'r Aelod lofnodi'r ffurflen a'i chyflwyno i'r Swyddfa Gyflwyno.

31.5 Caiff Aelod gyflwyno'r ffurflen y cyfeirir ati yn Rheolau Sefydlog 31.3 neu 31.4 drwy fynd â hi i'r Swyddfa Gyflwyno neu drwy drefnu i berson arall wneud hynny neu ei hanfon drwy'r post ond rhaid peidio â barnu bod y ffurflen wedi'i chyflwyno nes iddi ddod i law yn y Swyddfa Gyflwyno.

Datganiad o Fuddiant cyn Cymryd Rhan mewn Unrhyw Drafodion yn y Cynulliad

31.6 Yn yr amgylchiadau a bennir yn Rheol Sefydlog 31, cyn cymryd rhan mewn unrhyw drafodion yn y Cynulliad, rhaid i Aelod ddatgan ar lafar unrhyw fuddiant ariannol sydd ganddo, neu y gall fod yn disgwyl ei gael, neu, hyd y gŵyr yr Aelod, unrhyw fuddiant ariannol sydd gan bartner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol sydd gan yr Aelod, neu y gallant fod yn disgwyl ei gael, mewn unrhyw fater sy'n codi yn y trafodion hynny.

31.7 Rhaid i ddatganiad llafar o dan Reol Sefydlog 31.6 gael ei wneud mewn perthynas ag unrhyw fuddiant a bennir ym mharagraff 5 o'r Atodiad i Reol Sefydlog 31 os gallai penderfyniad penodol yn y trafodion hynny arwain at fantais ariannol uniongyrchol i'r Aelod, neu, hyd y gŵyr yr Aelod, i bartner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol sydd gan yr Aelod, a fyddai'n fwy na'r fantais a allai ddod i ran y personau y byddai'r penderfyniad yn effeithio arnynt yn gyffredinol.

Lobïo am Dâl neu Gydnabyddiaeth

31.8 Rhaid i Aelod beidio â chychwyn na dadlau o blaid unrhyw achos neu fater ar ran unrhyw gorff neu unigolyn mewn unrhyw drafodion yn y Cynulliad, nac annog unrhyw Aelod arall i gychwyn neu ddadlau o blaid unrhyw achos neu fater mewn unrhyw drafodion o'r fath, yn gyfnewid am unrhyw dâl neu fudd mewn da, boed yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, y mae'r Aelod, neu, hyd y gŵyr yr Aelod, ei bartner neu unrhyw blentyn dibynnol sydd gan yr Aelod, wedi'i gael neu'n disgwyl ei gael.

Gwahardd Pleidleisio

31.9 Os yw'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 31.6 i Aelod ddatgan buddiant mewn mater cyn cymryd rhan mewn unrhyw drafodion yn y Cynulliad, rhaid i'r Aelod hwnnw beidio â phleidleisio ar unrhyw gynnig sy'n ymwneud â'r mater hwnnw yn y trafodion hynny. Nid yw Rheol Sefydlog 31.9 yn gymwys mewn perthynas ag arfer pleidlais fwrw o dan Reol Sefydlog 2.20.

Gwahardd Aelodau a Thynnu Hawliau a Breintiau yn ôl

31.10 Ar ôl pwyso a mesur unrhyw adroddiad y bydd y Pwyllgor Safonau Ymddygiad yn ei gyflwyno iddo ynglŷn â chydymffurfiad Aelod â Rheol Sefydlog 31, caiff y Cynulliad, drwy gynnig a wneir gan gadeirydd y Pwyllgor, benderfynu gwahardd yr Aelod hwnnw rhag mynychu unrhyw drafodion yn y Cynulliad am gyfnod a bennir yn y cynnig.

31.11 Yn ystod cyfnod gwaharddiad Aelod, ni fydd gan yr Aelod hawl i gael dim cyflog gan y Cynulliad ac ni chaniateir i'r Aelod fynychu unrhyw drafodion yn y Cynulliad.

Cytundebau ar gyfer Darparu Gwasanaethau

31.12 Rhaid i unrhyw Aelod sydd wedi gwneud cytundeb, neu sy'n bwriadu gwneud cytundeb, sy'n cynnwys darparu gwasanaethau yn rhinwedd swydd yr Aelod fel Aelod sicrhau bod y cytundeb

(i) yn cydymffurfio â Rheol Sefydlog 31.8;

(ii) yn ysgrifenedig;

(iii) yn nodi natur y gwasanaethau sydd i'w darparu; a

(iv) yn pennu'r tâl neu'r budd sydd i'w dderbyn.

31.13 Cyn gynted ag y gellir ar ôl gwneud cytundeb o'r fath, a chyn pen pedair wythnos ar ôl y dyddiad hwnnw beth bynnag, rhaid i'r Aelod roi copi o'r cytundeb i'r Llywydd, a rhaid i'r copi fod yn agored i'w archwilio gan Aelodau eraill a chan y cyhoedd.

RHEOL SEFYDLOG 31 — Buddiannau Ariannol a Buddiannau Eraill yr Aelodau: Atodiad

Y buddiannau sydd i'w cofrestru yng Nghofrestr Buddiannau'r Aelodau ac sydd, at ddibenion Rheol Sefydlog 31.6, i'w datgan cyn cymryd rhan mewn unrhyw drafodion yn y Cynulliad.

Cyffredinol

1. Wrth restru eu buddiannau cofrestradwy, dylai'r Aelodau roi sylw i unrhyw benderfyniadau, codau ymarfer neu nodiadau cyfarwyddo perthnasol y gall y Cynulliad fod wedi'u mabwysiadu yn hyn o beth.

2. Rhaid i unrhyw weithgarwch y ceir tâl amdano ym meysydd cysylltiadau cyhoeddus, a chynghori ac ymgynghori gwleidyddol ynglŷn â swyddogaethau'r Cynulliad, gael ei gynnwys yn y rhan honno o'r gofrestr sy'n ymwneud â chyflogaeth, swydd neu broffesiwn am dâl. Mae'r cyfryw weithgarwch yn cynnwys unrhyw weithgarwch sy'n gysylltiedig ag unrhyw rai o drafodion y Cynulliad, noddi digwyddiadau yn adeiladau'r Cynulliad, a chyflwyno sylwadau i'r llywodraeth neu i unrhyw aelod o'r llywodraeth neu i'w staff.

3. Mae'r mwyafrif o'r buddiannau a bennir yn y categorïau isod yn cynnwys cyfeiriad at fuddiannau y meddir arnynt yn annibynnol gan bartner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod neu a roddir iddynt, a rhaid cofrestru'r rhain hefyd os yw'r buddiannau hynny yn hysbys i'r Aelod.

4. At ddibenion cofrestru a datgan y buddiannau o dan Reol Sefydlog 31 a bennir yn yr Atodiad hwn:

    (i) ystyr partner Aelod yw priod neu bartner sifil iddo neu iddi neu un o gwpl p'un ai o'r un rhyw ynteu o'r rhyw arall sy'n byw gyda'i gilydd, er nad ydynt yn briod, ac sy'n trin ei gilydd fel dau briod; a

    (ii) mae plentyn dibynnol yn unrhyw berson sydd, pan gofrestrir y buddiant, yn iau nag un ar bymtheng mlwydd oed neu yn iau na phedair ar bymtheng mlwydd oed ac yn derbyn addysg amser-llawn drwy fynychu sefydliad addysgol cydnabyddedig ac:

        (a) sy'n blentyn i'r Aelod;

        (b) sy'n llysblentyn i'r Aelod drwy briodas neu drwy bartneriaeth sifil;

        (c) sy'n blentyn a fabwysiadwyd yn gyfreithiol gan yr Aelod;

(ch) sy'n blentyn y mae'r Aelod yn bwriadu ei fabwysiadu yn gyfreithiol; neu

(d) sy'n blentyn y bu'r Aelod yn ei gefnogi yn ariannol am o leiaf y chwe mis calendr blaenorol.

Y Buddiannau Cofrestradwy

5. Dyma'r buddiannau cofrestradwy:

(i) swyddi cyfarwyddwyr cyflogedig a ddelir gan yr Aelod neu, hyd y gŵyr yr Aelod, gan bartner yr Aelod neu gan unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod, mewn cwmnïau cyhoeddus a phreifat gan gynnwys swyddi cyfarwyddwyr na thelir cyflog iddynt yn unigol ond lle telir cyflog drwy gwmni arall yn yr un grŵp;

(ii) cyflogaeth, swydd, masnach, proffesiwn neu alwedigaeth (heblaw aelodaeth o'r Cynulliad) y mae'r Aelod neu, hyd y gŵyr yr Aelod, y mae partner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod, yn cael tâl amdanynt, neu y mae gan yr Aelod neu, hyd y gŵyr yr Aelod, y mae gan bartner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod, unrhyw fuddiant ariannol ynddynt;

(iii) enwau cleientau pan fydd y buddiannau y cyfeirir atynt ym mharagraffau (i) a (ii) uchod yn cynnwys gwasanaethau gan yr Aelod neu, hyd y gŵyr yr Aelod, gan bartner yr Aelod neu gan unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod sy'n hŷn nag un ar bymtheng mlwydd oed, sy'n deillio o'i aelodaeth o'r Cynulliad, neu sy'n gysylltiedig â hynny mewn unrhyw fodd;

(iv) rhoddion, lletygarwch, buddion materol neu fantais faterol, y mae eu gwerth yn uwch na'r hyn a bennir mewn unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad, a dderbynnir gan yr Aelod neu, hyd y gŵyr yr Aelod, gan bartner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod, oddi wrth gwmni, corff neu berson ac sy'n deillio mewn rhyw fodd o aelodaeth o'r Cynulliad neu'n sy'n gysylltiedig â hynny mewn unrhyw fodd;

(v) unrhyw dâl neu fudd materol arall y mae'r Aelod neu, hyd y gŵyr yr Aelod, y mae partner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod, yn ei gael oddi wrth unrhyw gwmni preifat neu gyhoeddus neu unrhyw gorff arall sydd wedi tendro, neu sy'n tendro, am gontract gyda'r Cynulliad, neu sy'n meddu ar gontract o'r fath;

(vi) nawdd ariannol (a) fel ymgeisydd i'w ethol i'r Cynulliad, lle mae'r nawdd mewn unrhyw achos, hyd y gŵyr yr Aelod, yn fwy na 25 y cant o gostau etholiad yr ymgeisydd, neu (b) fel Aelod o'r Cynulliad oddi wrth unrhyw unigolyn neu gorff. Wrth gofrestru buddiant o'r fath, rhaid i'r Aelod ddatgan a yw unrhyw nawdd o'r fath yn cynnwys unrhyw daliad i'r Aelod neu unrhyw fudd materol neu fantais faterol;

(vii) yn ddarostyngedig i unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad, ymweliadau tramor a wneir gan yr Aelod neu, hyd y gŵyr yr Aelod, gan bartner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod, sy'n deillio o'i aelodaeth o'r Cynulliad neu gysylltiedig â hynny mewn unrhyw fodd pan na fydd cost unrhyw ymweliad o'r fath wedi'i dalu'n llwyr gan yr Aelod neu ag arian a ddarparwyd gan y Cynulliad neu gan Senedd y Deyrnas Unedig neu unrhyw gorff y mae'r Cynulliad yn aelod ohono;

(viii) unrhyw dir ac eiddo i'r Aelod neu, hyd y gŵyr yr Aelod, tir neu eiddo i bartner yr Aelod neu i unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod, y mae iddo werth sylweddol fel y'i pennwyd mewn unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad neu y ceir incwm sylweddol ohono, heblaw unrhyw gartref a ddefnyddir at ddibenion preswylfa bersonol gan yr Aelod, partner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod;

(ix) enwau cwmnïau neu gyrff eraill y mae gan yr Aelod, naill ai ar ei ben ei hun ynteu gyda phartner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod, neu ar eu rhan hwy, fuddiant buddiol ynddynt, neu, hyd y gŵyr yr Aelod, y mae gan bartner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod fuddiant buddiol ynddynt, mewn cyfranddaliadau y mae eu gwerth ar y farchnad yn fwy nag un y cant o'r cyfalaf cyfranddaliadol a ddyroddwyd, neu'n llai nag un y cant ond yn fwy na swm a bennwyd mewn unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad;

(x) aelodaeth neu gadeiryddiaeth gyda thâl neu'n ddi-dâl a ddelir gan yr Aelod neu, hyd y gŵyr yr Aelod, gan bartner yr Aelod neu unrhyw blentyn dibynnol i'r Aelod, ar unrhyw gorff a ariennir yn llwyr neu'n rhannol â chyllid a ddarparwyd gan y Cynulliad.

RHEOL SEFYDLOG 32 – Cofnodi Aelodaeth o Gymdeithasau

32.1 Rhaid i unrhyw Aelod roi hysbysiad ynglŷn ag unrhyw aelodaeth, neu safle o reolaeth neu ofalaeth gyffredinol, mewn cymdeithas breifat neu glwb preifat sydd â gofynion ynglŷn â derbyn aelodau.

32.2 At ddibenion Rheol Sefydlog 32.1, nid yw "gofynion ynglŷn â derbyn aelodau" yn cynnwys:

(i) y gofyniad bod rhaid talu tanysgrifiad; na

(ii) cytuno â thelerau ac amodau aelodaeth yn y gymdeithas neu'r clwb a'u llofnodi (heblaw unrhyw deler ac amod sy'n ymwneud â dewis aelodau).

32.3 Rhaid i'r Llywydd gadw a chyhoeddi cofnod o hysbysiadau'r Aelodau ynglŷn â'r materion a nodir yn Rheol Sefydlog 32.1 a rhaid trefnu bod copïau ar gael i'w harchwilio gan yr Aelodau a'r cyhoedd.

32.4 Rhaid i'r hysbysiadau gael eu gwneud drwy lenwi ffurflen a ragnodir gan y Llywydd.

32.5 Cyn pen wyth wythnos ar ôl i Aelod dyngu'r llw teyrngarwch neu roi'r cadarnhad cyfatebol, rhaid iddo neu iddi lenwi'r ffurflen a ragnodir gan y Llywydd a llofnodi'r ffurflen a'i chyflwyno i'r Swyddfa Gyflwyno.

32.6 Cyn pen pedair wythnos ar ôl i aelodaeth neu newid aelodaeth ddigwydd, rhaid i Aelod hysbysu'r Llywydd drwy lenwi'r ffurflen ragnodedig a llofnodi'r ffurflen a'i chyflwyno i'r Swyddfa Gyflwyno.

32.7 Rhaid peidio â barnu bod y ffurflen y cyfeirir ati yn Rheolau Sefydlog 32.5 neu 32.6 wedi'i chyflwyno nes ei bod wedi dod i law yn y Swyddfa Gyflwyno.

32.8 Mae'r Aelodau o dan ddyletswydd barhaus i sicrhau bod y cofnod o hysbysiadau yn cynnwys y manylion cywir a hysbyswyd ganddynt o dan Reolau Sefydlog 32.5 neu 32.6, a hynny drwy ei archwilio o dro i dro.

RHEOL SEFYDLOG 33 —Y Comisiynydd Safonau

33.1 Rhaid i'r Cynulliad benodi person nad yw'n Aelod, yn aelod o staff y Cynulliad, neu'n aelod o staff y llywodraeth i weithredu fel y Comisiynydd Safonau. Dyletswyddau'r Comisiynydd fydd:

(i) ymchwilio i faterion ffeithiol sy'n codi o unrhyw gŵyn yn erbyn Aelod;

(ii) cynghori'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad ar unrhyw faterion o egwyddor gyffredinol sy'n ymwneud â safonau ymddygiad yr Aelodau;

(iii) cynghori'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad ar unrhyw faterion o egwyddor gyffredinol sy'n ymwneud â chofrestru buddiannau'r Aelodau a chofnodi aelodaeth cymdeithasau; a

(iv) mynd ati fel arall i roi unrhyw gymorth ar faterion sy'n ymwneud â safonau ymddygiad yr Aelodau y bydd y Cynulliad yn penderfynu arno o dro i dro.

33.2 Pan na fydd y Comisiynydd Safonau, am ba reswm bynnag, yn gallu ymchwilio i gŵyn, rhaid i gadeirydd y Pwyllgor Safonau Ymddygiad (neu, os nad yw yntau'n gallu gweithredu, aelod arall o'r Pwyllgor sy'n gweithredu ar ran y cadeirydd) gyflwyno cynnig bod person yn cael ei benodi dros dro i ymchwilio i'r gŵyn, sef person nad yw'n Aelod, yn aelod o staff y Cynulliad nac yn aelod o staff y llywodraeth.

33.3 Rhaid trefnu bod amser ar gael cyn gynted ag y gellir i'r cynnig hwnnw gael ei drafod; a rhaid i'r ddadl honno gael ei chynnal beth bynnag o fewn pum diwrnod gwaith ar ôl i'r cynnig gael ei gyflwyno.

33.4 Ni chaniateir gwelliannau i gynnig a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 33.2.

RHEOL SEFYDLOG 34 — Ymddygiad y Cyhoedd

34.1 Caiff y Llywydd wneud rheolau a fydd yn pennu'r amodau y mae'n rhaid i aelodau'r cyhoedd a fydd yn bresennol yn nhrafodion y Cynulliad neu'n cymryd rhan ynddynt gydymffurfio â hwy.

34.2 Caiff y Llywydd ei gwneud yn ofynnol i unrhyw aelod o'r cyhoedd gael ei wahardd o drafodion y Cynulliad os yw'n ymddwyn yn anystywallt neu'n groes i'r drefn, neu os yw'n ymyrryd fel arall â chynnal busnes y Cynulliad yn y modd priodol.

34.3 Mae gan gadeirydd pwyllgor bwerau cyfatebol i bwerau'r Llywydd o dan Reol Sefydlog 34.2 os yw'r aelod o'r cyhoedd yn bresennol yn unrhyw un o drafodion y pwyllgor hwnnw neu'n cymryd rhan ynddynt.

RHEOL SEFYDLOG 35 — Ail-wneud y Rheolau Sefydlog, eu Diwygio a'u Hatal

Ail-wneud y Rheolau Sefydlog a'u Diwygio

35.1 Rhaid i'r Pwyllgor Busnes, o fewn amser rhesymol, ystyried unrhyw gynnig a wneir iddo gan o leiaf chwe Aelod ar gyfer ail-wneud y Rheolau Sefydlog neu ddiwygio'r Rheolau Sefydlog, a chyflwyno adroddiad ar y cynnig hwnnw (a chaiff unrhyw ddiwygiad o'r fath fod yn ddiwygiad ar unrhyw Reol Sefydlog neu ran o Reol Sefydlog).

35.2 Rhaid i gynnig ar gyfer ail-wneud y Rheolau Sefydlog neu ddiwygio'r Rheolau Sefydlog gael ei gyflwyno a'i gynnig mewn cyfarfod llawn gan y Pwyllgor Busnes.

35.3 Os caiff penderfyniad i ail-wneud y Rheolau Sefydlog neu i ddiwygio'r Rheolau Sefydlog ei basio drwy bleidlais, nid yw'n dod i rym oni bai bod o leiaf ddwy ran o dair o'r Aelodau sy'n pleidleisio yn cefnogi'r cynnig.

35.4 Daw penderfyniad i ail-wneud y Rheolau Sefydlog neu i ddiwygio'r Rheolau sefydlog i rym ar unwaith oni bai bod y penderfyniad yn darparu fel arall.

35.5 Caiff penderfyniad i ddiwygio'r Rheolau Sefydlog ddarparu bod unrhyw Reol Sefydlog, neu unrhyw ddiwygiad iddi, yn un dros dro (a phennu pa mor hir y bydd yn parhau).

Atal y Rheolau Sefydlog

35.6 Caniateir i unrhyw Reol Sefydlog neu unrhyw ran ohoni gael ei hatal at ddiben neu ddibenion penodol ac mewn perthynas â diwrnod penodol drwy gynnig a gyflwynir gan unrhyw Aelod.

35.7 Os caiff cynnig i atal Rheol Sefydlog neu ran ohoni ei basio drwy bleidlais, nid yw'n dod i rym oni bai bod o leiaf ddwy ran o dair o'r Aelodau sy'n pleidleisio yn cefnogi'r cynnig.

35.8 Rhaid i gynnig o dan Reol Sefydlog 35.6 gael ei gyflwyno nid llai nag un diwrnod gwaith cyn ei fod i gael ei ystyried gan y Cynulliad, ond caiff y Llywydd ganiatáu i gynnig o'r fath gael ei wneud heb rybudd os yw'n fodlon na fyddai gwneud hynny yn gamddefnydd ar weithdrefnau'r Cynulliad nac yn amharu ar hawliau lleiafrifoedd yn y Cynulliad.

35.9 Rhaid hysbysu'r Aelodau ar unwaith cyn gynted ag y caiff cynnig o dan Reol Sefydlog 35.6 ei gyflwyno.